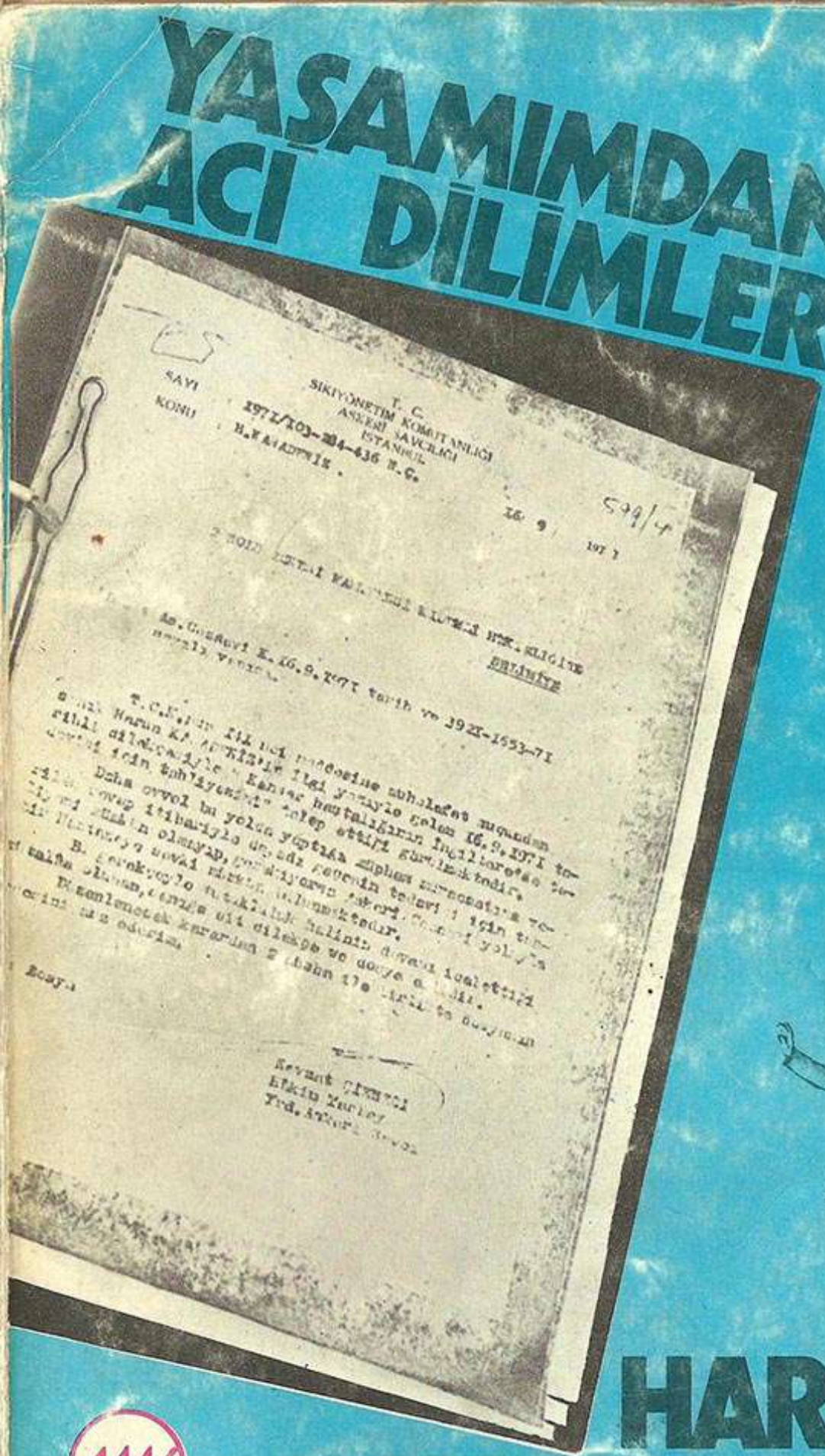
YAŞAMIMDAN ACI DİLİMLER

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SAYI : 1971/103-284-436 H.K.

KONU : Hakkında.

16 9 1971

599/4

HARUN KARADENİZ

YAŞAMIMDAN ACI DİLİMLER

HARUN KARADENİZ

YAŞAMIMDAN ACI DİLİMLER / Harun Karadeniz / Kapak: Cemal Boyalı / Tomurcuk Matbaasında dizilip basılmıştır.

Bilim - Belge - İnceleme

Basım - 1979

Harun Karadeniz'in en son kaleme aldığı yazıları, sağlık raporlarını, mahkeme kararlarını ve Karadeniz için yazılanları içeren bu kitap, eşi Hülya Karadeniz tarafından derlenerek, basıma hazırlanmıştır.

MAY YAYINLARI
Babıâli Caddesi No: 19
Cağaloğlu / İSTANBUL
Telf.: 27 71 61

HARUN KARADENİZ

YAŞAMIMDAN ACI DİLİMLER

MAY YAYINLARI

ÖNSÖZ

Harun Karadeniz 15 Ağustos 1975'te İstanbul'da öldü. 1942 yılında Giresun'un Aluçra ilçesinin bir köyünde doğmuştu. Onun doğduğu yıl savaşın büsbütün yoğunlaştığı yıldı. Şehirli, özellikle memur kitlesi ile köylüler, (çoğunlukta olan yoksul köylüler) arasında büyük bir uçurum açıkça görülüyordu. Köylüler değil şeker, gaz, mısır dahi bulamaz olmuşlardı. Oysa memurlara bunlardan kumaşa kadar aynî yardım yapılıyordu. Aynı yıl Giresun Parkında parasız bölümdeydik. Vali, parka açık lokantanın önünde hasır bir koltukta oturuyordu. Bir anda bağırışarak kalabalık bir köylü kadınlar grubu parka girdi; ve valiye saldırdılar: «Açız» diyorlardı. Çünkü fırınlar onlara ekmek satmıyordu. Köylülere ekmek karnesi verilmiyordu. Sanıyorum birkaç gün sonra idi, bir köylü açlıktan Vilayet konağı önündeki uçuruma atlıyarak intihar etmiştir. Sonra D.P. iktidara gelince içinde bulunan koşullarda mısırı dağ köylerine kadar gönderdi. Ben burada bir genelleme yapmıyorum. Genel olarak bilinen duruma sadece somut bir örnek veriyorum. Harun'un doğduğu yıldan. Yaşı ile genç, 12 Mart 1971 manevrasından önce ve sonraki yoğun yaşantısı ile olgun Harun'u anlamak bir bakıma 12 Mart Manevrasını yada Deneyini anlamak ve Türkiye'de süregelmiş devrimci geleneğine biraz açıklık kazandırmaktır.

«İnsan ile doğa özdeşliği» yada «bütünselliği» tezi genel bir düşün ve eylem ilkesidir. Öyle ki doğa içinde «üretgen bir var-

lık» olarak insan türü doğayı etkileyerek üretirken kendisi de doğa ve ondaki özgül nesneler ile etkilenir. İşte bu karşılıklı etki ilişkileri içinde varlık ile düşün'ün (idenin) karşılıklı etkisini ve birbirini **sınırlayışını** anlıyabiliriz. Burada altı tekrar tekrar çizilecek iki öğe vardır : **a)** İnsan üretgen varlık olarak hem diğer insanlarla hem de doğa ile ilişkiye girerken kendisi de doğanın bir parçasıdır; **b)** insanı diğer varlıklardan farklılaştıran öznelliği (spesifikliği) **düşünen doğal canlı** olmasıdır. Doğal koşullar altında düşünen, hipotez, teori kuran, model yaratan doğal varlıktır insan. Bundan şüphemiz var mı? Böylece genel çizgilerile insan-doğa birliği yada özdeşliğinden madde ve tarih bağlantısı yada ayrılmazlığı belirir.

Düşünen insan ne istediğini bilerek davranır. Düşünürken de eylem yaparken de başlangıçta istediğini bilmektedir. İdeleri, amaçları olan insanın bunları pratikte gerçekleştirme zorunluluğuna bağlı bir iradesi vardır. Ve teori kurarken de aynı tür zorunlulukla iradesi vardır. Marx şöyle der : «Emeğin ürünü öyle bir şeydir ki, üretim süreci başladığında çalışanın imajınasyonunda ideal form da vardır», öznenin «idelerini gerçekleştirmesi» dolayısıyle kendini üretmesi «sadece doğal nesnelerde bir biçim değişimini getirmez; aynı zamanda kendi dışında var olan doğada kendi amacını gerçekleştirmesidir; öyle amaç ki, öznenin çabalarının kuralını verir ve bu amaca öznenin iradesini bağlaması gerekir.» **(Kapital).** Öte yandan **Feuerbach Üzerine II. Tez**'de «... insan kendi düşüncesinin gerçekleştiğini, kudretini pratikte ispat etmelidir. Pratikten kopmuş bir düşüncenin gerçek olup olmadığını tartışmak salt skolastik bir sorundur». İnsan kendini teori ve pratikteki ürünü ile dışsar, fakat dışsamadaki nesneleşme karşıt etkisi ile özneleşecektir. Bu teoride ve pratikte karşılıklı etkilerle üretim ve yeniden üretimdir.

Grundrisse'de apaçık aydınlık bir kapı vardır. Orada üretim ve tüketimin birbirini etkileyişi açıklanırken şöyle denilmektedir. a) «tüketim üretimi yaratır.» Çünkü «tüketim, kendi etkisi ile oluşan iç - imajın (ihtiyacın) baskısile beliren «ideal formla» üretimi zorlar, «üretimi ürettirir» yani tüketim «üretimin nesnesini öznel biçimde oluşturur» ihtiyaç yoksa üretim de yoktur. Bununla beraber tüketim ihtiyacı yeniden üretir. b) «Üretim ise nesnesi ile

tüketimi oluşturur», «nesnesiz tüketim olmaz» (burada örneği biz verelim) at arabası, tren, otomobil, uçak ile seyahat «farklı tüketici tipi yaratır.» Bunun yanında daha da önemlisi üretim yeni nesnelerle yeni ihtiyaçlar yaratır. (Bunun örnekleri çağımızda somut olarak görülmektedir. T.V. gibi) «Herhangi bir ürün gibi sanat nesneleri de estetik değerlendirme ve hoşnutluğa uygun bir halk kesimi yaratır. Üretim böylece sadece özneler için nesne üretmez, keza nesne için bir özne de üretir.» Son cümle gerçekten de apaçıktır. Doğa ile insan özdeşliği yada bütünlüğünü, varlık ile idenin karşılıklı ilişkisini gözler önüne serer. İradenin bağı da açıklık kazanır. Maddeci tarih görüşü de buradadır. Nitekim Engels şöyle tanımlar: «Maddeci tarih görüşüne göre belirleyici eleman (moment) nihaî olarak gerçek hayatın üretim ve yeniden üretimidir» Bu salt ekonomik bir belirlenme değildir. Bu arada Marx'da yeniden üretim kavramının tanımına bakalım : «Kapitalist üretim, sürekli bağlantılı bir süreç olma özelliği ile bir yeniden üretim süreci olarak ne sadece emtia ,ne de sadece artık değer üretir; bunlarla birlikte bir yanında kapitalisti, diğer yanında ücretli-işçisi ile kapitalist ilişkiyi üretir ve yeniden üretir» (Kapital). Kısaca sınıfsal bir egemenliğin ilişkiler ağını yeniden üretir, sürdürür, güvenceye alır. Güvenceye alırken özgül : poltik, hukukî, militer, eğitimsel, kültürel ilişkilerini yani ideolojisini de yeniden üretir. İşte bu bütünsellik, çelişkilere rağmen belirir; kendi varlığı için karşıt ideolojiyi, fikirleri, politikayı yok etmek ister; ulusal ve uluslararası seviyede; teoride ve pratikte. Tekelci kapitalist, yeniden üretim bütünselliği içinde ne istediğini gittikçe daha iyi bilir. Burjuva sınıfı kendi egemenliği ile kendini üretirken (ücretli-işçi ile çelişkili ilişkileri içinde) burjuva tarihini de yapar; tarih ürer. Kapitalist ilişkiler yeniden üretilirken söz konusu bütünselliğin sürdürülmesi amaçlanır. Kapitalist ilişkilerin özü **işte bu bütünselliktedir**. Bu tez kabul edildiğinde, emperyalizmin tanımı verilebilir; ve başarılı bir anti-emperyalist mücadelenin kriterleri de rahatça ortaya konur.

EMPERYALİZM VE MÜCADELE KRİTERLERİ

Tarihi bir kategori olarak emperyalizm; kapitalizmin çelişki-

leri çözmek ve düzenlemek üzere tekelleşirken **özü bütünselliğinde** olan ilişkilerini uluslararası seviyede yaygınlaştırmasıdır. İşte bu bütünsellik bağları yada ağları içinde yaygınlaşma çeşitli seviyede zamanla diğer ülkelerde ürün verecek nesnelleşecek ve giderek özneleşecektir. Bu şüphesiz uluslararası seviyede koşullara göre olacaktır. Örnek verirsek: küçük meta üretiminin önemli olduğu bir ülkeye kapitalist ilişkileri ideolojik kalıplarile ihraç edebilir (hukuk, kültür, ihtiyaç kalıpları gibi). Bunlara zorlayabilir. Nitekim Osmanlılara «Doğu sorunu» çözümünde (ki aslında Osmanlı İmparatorluğunun paylaşılması sorunudur) Batı, devamlı olarak bu yönde baskı yapmıştır. Özellikle Hıristiyan ve farklı etnik grupları güya bu yoldan korumuştur. Kültür, politik, eğitim kurumları kapitalist ilişkilere açık hale getirilmiştir. Demek ki sermaye ilişkilerini salt ekonomik olarak ele almıyacağız. Tekelci sermayenin, finans merkezlerinin kendini yeniden üretmesinin çeşitli koşullarını bütünselliği ile düşüneceğiz. **Özü bütünselliğinde olan ilişkilerin** özüne karşıt olmayan, yani anti-kapitalist niteliği de bulunmayan mücadele anti-emperyalist olarak sürmez, adına öyle de dense bile! Strateji ve taktik sorunlar ülkenin spesifik durumuna göre bundan sonra saptanır. Kapitalizmle özünde çatışmayan kapitalizmi de kurmak için kapitalist ideolojiyi ithal eden (yada taşıyan **küçük burjuva** önderliğindeki hareket, aslında özünde kapitalist ilişkilerle ilintilidir; onunla eninde sonunda açık bütünsellik ilişkilerine girecektir. Yani kapitalist olmayan yola giremiyecek üstelik o yolları kapamanın çarelerini arayacaktır, aramak zorunda idi Türkiye'de bir avuç Jön Türk.

İşte burada başarılı anti-emperyalist mücadelenin ilk kriterini vermiş olduk. Bu kriter olmayınca milli bir hareket sermaye ilişkilerile uzlaşır.

İkinci kriter birinciden türetilir; Sermaye ilişkilerine özünde kim karşıdır. Başta ücretli-işçiler olmak üzere emekçi sınıfları. Öyle ise onların 'demokratik organik' yada 'demokratik merkeziyetçi' partisi başta olacaktır; bürokratik merkeziyetçi yani aşağıdan yukarı etkili olmayan bir küçük burjuva bürokrat partisi değil. İttifaklar demokratik merkeziyetçi parti etrafında oluşabilir. Başarılı anti-emperyalist mücadelenin birinciyi sağlayacak ikinci kriteri demokratikliktir.

Nitekim tekelci kapitalizm kendini üretmek isterken asıl bu iki kritere uyan örgüt ve eylemlere karşı durur. Birinci kriteri kabul etmemiş bir örgüt demokratik de olsa sermaye ilişkilerile uzlaşabilir değil, özünde ona uymuştur da.

İşte bu iki kriterle kurtuluş savaşlarile gerçekten başarılı anti-emperyalist savaşları birbirinden ayırabiliriz.

KURTULUŞ SAVAŞI ANTİ-EMPERYALİST Mİ İDİ?

Yukarki iki kritere göre baktığımızda hayır diyoruz... 1908 devrimi ile 1922'den sonraki devrim denilen gelişmeler J. Türk hareketleridir. Bunlar, pre-kapitalist bir toplumdan burjuva toplumuna geçmek isteyen ve bunun için burjuva ideolojisini kabul eden radikal görüntülü küçük burjuvalar olarak nitelenir; Osmanlı bürokrasi geleneğini de sürdüren bürokratlardır. Marx'ın deyimile «varlıkları çelişkidir», «altın ortacı»dırlar. Batıda, tarihi olduğu halde, üstünlükleri J. Türklerce mutlak kabul edilen burjuva ideolojisini model alan bu bürokratlar, küçük meta üretiminin yaygın olduğu iç koşullar da kendi egemenliklerini de devamlı üretebileceklerini varsayıyorlardı. Sıcak savaşta kimlikleri açıklığa çıkacak, belirecekti. Nitekim Kurtuluş savaşında :

a) Kapitalist ilişkilerin bütünselliğindeki öze karşı değillerdi. Savaş sırasında söylenmiş diplomatik anti-emperyalist sözler önemli değildir. Ayinesi iştir kişinin. Daha önemlisi, anti-emperyalist nitelikte bir örgütlenmeye gidecek ideolojilerile emekçi kitlelerle ilişki geliştirmek isteyen örgüt yada hareketler 1. İnönü savaşından önc tasfiye edildiler. Ve ilerde bu çeşit demokratik örgütlenmelere hiç bir zaman olanak tanımadılar. Üstelik bu niteliğil bulunan, (ve pre-kapitalist ideolojinin istismarile başlatılan iç ayaklanmaların bastırılmasında önemli rol oynayan) daha demokratik bir güç de 1. İnönü Savaşından önce yok edildi.

b) Demokratik değil, merkezi bürokrat idiler. Anadolu yer yer işgal edilirken halkın önemli bir bölümü elbette savaşa girecekti.

Kurtuluş Savaşı 1. Dünya Emperyalist savaşının bitiminden çok sonra başladı. Emperyalist savaş meseleleri çözeceğine çelişkileri büsbütün artırmıştı. Galipler anlaşamıyor, her metropol çe-

ilşkilerle çalkalanıyor, savaş sonu kriz ve işsizlikler, süregeliyor grevler oluyor. Üstelik en önemli olay olarak Sovyetler Birliği kurulmuştu. Türkiye ile sulh çok daha sonraya kalmıştı. Türkiye'nin taksimi için artık potansiyel kalmamıştı. 1. İnönü Savaşından önce Kuvvayi Milliyenin egemen olan kanadı (1. Grup) batı ile uzlaşan politik ilişkileri yoğunlaştırdı. Bu, onlar için bir zaferdi. Askeri zafer de, güç olmakla beraber, Sakarya Meydan Savaşında daha önce yalnız bırakılan Yunanlılara karşı kazanıldı. Bence kpitalist batı ile uzlaşma ile Sakarya Zaferi Türkiye'nin gelecek sosyal sistemini belirlemiş oldu. Kapitalist yoldu bu. Tarihin 12 Mart 1971'deki gelişmiş biçimile yoğun güncelliği bize bunu ispatlamıştır da.

Burada sorun şudur : Jön Türk hareketi devrimci mi idi? Üretim güçlerini burjuva ideolojisi ile geliştirmek istemeleri ve prekapitalist ideolojiyi zorlayarak kapitalist gelişmeye yol açmaya çalışmaları devrimcilik olarak kabul edilebilir. Fakat kapitalist yetiştirirken başvurulan zorlama emekçi kitlelerin istismar ve ezilmelerile olmuş, onların demokratik örgütlenmelerine olanak verilmemiştir. Kapitalistleri kendi aralarında **zorla** yetiştirmeleri açısından **faşizan** niteliği de olan bir düzendi bu aynı zamanda. Daha önemle bilinen bir yeri vardır : Demokratik olmayan merkezi bürokrasi burjuva ideolojisini ithal etmişti. Oysa daha **ileri ideoloji de taşınabilirdi, zincirleme bir geçiş şart değildi.** J. Türklerin tarihi koşulları yada misyonları, daha ileriye karşı, hatta onu kapamaya yönelikti; o koşullarda isteseler de demokratik olamazlardı. Bundan çıkan sonuç; devrimcilik diye laisizm ve devletçilik yapılacaktı. Birincisi. devrim adına tam bir **kültür kalıtımı reddine** gidecek; ikincisi de ilkel burjuva birikiminin kaynağı olacaktı, ve halen devletçilik büyük ölçüde artık transfer aracıdır da. Buna devlet kapitalizmi demek güçtür. Küçük burjuva devrimcileri uzun yıllar bu laisizm ve devletçiliği devrimcilik olarak nitelediler. Eğitim sistemi ona göre işledi; tarih ona göre yazıldı; hattâ böyle eğitilenlerin bir bölümü kendilerine Marxist bir biçim de uydurdu.

İşte 12 Mart'a böyle bir devrimcilikle gelindi. Herhalde bu, nasıl bir devrimci olduklarını ,içinde yetiştikleri Türkiye'yi tanımamak idi.

Fakat burjuvalar geliştikçe iktidar isteyeceklerdi. Gelişen

burjuva, II. Dünya Savaşından sonra 1950 Mayısında, pre-kapitalist ideolojiyi de kullanarak emekçi kitleleri (işçi-köylü) de arkalarına alarak iktidar oldu. Emekçi kitleler «düşmanile, düşmanının düşmanına karşı ittifak yapmıştı». J. Türk iktidarı bitti; kısaca J. Türkler tarih sahnesinden tasfiye edildiler; kalıntı ideoloji süregeldi, kılık değiştirdi. D. P. ile üretim güçleri daha bir coşku ile gelişecekti. Burjuvalar artık bürokratik merkeziyetçilerin himayesinden çıktılar ve uluslararası sermaye ilişkilerinin içine dolaylı değil açıkça doğrudan oturdular: Emperyalist ilişkilerdi bunlar. Fakat bu açıdan C.H.P. de farklı değildi. Bunun iç ve dış koşullarını onlar hazırlamıştır. 1946-1950 arasında emperyalistlerle açık ilişkiye İ. İnönü girmişti. Missouri'nin gelmesi bir simgeydi.

Harun son günlerinde sürekli «Hoca konuşalım» diyordu. Bu konuları konuşmak üzere kararlı olduğum gün Harun öldü.

Çok yakından tanıdığım Harun yoksul köylü çocuğu devrimcilikteki yanlış yada eksik yanı sezip, tartışmalarla anlayan, sonra da ortaya koyanlardan biri idi. Bu onun bir çeşit talihsizliği oldu da.

Düşünen, düşünmesini bilen bir insandı. Somut gözlemleri, çocukluğundan beri olan yaşamı, onu önceden öğretilen bazı kavramlardan şüphe etmeye, sonra da düşünmeye yöneltti. Yoksul ve kızgın köylü çocuğu mühendis olacaktı. Matematik, bir lojik yöntem olarak onu pusutlandıracaktı. Üniversitelerdeki öğreti ile hayattaki toplumsal ilişkilerin uyuşmazlığını anladı. Somut önerilerini lider olarak uygulamaya geçti. Ünlü yürüyüşler ve mitinglerdi bunlar. Giderek öğrenci eylemlerinden işçiler içine karışmanın yeğ olduğunu kabul etti ve öyle eyledi. Öğrenci eylemleri içinde hastalanmıştı. Harun anti-emperyalist kavganın anti-kapitalist nitelikte olmasını kabul etmişti. Aramızdaki tartışmalarda bu açıkça beliriyordu. Bunun içindir ki, birçok arkadaşı ile yol ayırımına geldi. Üzerindeki yük artmıştı artık, ikili bir uğraştı bu. 12 Mart manevrası sonuçlarıyle Harun doğrulanmış; fakat doğrulanma ölümüne sebep olmuştur. Gelişmede bazı noktalar:

a) Burjuva hamisi son J. Türk İ. İnönü 1968'lerde «T.İ.P. bizim asıl düşmanımız» demişti. (Bu söz yeni değildi; J. Türkler benzer sözleri çok söylemişti önceleri).

b) Gelişen burjuvazinin önünde gelişme sürecinde sınıfsal

engeller çıkmaya başlamıştı. Türkiye'de bunun aşılması gerekiyordu; üstelik ulusal ve uluslararası seviyede sermaye ilişkileri için bu gerekiyor. Vietnam Savaşını emperyalist dünya kaybetme sürecine girmişti (giderek Nixon doktrini gelecekti). Bunun uzantısı olarak, bugün daha açık görüldüğü gibi, kapitalist ilişkilerin uluslararası seviyede güvenceye alınışı gittikçe yaygınlaşan faşist yöntemleri getirecekti.

Bilindiği gibi, «Savaş politikanın başka araçlarla yapılmasıdır». Emperyalist politika ilke olarak önce sözünü ettiğimiz sermaye ilişkilerinin bütünselliğini sağlamak amacile yapılır. Bu bazen sıcak bazan soğuk savaş olur; bazen de manevra seviyesinde sonuç alabilir.

Tekelci kapitalizm az merkezli oldukça, bu politika çeşitleri, adeta laboratuarda deney niteliği kazanmıştır (eskiden kapitalizmin bu niteliği yoktu). Oysa burjuva yöntem teorileri anlatılırken denirdi ki, toplumsal olaylarda deney yapılamaz.

İşte 12 Mart 1971'den önce ve sonra gelişen olaylar sermaye ilişkilerini sürdürmek, güvenceye almak isteyenlerin Türkiye laboratuarındaki bir deneyidir de. Şüphesiz deney deneycileri ve laboratuarı da etkilemiştir.

12 Martçıların uluslararası koşullarda iktidarlarını istedikleri gibi sürdürme olanağı yoktu. Onun için N. Erim : «Bende arkamdakileri güçlü sanıyordum» diyebilmiştir.

Harun ulaştığı yer itibarile bu deney alanına girmedi; laboratuar dışında kaldı. Hastalığının ilerlemesinde bu tutumu asıl rolü oynadı. Nitekim bu kitapta okuyacağınız gibi, Harun «Elrom'un öldürüleceğini Hükûmet önceden biliyordu» demektedir. Harun'un anlattıkları dışında o olay öncesi meydana gelen bir zengin çocuğun kaçırılması ile ilgili dava vardır ki(sonradan kapatılmıştır) o davanın konusu Harun'un iddiasını desteklemektedir.

Nitekim Harun şöylece sonuca geliyor :

> **«İstanbul'a geldikten sonra öğreniyorum ki, ben içerdeyken karım İstanbul Sıkıyönetim Adli Müşaviri Turgut Akan'a çıkmış ve kocamı hangi suçla tutuyorsunuz? Sağlığı iyi değil hayatı tehlike söz konusu. Sağlık kurulları ve klinik raporları bu durumu belirtiyor' demiş. Adil Müşavirin cevabı ise benim Ankara öykümün içyüzünü açıklamaya ye-**

ter de artar bile. 'Ölsün istiyoruz' demiş adlî müşavir o eline silah almadı, eğer eline silah alsaydı işini bitirmek çok kolaydı. O bizim için eline silah alanlardan daha tehlikeli ve onun için de ölsün istiyoruz.

Bu sözler 1972 yılı sonbaharında söylendi. Şu an yıl 1975 ve aylardan Şubat. Benim sağ kolum kesildi ve fakat ölmedim.»

Öldüğü gün güzel yüzü ışıklı bir gülüş içinde idi.

Çektiği acılarla ağırlaşmış göz kapaklarına rağmen, bilinci, yüzündeki tatlı, rahat gülüşe dönüşmüştü. Sanki ümit ettiği gelecek zafer şimdiden simgeleşmiş nesneleşmişti yüzünde.

Sen kalplerdeki nurlar içindesfin!

İdris KÜÇÜKÖMER

YAŞAMIMDAN
ACI
DİLİMLER

Elimde bir nar çiçeği, Bağdat Caddesinde yürüyorum. Depo durağında dolmuştan indim, Feneryolu'na doğru ilerliyorum .Feneryolu'nda kanalizasyon inşaatı var, Bağdat Caddesinden aşağı doğru çukur açılmış ve çıkan topraklar yolun büyük bir bölümünü kaplamış. Toprakların üstünde hendeğe döşenecek büzler var. Büzlerden birinin üstünde bir adam oturuyor. Tanıdık gibi bana bakıyor, ama ben çıkaramadım. Adam, büzün üstünden kalktı, yan yan bana doğru geliyor. Gözünü benden hiç ayırmadan ilerledi ve tam sol yanımdan geçip gidecekken, iki eliyle birden koluma sarıldı :

«Sen Harun değil misin? Gel bakalım gel gel şöyle gel» dedi.

Bacağımda bir yazlık pantolon, sırtımda kısa kollu bir gömlek, ayağımda sandalet ve elimde boş tomurcuklu bir nar çiçeği. Etrafımda birkaç kişi daha belirdi. Kendilerince vaziyet aldılar. Aralarında belki de en telâşsızı bendim. Kendi aralarında konuştular :

«Öbürlerine de söyleyin gelsinler». Kısa bir süre içinde on kişi kadar oldular. Feneryolu'nun Bağdat Caddesine bağlandığı sağ köşedeki bahçe duvarının dibindeyiz. Beni kolumdan tutan :

«Söyleyin araba gelsin» diye seslendi.

Az sonra bir araba gelip önümüzde durdu. Arabanın arkasına oturtuldum, sağıma ve soluma birer görevli oturdu. Beni ilk tutan ise, şoförün yanına oturdu. Her şey o kadar kısa bir zamanda oldu ki, yoldan geçenlerden belki kimse birinin tutuklandığını farketmedi.

Araba hareket etti, Kadıköy yönüne ilerliyoruz. Öne oturan telsizi çalıştırdı. Önce şifre gibi bir şeyler söyledi, anladığım kadarıyle kendini tanıttı ve hemen ardından :

«... Hedef tamam dönüyoruz» dedi. Telsizi kapadıktan sonra geri döndü ve :

«... Bey bana tanır mısın Harun'u diye sormuştu. Ben tanırım deyince pek inanmadıydı. Daha karşıdan gelirken tanıdım.»

Bir süre sessizlik oldu, sonra sağımda oturan görevli :

«Bu nar çiçeği bir parola filan mıydı? Tanımadığın biriyle mi buluşacaktın?» dedi.

Ben, «Yoo» dedim, sonra solumda oturan söze karıştı :

«Çok dinledim seni, türkülerden bahsediyordun. Saray yolu düz gider, ama saray kızı fakir evine gitmez diyordun,» dedi.

Yol boyu genellikle susuldu. Arasıra manidar bir kaç söz geçti o kadar ve ilk yolculuğum Emniyet Müdürlüğü'nün üst katında tabutluğun yanındaki odada bitti.

DİP HÜCREDE DİNLENEN KONSER (!)

Beni attıkları oda dar bir koridorun sonunda solda. Koridorun sonu ise çay ocağı. Meşhur tabutluklar bu koridorun sonuna sıralanmış. Koridoru yürüyüp geçerken tanıdıkları görmeye başladım. Buradakilerin yaş ortalaması aşağı yukarı yirmi beş civarında. Tabutluktakilerin hali perişan. Kaşı gözü şişmeyen, ayağı patlamayan yok gibi. Tanıdıklarla sessiz küçük hareketlerle selâmlaştık. Gözler yaptı bu selâmlaşmayı.

Kaldığımız oda iki buçuk metreye altı metre kadar var yok. Gece gündüz aynı odanın içindeyiz. Bazı geceler yirmi yedi yirmi sekiz kişi oluyoruz bu kadarcık yerde. Uzanacak bir yer değil, oturacak yer bulunmuyor. Hamsi istifi uyukluyoruz.

Bana öyle geliyor ki, dünyanın en zor işlerinden biri, işkence sırasında insandan çıkan sesleri tarif etmektir. Hiç bir yaratığın sesine benzemiyor bu sesler. Hemen her gece yarısından sonra başlayan bu sesler yaşantımızın bir parçası oldu. Bazan bir böğürtüyü andırıyor, bazan bir çığlık bir homurtu, bir uzun nara gibi; ama hiç biri değil. İnsan gözünü kapasa ve nerede olduğunu unutsa, kendini cinlerin, perilerin arasında ya da bir kâbus dünyasında zannedebilir. Çok geçmedi alıştık bu seslere. Gece yarısından sonra bu sesler başlayınca bazı gençler espri yapıyorlar :

«Konser başladı» diyorlar. Kötü bir haberi duyuran isteksiz isteksiz yapılan bir espri bu.

Konser (!) başlayınca derin bir sessizlik kaplıyor odayı. Yüzlerde acı bir tebessümle herkes etrafı gözleyip dinliyor. Bazan birkaç ses birbirine karışıyor. Bir acayip koro bu...

Ben, burada işkenceleri anlatacak değilim. Anlatmak istesem bile çok zor benim için. Falakada ayağı patlamış ve ayak kemiği açığa çıkmış genç insanların yüz ifadelerini, acıya dayanışlarını; neler düşündüklerini anlatmak kolay değil. Hakaretler pek konuşulmuyor, falaka da öyle. Nasıl elektrik verildiği, copların nasıl kullanıldığı anlatılıyor bazan. Kızlara da benzer şeyler yapıyorlarmış. İnsan kâbus gördüğüne inansa daha rahat olacak. Nerede ne zaman biteceği belli olmayan bir bekleyiş içindeyiz. Arada bir birimizin adı çağırılıyor. Adı çağırılan bir başka heyecanlanıyor, çağırılmayan bir başka hüzünleniyor. Çağrılsan bir türlü, çağrılmasan bir türlü. Bekliyoruz.

İşkenceye gidecek adam deposu gibi bizim bölüm. Fakat insanın üstün yaratık olduğuna bir kere daha inanıyorum her geçen gün. İnsan kolay tükenmiyor. Şartlar ne olursa olsun insan gülüyor arasıra.

Bir gün, bir görevli odamızın kapısında belirdi. Şöyle durup etrafı süzdü. Odanın içinde çepeçevre oturmuş ve duvara yaslanmışız. Kapının eşiğinde ayakta duran görevli sırayla soru sormaya başladı :

«Sen hangi okuldansın?»

«Hukuk fakültesi.»

«Suçun ne senin?»

«Suçum filan yok.»

«Vardır vardır... De bakalım hele suçun ne?»

«Bilmiyorum.»

«Bilirsin, bilirsin.»

Kısa bir sessizlik. Soruya cevap verilmedi.

«Söyle bakalım, sen hangi okuldansın?»

«Teknik Üniversite.»

«Senin suçun ne?»

«Bilmiyorum.»

«Bilirsin, bilirsin...» Başka birine dönerek :

«Sen hangi okuldansın? Sende mi suçunu bilmiyorsun?»

«Çapa Öğretmen Okulundanım. Suçum filan yok.»

Kapıda duran görevli, herkese önce hangi okuldan olduğunu sonra da suçunun ne olduğunu soruyordu. Bugün gibi hatırlıyorum. Yedinci kişiye aynı soruyu sordu :

«Sen hangi okuldansın?» Tanımadığımız bu genç cevap verdi :

«Ben okuldan değilim?»

«Okulu mu bıraktın? Yoksa seni okuldan attılar mı?»

Yirmibeş yaşlarındaki esmer delikanlı ezile büzüle cevap verdi :

«Benim okumam yazmam yok.»

«Okuman yazman yok da burada ne işin var?» Görevli bu sözleri biraz da kızgın bir ses tonuyla söylemişti.

Odada ağır bir sessizlik oldu. Görevli kırdığı potu kavrar gibi oldu, başka soru filan aradı bulamadı ve dönüp gitti.

«Okuman yazman yok da burda ne işin var?» sorusunu öyle bir ses tonuyla sormuştu ki, sanki cümlenin sonu söyleydi : «... Okuman yazman yoksa sen yanlış gelmişsin. Biz, okur yazarları topluyoruz.»

Görevli kapıdan kaybolur olmaz odayı bir gülmedir aldı. Ne zaman bu olayı hatırlasam : «12 mart dönemini en iyi anlatan olay» derim içimden.

Gecenin ilerlemiş bir saati. Odamızın içinde ayak basacak yer kalmadığı için, birazımız odanın önündeki koridorda kalıyoruz. Koridorun çıkış bölümü nöbetçi dolu. Nöbetçiler akşam sekizde alıyorlar nöbeti, sabah sekize kadar. Sabah sekizde alanlar ise, akşam sekize kadar nöbet tutuyorlar. Onlarınki de sıkıcı bir iş olmalı ki arasıra gözaltındakilerle konuşmak ihtiyacını duyuyorlar. Yine böyle bir konuşma var.

Arasıra kesilen, arasıra devam eden bir konuşma. Derken memurlardan beni tanıyan biri, bana dönerek :

«Sen mühendis adamsın, ne karışırsın bunlara da gelirsin buralara?» dedi. Ben, biraz durdum ne demeli diye düşündüm, o üsteledi :

«Doğru dürüst çalışsan olmaz mı?» Ben, fazla düşünmeden :

«Olmaz» dedim.

«Olmaz ha?» Yanındakilere dönerek : «Görüyor musunuz ol-

mazmış. Olmazsa gelirsin işte buraya.»

Ben, çaresiz konuştum :

«Demem o ki, namuslu mühendislik yapmaya imkân yok.»

«Neden yokmuş? Sizin niyetiniz bozuk.»

«Bak anlatayım,» dedim. Dedim ama, ne anlatacağımı hemen kestiremedim. Sonra başımdan geçen, daha doğrusu tanığı olduğum bir olayı anlatmaya başladım.

«Birgün stajyer olarak çalıştığım bir su getirme inşaatında neler öğrendim biliyor musun? Bir şehre su getirmek için açılan bir hendekte kaç türlü hile yapılabilir? Hani su borularının döşeneceği hendek. İnşaatı yapan müteahhit, kazdığı toprağın parasını alır. Bu para toprağın miktarına ve cinsine göre azalır çoğalır. Meselâ hendek yumuşak toprakta açılmışsa parası başkadır, kayalık bir arazide açılmışsa başkadır. Hele küskülük topraksa para epey dolgundur. İşin kuralı bu. Fakat gel gör ki, hendeği esas derinliğinden az kazarlar, tam kazdık diye para alırlar. Hendeği dar açarlar, geniş açmış gibi para alırlar. Yumuşak toprak kazarlar, kayalık toprak diye para alırlar. Biraz kayalı ya da sertçe toprağı kazarlar, küskülük toprak parası alırlar. Yumuşak toprağı makinayla kenara atıp, küskülük topraktı diye devletten alması gereken paranın on mislini alanları bilirim. Böyle işlere göz yummayan mühendisi sürerler. Yerine gelen daha fazlasını öder müteahhide. Bir hendek kazmada bu kadar hile oluyor, ötesini sen düşün.

Şimdi diyelim ki, ben namuslu iş yapacağım, iş almak için ihaleye girmem gerek. İhalede fiyatı fazla kırsam, zarar ederim. Az kırsam, iş bana kalmaz. Biliyorum ki diğerleri hile yapıyor, ona göre fiyat kırıyor. Ben, onlardan fazla kırarsam ya ben de hile yapacağım, yahut birinci işte iflâs edip batacağım.

Sözün kısası namuslu iş yapabilmek o kadar kolay değil. Bugünkü iş adamlarımızın çoğu böyle yükünü tutmuştur. Kimi toprak harfiyatından vurdu parayı, kimi demir ve çimentodan.»

Ben, sözümü burada bitirdim. Öyle dalmışız ki konuya, ben nerede olduğumu unutmuştum. Görevliler bizim başımızda nöbetçi olduklarını unutmuşlar. Sanki bir kahvede dertleşen vatandaşlar oluvermişiz. Gecenin dördü mü nedir? Fakat biz dalmışız memleket konularına, zaman fllan umurumuzda değil.

Benim sözüm «Kimi toprak hafriyatından vurdu parayı, kimi demir ve çimentodan» diye bitince, karşımdaki :

«Öyleyse önce o herifleri temizlemek lâzım» demesin mi? Ben de odadakileri göstererek :

«İşte bu arkadaşların hepsi böyle bir şeyler yapıyorlardı» deyiverdim. Hemen uyanıverdik, biz de, sohbet eden polis de. Yerimiz konumumuz başkaydı. Kısa bir sessizlik oldu. Peşinden diğer bir nöbetçi sert bir sesle :

«Yeter artık kesin bu konuşmayı» dedi.

KONUŞMA BİTTİ

İsteksiz başladığım konuşma orada bitti. Ertesi gece saat onikiyi geçmişti ki :

«Harun nerde Harun?» diye sesler duydum. Beni çağırıyorlardı. Kalkıp koridora çıktım.

«Neyin varsa al gel» dediler. Sandaletleri ayağıma takıp yürüdüm.

Bir komser ve yanında birkaç memur tabutlukların önünde duruyorlardı. Ben, yaklaşırken komser :

«Atın şunu içeri» dedi. Yanındakiler alçak sesle :

«Efendim orası dolu» dediler.

«Şu öbürüne atın.»

«Efendim orası da dolu».

«Şurdaki de dolu mu?»

«Efendim orda da ..... var..»

Komser biraz susup beni iyice süzdü.

«Hadi dön git yerine. Bir daha hiç kimseyle konuşmayacaksın, anlaşıldı mı, hiç kimseyle» dedi. Ben :

«Anladım» deyip eski odama yürüdüm.

Gece saat iki civarı. Oda kapımızda biri belirdi :

«Hadi toplanın gidiyorsunuz» dedi. Hepimiz davrandık. Bir ses duydum.

«Harun sen kal!»

Kaldım. Tatsız oldu doğrusu. Konser verme sırası belki de bana geldi dedim kendi kendime. Arkadaşlar gidince odanın dört duvarı daha soğuk geldi. Bir süre sessiz bekledim. Konser benim mi? değil mi diye beklemenin manasızlığına hükmederek yatıp uyumaya karar verdim. Odanın bir köşesine kıvrıldım. Uyumuşum.

Birtakım seslerle uyandığımda saat sabahın yedibuçuğu idi. İki defa bu kadar uzun uyumuşum. Gece giden arkadaşlar geri geldiler. Onları müteferrikaya götürmüşler, sabaha kadar orada kalmışlar. Hiç uyumamışlar. Bizimle sohbet eden polisi bir daha hiç görmedim...

KAHVALTI ETTİK

Odamızın nüfusu her gün değişiyor. Bir gece diğer arkadaşları alıp götürdüler. Odada üç kişi kaldık. Çapa Öğretmen Okulundan Ali Kırmızıçiçek, Teknik Üniversiteden Metin Eşrefoğlu ve ben. Gecenin geç saatinde her birimiz bir köşeye büzülüp kalmışız. Sabah bir sesle uyandım :

«Geçin ulan beri tarafa.» Odamıza iri kıyım biri girmiş, arkadaşları tekmeliyordu. Ben, henüz uyanmış ve başımı kaldırmıştım ki, adam elleriyle saçımdan yakaladı ve beni çekip kaldırdı. Bir yandan saçımı çekiyor, bir yandan bacaklarımı tekmeliyordu. Bu ara : «Geç ulan beri tarafa geç» diye bağırıyordu. Odanın öbür ucuna yığdı bizi.

«Burada duracaksınız» dedi ve gitti. Üçümüz de biraz tekme yemiştik. Fakat, burada yapılan işkencelerin yanında beş on tekme hiç bir şey değildi. Onun için dayak yedik demek bile ayıptı. Nitekim arkadaşlardan biri :

«Bu yemekten sayılmaz, kahvaltı ettik» dedi. Öbürü :

«Evet, sabah kalvaltısı tamamdır» dedi ve ilâve etti : «İtoğlu it ısıracağı yeri nasıl da biliyor.»

Acıyan bacaklarımızı açtık, kemik üstüne rastlayan yerler morarmıştı ve bazı yerlerden kan sızıyordu.

BİZE BENZEMEYEN BİRİ, KÖYLÜ MEHMET

Odamızda hiç birimize benzemeyen biri var. Şaşkın ve sinmiş bir halde sessiz sessiz oturuyor. Önceleri pek dikkatimizi çekmedi. Sonradan dikkat edince gördük ki, çok sıkılıyor. Burası her yanıyla ve her şeyiyle onun dünyasının ve hatta aklının sınırlarının dışında bir yer olmalıydı. Çok korkmuş. Bir hayli dövmüşler de. Adını sorduk Mehmet'miş. Silivri'nin bir köyünden ol-

duğunu da söyleyince adı kaldı Köylü Mehmet.

Yemek saatleri geldiğinde, daha doğrusu bir memur çıkıp da: «Hadi ne istiyorsunuz söyleyin, yiyecek alacağız» dediği vakitler, biraz para toplanıyor ve bir liste yapılıyor. Sekiz-on tane ekmek ,on tane ayran, yarım kilo zeytin, bir kilo peynir... Ve benzerleri. Parası olmayanlar gelen yiyeceklerden yiyorlardı. Mehmet ilk defa böyle bir yemek sırasında dikkatimizi çekti. Yiyecekler geldi, ortaya kondu, herkes bir kenarda yemeye koyuldu. Fakat Köylü Mehmet gelmiyor yemeğe.

«Gel kardeş, yemeğe gelsene» dedik.

«Yok, filan» gibi bir şeyler dedi. Hemen herkes gelmesi için bir şeyler söyleyince, yanaşıp sofraya uzandı.

Hikâyesini öğrendik sonra. Mehmet fakir bir köylü. Ne «hükümet işleri» ilgilendiriyor onu, ne «devlet.» O evlenirken yaptığı borcu nasıl ödeyeceğini düşünüyor. Fakat gel gör ki, günün birinde köydeki evine iki misafir gelmiş. Gelenler iki gençmiş. Uzatmayalım, Mehmet'i ihbar etmişler. Anarşistleri saklıyor, diye. Mehmet'i önce jandarma yakalamış.

«Söyle bakalım kimleri sakladın?» diye basmışlar sopayı. Mehmet önce karşı koyacak gibi olmuş, fakat bu kez bir kürek sapıyla dövmüşler Mehmet'i. Kürek sapı kırılmış. Sonra... Sonra Mehmet soluğu burada almış. Sakladıkları da kim, İstanbul'dan tanıdığı iki köfteci imiş.

Mehmet, sofraya katılıyor artık. Fakat neşesi yine yok. Bazı gençler onun mahzunluğunu gördükçe takılıyorlar hafiften :

«Bak senin suçun benimkinin aynı. Sen de iki kişiyi sakladın ben de. Hiç korkma on seneyle kurtarırız.» Köylü, bunları duyunca inanmak inanmamak arası bir tereddüt geçiriyor. Fakat söyleyenler çok ciddî söylüyorlar bu sözleri. Çok üzüldüğünü her halinden belli ediyor. Gençler bu kez şaka yaptıklarını anlatmaya uğraşıyorlar, fakat faydasız. Mehmet'in neşesi bir türlü gelmiyor geri. Bir an bile gülmüyor yüzü. Takılmalar ve Mehmet'in bu hali uzayıp gidiyor. Bir gün ben konuştum kendisiyle.

«Korkma hiç bir şey olmaz, birkaç gün sonra seni bırakırlar gidersin evine canını sıkma bakalım şimdi» dedim. İnanır gibi oldu bir an, gözleri ışıdı. Belki o ara köyüne kadar gitti geldi. Karısını ve iki çocuğunu düşündü, mutluydu. Fakat uzun sürmedi bu sevinç.

Arasıra Mehmet'e soruyoruz.

«Mehmet, bak burada beraber yiyip içiyoruz, günün birinde, buradan çıkınca sizin köye gelsek bize bir çay ısmarlarsın tabiî.»

«Yok yok yok yok ben yokum bu işlerde» diye cevabı yapıştırıyor.

«Bir iş filan yok, sana misafir gelmişiz, bir çay...»

«Yok diyor Mehmet. «Tanımam bile.»

«Sen kahvede otururken biz gelir senin masana otururuz. Kalkıp gidecek misin yani?»

«Hemen kalkar giderim.»

Tutukevinde birinin morali bozulunca koğuş bir mateme bürünüyor sanki. Onun için tutukluluk tecrübesi olanlar hemen durumu düzeltmeye çalışırlar. Mehmet'in moralinin bozuk olması tek başına çok şey değil. Fakat, belli ölçüde yansıyor herkese. Herkesin kafasında binbir soru var. Üstelik işkence örnekleri içinde ve feryatlar arasındayız. Sürekli gülmez ağlamaz bir yüz görmek zaten ağır olan şartları daha da ağırlaştırıyor.

Bir gün ben kızdım Mehmet'e:

«Gel bakalım Mehmet, sana bir şey söylemek istiyorum» dedim.

«Ne diyeceksin?» dedi.

«Bak delikanlı adamsın, yiğitsin. Ben, sana doğruyu söyleyeceğim, sen de aldırmıyacaksın. Yok eğer korkacaksan falan hiç söylemiyeyim dedim.

Büyük bir merakla :

«Söyle söyle» dedi.

«Bak şimdi bu işler senin bildiğin gibi değil. Seni köyün kahvesinden almışlar. Yani bütün köy senin içeri düştüğünü biliyor. Önce şunu bilmelisin, seni biri ihbar etmiş. Kim etmiş onu ben bilmem. Ama köyde senin bir düşmanın var, bu bir.»

Mehmet hak verdi bu söze ve gözlerini kısarak düşündü. Sanki köyündeki düşmanlarını geçiriyordu aklından. Ben, konuşmamı sürdürdüm: «Adam olmak kolay değil, adam olanın düşmanı olur. Düşmanı olanın dostu da olmalı. Yoksa paçayı kurtaramazsın. Burda gördüklerin birbirlerine dost davranıyorlar, neden? Çünkü düşmanımız var. Sadece sen değil, biz de düşman sahibiyiz.

Şimdi dönelim senin meseleye. Bilesin ki artık sen eski Mehmet değilsin. Senin köydeki adın komüniste çıktı arkadaş. Genç adamsın, başına gelecekleri bilesin diye söylüyorum. Sen köy kahvesine gittiğin zaman senin masana kimse oturmayabilir Hatta selâm vermeye çekinenler bile olur.»

Mehmet tekrar köyüne kadar gitti. Yüzünü derin bir hüzün kapladı. Tarifsiz acılar içindeydi. Benim ona kızmam da bu yüzdendi zaten. Yapılı güçlü kuvvetli bu genç adam yıkılmış, yığılıp kalmıştı yanımızda. Onun bu hali gençlerin moralini de etkiliyordu.

«Mehmet» dedim. «Bir şey daha var ki söylemek bile istemiyorum. İstersen söyliyeyim, ama pek iyi bir ihtimal değil.» Ne olur söyle dercesine yüzüme baktı. Ben, «Belki de kaynanan, ben bu komüniste kızımı vermem deyip, kızını geri bile alabilir. Sen buraya gelince çok şey değişti anlıyor musun? dedim.

Dedim demesine ama demez olaymışım. Yere çömelmiş karşılıklı oturuyorduk ben bu sözleri der demez. Mehmet sırt üstü düşüverdi. Sanki ben ona herhangi bir söz dememişim de, bir gürz ile kafasına vuruvermişim gibi oldu. Vakit öğle, odamız basık tavanlı bir çatı, yaz güneşi tepemizde. Fakat Mehmet üşüyorum diye tutturdu. Ben, zor şartları biraz anlasın istiyordum ama, bu kadar değil doğrusu. Adam eridi tükendi, son kıvılcımı da ben çaktım üstelik. Kendimi hatalı ve hatta suçlu hissediyorum. Akşam oldu Mehmet hâlâ düştüğü yerde, yeme içme yok. Zar zor çayla aspirin içirdik .

Uzatmayalım Mehmet oldu bir ulu hasta. Yemiyor, içmiyor ve konuşmuyor, upuzun yatıyor. İkinci günün akşamı doğruldu yattığı yerden. Hiç unutmam ilk sözleri şu oldu:

«Yassıada'dakiler bile çıktı, biz mi çıkmıyacağız burdan? Ne olacaksa olsun.»

Mehmet rahattı artık. Üstelik akıl yürütmeye başladı:

«Peki biz şimdi burada sözleşsek, ben on kişiye silah verdim desem o on kişinin her biri de onar kişinin adını verse, yani her tutulan on kişinin adını söylese, İstanbul'u buraya yığsak, ne olur o zaman?»

Mehmet'e gençler bazan bir şeyler anlatıyor. Bitmek tü-

kenmek bilmeyen zaman içinde hep aynı şeyler konuşulmuyor. Gençler bazan ciddî bir şeyler anlatmak istiyorlar Mehmet'e, bazan da takılıyorlar .

Örneğin Amerika'nın emperyalist olduğunu ve bizi soyduğunu anlatıyorlar önce. Sonra «İşte biz Amerika'ya karşıyız ve onun için böyle dövüşüyoruz. Yani biz böyle bir araya gelmişiz ve anti-emperyalist bir teşkilât olmuşuz. Sen bizim teşkilâta girer misin?»

«Olur girerim.»

«Bak biz anti-emperyalistiz, bunu hiç unutmayacağız tamam mı?»

«Sizin şirkete mi gireyim yani?»

«Tamam...»

«Peki biz neymişim? Bir de sen söyle bakalım...»

«O senin dediğindeniz.»

Anti-emperyalist kelimesini bir türlü söyliyemedi Mehmet.

Beni tutulduğumun onbirinci günü Selimiye'ye oradan da Maltepe tutukevine sevkettiler. Mehmet'i bir daha görmedim. Sonra öğrendim ki, onu da Selimiye'ye nakletmişler ve gözaltı süresi bir ayı doldururken bırakmışlar.

DİLEKÇELER MÜCADELESİ

Maltepe Cezaevine naklim sonrası bir rahatlama oldu. Arkadaşlarla buluşmak beni sevindirdi. Günde bir saat de olsa artık bahçeye çıkıyorduk. Sevincimin en büyük nedeni ise davanın yakında başlayacağına olan umudumuzdu.

Fakat, çok bir zaman geçmeden tutukluluk halimizin devamına dair «aynı kalıptan çıkmış» kararlar bize iletilmeye başladı. Artık, ayın belli günlerinde benzeri kararları tebellüğ eder olmuştuk.

Tabiî buna karşılık tek mücadele aracımız dilekçelerdi. Biz de kendi özel durumlarımızı öne sürerek taleplerde bulunuyorduk. Davanın başlaması halinde serbest bırakılacağımıza ilişkin umudumuz tam olduğu için esas isteğimiz davanın başlamasıydı.

Fakat, ayda bir klişe halinde gelen dava başlangıcını geri

bırakan mahkeme kararları bir yandan bu umudumuzu kırıyor, bir yandan da sıhhatim açısından ciddî kaygıların doğmasına neden oluyordu.

20 - 30 dilekçe, cevabı gidip geldi bu ara. Örnek olması için bu dilekçelerden ve cevaplardan bazılarını aşağıya aynen alıyoruz.

28.9.971

Sayı : 1971/103 - 284 - 436 NÇ.
Konu : Harun Karadeniz
Askerî Ceza ve Tutukevi
Komutanlığı

Kartal/Maltepe

İlgi: a) 22. 9. 1971 gün ve 1971/103 - 284 - 436 NÇ sayılı yazımız.

b) As. Ceza ve Tutukevi Komutanlığının 28. 9. 1971 tarih, 3921 - 1745 - 71 sayılı yazısına bağlı 27. 9. 1971 tarihli dilekçe.

Müteaddit defalar tutukluluk halinin kaldırılması yolunda talepleri reddedilmiş ve bu red işlemleri üzerine yaptığı itirazları da görevli As. mahkemelerce tasvip olunmamış tutuklu Harun Karadeniz, ilki b) yazıya bağlı olarak gelen dilekçesiyle, 3 No.'lu As. Mahkeme tarafından vaki 23.9.1971 tarih ve 71/3109-34 No.'lu red kararına değinerek, bu defa da As. Savcılıkça re'sen tahliye edilmesini istemektedir.

3 No.'lu As. Mahkemenin 23.9.1971 tarihli kararında, (sanığın hastalığı konusunu infaz makamları olarak Sıkıyönetim Komutanlığı ve As. Savcılığını ilgilendirdiği) şeklinde ifadeler kullanılarak, (2 No.'lu A. Mahkemece vaki red kararında kanuna aykırı cihet bulunmadığı yönünden bu karara karşı itirazın varit olmadığına ve reddine) işaret edildiği görülmekteyse de, bu konudaki bir tahliyenin (infaza taallûk ettiği) şeklindeki görüşe iştirak edilememektedir. Zira, tutuklu sanık hakkında, henüz bir hüküm tesis edilmemiş ve ceza infazına geçilmemiştir. Bu itibarla da, tutuklu sanık bakımından infaz mevcut olduğu söylenemez.

Kaldı ki, sanığın daha evvel yaptığı müracaat üzerine, ilgi a)'daki yazıyla (halihazır sıhhî durumunun tayin ve tesbiti, tedavisinin Türkiye dahilinde kabil olup olmadığı, bilhassa, tedavi

için İngiltere'ye gidişinde fayda ve zaruret bulunup bulunmadığının tesbiti, gerekiyorsa tedaviye alınması için bir As. hastaneye sevki) hususu, Sıkıyönetim Komutanlığı ve As. Ceza ve Tutukevi Komutanlığına arzedilmiştir.

Tutuklu sanıkların hastalık sebebiyle tahliyelerini mümkün kılan mevzuat mevcut olmadığı kadar Harun Karadeniz'in re'sen tahliyesini mucip cihet bulunmadığı da gözönünde tutularak, As. Savcılıkça, bu konuda yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

Keyfiyetin böylece sanığa tebliğine ve gereğini arzederim.

Nevzat,Çizmeci
Hakim Yarbay
Yrd. As. Savcı

T.C.
SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI ADLİ
MÜŞAVİRLİĞİ

İstanbul

Özü : Kanser hastalığım sebebiyle tahliye ve 1971/273 sayılı yazınız hakkında.

Tamamen hayalî ve asılsız bir iddia ile tutuklu bulunuyorum. Hastalığım nedeniyle yaptığım bütün tahliye taleplerim reddedildi.

3. Sıkıyönetim mahkemesi «infaz savcılığı ilgilenir» dediği halde; savcılığınız, «hükümlü olmadığım» nedeniyle mahkemenin kararını hatalı olarak niteledi.

Savcılığınız, öteden beri oyalama, usuli bahaneler bulma ve başka tarafa havale etme gibi yollarla sorumluluktan kaçmak istemektedir. Son olarak da benim hastaneye gitmem istenmiştir. Beni hastahaneye sevketmek için; elimdeki raporlar incelenmiş ve yetersiz mi görülmüştür? Beni hastahaneye sevketmek sadece bir oyalama olabilir. Bizzat Sıkıyönetim Komutanının imzasını taşıyan 1971/273 numaralı ve 5-10-1971 tarihli yazının tam altı gün gecikme ile 11-10-1971 tarihinde tarafıma tebliği bende bu inancı doğurmuştur. Öte yandan elimdeki raporlar incelendiğinde durumum açıkça ortaya çıkmaktadır.

Tekrar belirtiyorum : Çapa II. Cerrahi kliniğinde 30-3-971

tarih ve 56811 sayılı raporda belirtildiği gibi, o zaman «bir nohut cesametinde olan tümör» çevreye doğru yayılarak büyümüştür. Bu büyüme doktor raporuna ihtiyaç olmaksızın çıplak gözle görülür durumdadır.

Hastalığın bundan sonraki seyri ise, (gerekli ameliyat ve tedavi geç kaldığında) kolumun kesilmesi sonucunu doğurabileceği gibi ciğerime sıçrayarak ÖLÜMÜME yol açabilecektir. Mevcut hapishane şartları da (susuzluk, pislik, tahta kuruları ve pis hava) ciğerlerimi zayıf düşürecek ve hastalığın ilerlemesine yardımcı olacaktır.

Dört ayı aşkın bir süredir, tamamen hayali ve asılsız bir iddia ile beni tutuklatan Savcılığınız, Tıp biliminin raporları karşısında sorumludur. Sağlığımda belirmiş ve belirecek her türlü kötü gelişmeden sorumlu olanlara karşı her türlü kanunî yoldan hakkımı arayacağım.

Hastalık nedeniyle tahliye kanser için olmuyorsa; pek merak ediyorum hangi hastalık için söz konusudur?.

Yine tahliyemi talep ediyorum.

Saygılarımla.

Harun Karadeniz
15-10-1973

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI 3 NOLU ASKERİ
MAHKEMESİ
Selimiye İstanbul
19. 10. 1971

KAYIT No. : 971 - 3115
ESAS No. : 971 - 32
KARAR No. : 971

K A R A R

Türk milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye yetkili Sıkıyönetim K.lığı 3 numaralı As. Mahkemesi, 353 sayılı kanunun 2. maddesi uyarınca :

BAŞKAN : Top. Al. Turgut Bozkurt (941 - 73).

ÜYE : Hâk. Yarbay Coşkun Dündar (053 - B - 31).

ÜYE : Hâk: Kd. Bnb. Muzeffer Bostancı (955 - 3)den müteşekkil mahkeme heyeti, tutanakta Gönül Burdur hazır olduk-

ları halde : T.C.K.'nun 141. maddesini ihlâlden sanık ve tutuklu Harun Karadeniz'in tahliye isteğini muhtevi 15.10.1971 tarihli dilekçesi As. Savcılığın 18.10 1971 tarihli derkenar talep namesi ile mahkememize tevdi edilmiş olmakla bu hususta karar ittihazı için mahsus mahalde toplanıldı.

Sanığın tahliye hususundaki dilekçesi okundu. Hasta olduğundan bahisle tahliyesi isteği görüldü.

Dava dosyası tetkik olundu.

Gereği görüşüldü : Sanığa isnat olunan suçun vasıf ve mahiyeti, tutuklanması sebepleri, tutuklulukta geçirdiği süre gözönüne alındıkta henüz tutuklama sebepleri zail olmadığından tahliyesi hususundaki talebinin reddine 353 sayılı kanunun 75. maddesi gereğince oy birliği ile karar verildi.

19.10.1971

«KARILARINIZLA YATMAYIN»

Maltepe Askerî Ceza ve Tutukevine vardığım zaman beni bodrum katındaki koğuşa attılar. Bu koğuşta bazı devrimci gençler, bazı âdi suçlular ve bir de Ereğli Demir-Çelik'te Ayşe Fırınına sabotajdan sanık onbeş kadar işçi vardı. Sonradan Solmazer de bu koğuşa geldi.

Koğuşta radyo var. Haber dinliyoruz. Tam o günlerde hükümet haşhaş ekimini yasakladı ve radyonun bütün haber bültenlerinde haşhaş ekiminin yasaklandığına ilişkin hükümet bildirisi okunuyor. Bu bildiri içinde haşhaş ekicisi köylüye Amerikan Hükümetinin tazminat vereceği ve köylünün zarar görmeyeceği ifade ediliyor. Herkes bir ayrı yönden kızıyor bu bildiriye. En çok kızanımız ise Ereğli'den bir işçi.

«Demek ki Amerika, bu gece karılarınızla yatmayacaksınız dese, yatmıyacağız. Ulan şu işe bak be» diyor ve başka bir şey demiyor. Her bildiri okunuşunda bu sözü söylüyor. Artık öyle oldu ki, radyo bildiriyi okumaya başlayınca bütün gözler ona çevriliyor ve o :

«Ulan demek ki Amerika, bu gece karılarınızla yatmıyacaksınız dese yatmıyacağız.» Bunu diyen işçi sendikaları temsilcisi 40 - 45 yaşlarında ve koğuşumuzun yaşlılarındandı.

Koğuşumuzda oldukça serbestiz. Daha doğrusu Emniyet Müdürlüğü ve benzeri yerlere göre daha rahatız. Hiç değilse kendi aramızda konuşuyoruz. Ulaş Bardakçı'yı burada tanıdım. Çok olaya katılmış, fakat son derece mütevazi ve iddiasız, içi dışı aynı samimî bir arkadaş.

Bir akşam:

«Kellemizi istiyorlar» dedi. Bunu dediği an bile neşeliydi, hayat doluydu.

«Kolay olmaz bu iş» dedim. Gerçi Ulaş, çok olayda vardı, özellikle de İsrail Konsolosunun kaçırılma davası önemliydi. Fakat davalar bitene kadar şartların değişeceğine inanıyordum. Onun için de «Kolay olmaz o iş» dedim.

Bir gece, Solmazer'le şundan bundan konuşurken, Ulaş bazı arkadaşlarla gülüp oynuyordu. Bu onun tabiî neşeli hallerinden biriydi.

Solmazer onları göstererek :

«Dünyanın farkında değiller bunlar» dedi. «Bir yabancı devletin konsolosu kaçırılmış ve sonra öldürülmüş. Bunlar kurtulmaz. Yabancı devletlere karşı bunları feda ederler.»

Ranzaların üstünde karşılıklı oturmuşuz ve Solmazer bunları söylüyor. Kendi aramızda konuşuyoruz, başka kimse duymuyor bizi. Dikkatle yüzüne baktım Solmazer'in. Son derece ciddî idi. 27 Mayıs sonrasında devletin bazı kuruluşlarında bulunmuş bu tür işleri bilen biri söylüyordu bunları. «İçime bir sızı düştü» denir ya hani, bana da öyle oldu. Hapiste gülmek zordur, Ulaş, kolay başarıyordu bu işi. Çok az olaya karışmış, ya da hiç karışmamış kişiler bitkin bir halde susarlarken, Ulaş'ın bu rahatlığı huzur veriyordu insana.

Solmazer'le aramızda geçen yukarki konuşmamdan birkaç akşam sonraydı. Koğuşta uluorta bir konuşma var. Konusu siyasi polis teşkilâtları. Herkes bir şeyler söylüyor. CIA'dan, MİT'den bahsediliyor. Haber alma değerlendirme ve benzeri faaliyetler tartışılıyor.

Konuşanlar biraz küçümsüyorlar gibi geldi bana bu örgütleri. Ben :

«O kadar küçümsememek lâzım bu örgütleri, özellikle haber alma konusunda hayli ileriler benim anladığım» dedim. O zamana kadar pek söze karışmamıştım, tartışmacılar pek kabullenmediler bunu :

«Yok canım» deyip kestiler.

Bu arada Solmazer söze karıştı :

«Çocuklar siz MİT'i pek kenara atmayın bu iş pek sizin bildiğiniz gibi değil» dedi. Gençler cevap verdiler :

«O kadar değil, pek bir şeyden haberleri yok.»

Gençlerin bu cevabı Solmazer'i kızdırdı.

«Siz biliyor musunuz ki Elrom'un kaçırılacağını hükümet sekiz gün evvelden biliyordu.»

«Yok canım» dediler gençler.

«Sekiz gün evvelden biliyordu sekiz, siz ne sanıyorsunuz?»

TARTIŞMA KESİLDİ

Gençler pek ihtimal vermediler hükümetin bildiğine. Fakat Solmazer sinirli ve son derece ciddi idi. Tartışma kesildi.

Doğrusu huzurum kaçtı, hapiste ne kadar huzurum varsa o da kaçtı demek istiyorum. Bir süre ileri geri düşündüm. Solmazer bu sözü niye söylesin? Solmazer, bu sözü o an uydurmadı ya, bu işin daha önce konuşulmuş olması gerekir en azından. Ya bu söz doğruysa, o zaman bu gençlerin günahı ne? Oyun büyük çapta dönüyor, ama gençler idama gidiyor. Daha bir iki gün evvel Solmazer bunlar için :

«Dünyanın farkında değiller, kurtulmaz bunlar» dememiş miydi?

Aklıma bir fikir geldi. Eğer hükümet gerçekten biliyor idiyse, gençler idamdan kurtulabilirlerdi. Yeter ki bu olay duyurulabilsin. Evet, bu olay yani Elrom'un kaçırılacağını hükümetin 8 gün evvelden bildiği Türk ve dünya kamuoyuna duyurulabilirse büyük skandal olur. Bu skandal hükümetin düşmesine kadar varabilir diye düşündüm. Peki ama, bu olay nasıl duyurulabilir. Olayı söyleyen Solmazer, başka kimse bir şey bilmiyor. Uzatmayalım Solmazer'le konuşmaya karar verdim. Tartışmanın üstünden bir süre geçmişti ki, Solmazer'in yanına gittim ve başka kimse duymayacak şekilde konuşmaya başladık.

«Doğru mu Hükümet'in bildiği?» diye sordum. Başını sallayarak:

«Doğru» dedi.

«Peki bu arkadaşların suçu ne o zaman? Oyun büyük dönmüş ve bu gençler kurban seçilmiş.» Solmazer bir şeyler demek istediğimi anlamış ve soru soran bir ifadeyle yüzüme bakıyordu. Ben devam ettim :

«Demem şu ki eğer bu olay kamuoyuna duyurulursa, bu arkadaşlar kurtulur. Meselâ gençlerden biri ya da avukatlardan biri mahkemede, Elrom'un kaçırılacağının Hükümetçe sekiz gün önceden bilindiğini söylese, yabancı basından muhabir de bulunur mahkemede muhtemelen yabancı başına da geçer bu haber ve bu iş hükümetin düşmesine kadar gider. Gençler de idama gitmezler. Olayı siz biliyorsunuz, çocuklarla bir konuşun bakalım ne olur?»

«Denenmeye değer.»

«Ben, buradan kalkıp gideyim, siz bir iki tanesini çağırıp konuşun.»

KABUL ETMİYORLAR

Ben, Solmazer'in yanından ayrıldım ve gidip yatağıma uzandım. Solmazer, gençleri çağırıp konuşmaya başladı. Beş-on dakika kadar konuştular ve sonra gençler, Solmazer'in yanından ayrılıp gittiler. Aradan bir yarım saat kadar geçtikten sonra ben, tekrar Solmazer'in yanına gittim. Ve ne olduğunu sordum.

«Kabul etmiyorlar» dedi.

«Bir avukatın söylemesini filan da mı kabul etmiyorlar.»

«Etmiyorlar. Gurur meselesi biraz da.»

«Doğru tabii, fakat olayın aslı böyleyse? Gurur eninde sonunda biraz kırılır. Şu an önemli olan onların ölümden kurtulması.»

Solmazer, gençlerle konuşurken ben bu konuyu bir daha düşünmüştüm. Gençlerin bu teklifi reddetmeler normaldi, onun için ikinci teklifimi hazırlamıştım bile.

«Bir başka çözüm daha var, Bu konu en iyi mahkeme salonunda duyurulurdu ama, gerçekten ters bir durum oluyor. Konunun duyurulabileceği ikinci yer Meclis'tir bence. Sizin tanıdığı-

nız parlamenterler vardır nasıl olsa, onlardan biri sözlü soru şeklinde konuyu duyurabilir». Solmazer, bir gözünü kırparak başını salladı ve «Dur bakalım» dedi.

«Gencecik insanların, hele de böyle temiz insanların öldürülmesine insan yüreği elvermiyor. Ben şu Ulaş'ı daha önceden tanımazdım. Bunun kadar kaç temiz insan bulunur. Bu kadar alçak gönüllü, bu kadar cana yakın ve bu kadar güler yüzlü?»

«Ulaş çok samimi çocuk hakikaten.»

Saat ilerlemişti, yattık.

Aradan bir-iki hafta mı ne geçmişti ki gazetelerde küçük bir haber okuduk. Kabibay, sözlü soru önergesi vermiş. «Daha önceden konsolosun kaçırılacağı ihbar edilmiş olduğu, fakat hükümetin yeter tedbir almadığı» yolunda bir soru önergesinden sözeden bir habercik. Aradan kısa bir süre daha geçti, yeni bir haber daha :

«İstanbul Emniyet Müdürü görevden alındı. Müdürün görevinde ihmali olduğu öne sürülüyor.»

«Elrom'un kaçırılması davası sonra hayli dallandı budaklandı. Benim beklediğim kadar olmasa da epey etkisi oldu. Fakat Ulaş, önce beş arkadaşıyla hapisten kaçtı. Sonra, sonrası malûm Arnavutköy'de öldürüldü.

Hükümetin kaçırma olayını önceden bilip bilmediği ve bir de Yüzbaşı İlyas meselesi pek konuşulmadı o günden bu yana.

Büyük tirajlı gazetelerde «Türkiye Gizli Komünist Partisi sanıkları yakalandı.» diye sekiz sütunluk manşetlerle sunulan ve «Bütün TKP sanıkları serbest kaldılar» diye tek sütunluk bir haberle son bulan olayda iddianamenin mantığı «Aristo'nun kıyas yönteminin tipik bir örneğiydi» Bu konuda sorgum sırasında söylediklerimi de ilginç olması açısından aktarıyorum :

«İddianamede alınan bir konu, nasıl değişikliğe uğruyor nasıl abartılıyor ve abartmalarda nasıl bir mantık uygulanıyor şimdi görelim.

«Selma Ashworth TKP'lidir. Selma ile ilişki kuranlar TKP'lidir» diye özetlenebilir. Bu iki hükmün ayrı ayrı ispatı gerekir.

Eğer birinci hüküm, yani «Selma Aashworth'un TKP'li olduğu» ispanlanamaz ise dava topyekün düşer. Eğer bu ispatlanırsa ikinci iddianın, yani «Selma ile ilişki kuranların TKP'li olduğu» tek

tek ispatlanmak zorundadır.

Şimdi savcının birinci iddiayı nasıl ispatladığını görelim:

İddianamenin 26. sayfasının dördüncü paragrafında «Selma'nın başa bağlı olduğunun yani TKP'li olduğunun ilerde ortaya konacağı» söyleniyor. Arada hiç bir delil ortaya koymadan 27. sayfanın üçüncü paragrafında «Selma'nın Türkiye Gizli Komünist Partisi'nin Doğu Almanya'da bulunan lideri Zeki Baştımar (Yakup Demir) ile daimi irtibat halinde ve TKP koordinatör üyelerinden biri olarak sahnede bulunduğu aşikârdır» deniliyor. Neden aşikâr? Neyle ispatlanmaktadır? Delil nedir? Bu soruların hiç birine cevap verilmiyor.

Abartmalar devam ediyor. 43. sayfanın 4. paragrafında «TKP'ye mensubiyeti... Komünist faaliyetleri tanzim ve tedvir edegelmekte olduğu daha evvel tebarüz ettirilmiş Selma Ashworth..» diyor savcı. Nerede tebarüz ettirildi? Önceki sayfalarda ilerde ispatlanacak derken, artık savcı «Daha evvel ispatlandı,» diyerek bir aldatmacaya başlıyor. Ve bu abartılarak tekrarlanarak sürüyor.

60. sayfanın 3. paragrafında «TKP üye ve koordinatörlerinden olduğu artık her türlü şüphenin dışında ortaya konmuş bulunan Selma.»

Nerede ortaya kondu? Savcı bir türlü ortaya koymadığı veya koyamadığı bir hükmü ortaya konmuş, ispatlanmış ve açıklık kazanmış gibi kullanmaya devam ediyor.

61. sayfanın 2. paragrafında, «Hele bu kimse Selma Ashworth gibi TKP bünyesinde özel bir statüye sahip olursa...»

Nereden çıktı özel statü? Bunun da cevabı yok. Savcı bizi mahkûm edebilmek için ispatlanmamış bir öneriyi sık sık değişik kelimelerle tekrar ederek ispatlamaya, daha doğrusu boş bir kanaat uyandırmaya çalışıyor. Benzetmek gibi olmasın benim aklıma ünlü Nazi Generali Göbels'in propagandası geliyor. Göbels der ki «Bir fikir doğru olsun veya olmasın değişik zaman ve mekânlarda yüzlerce defa söylerseniz, göreceksiniz ki herkes buna inanacaktır.»

«Evet, savcı bir çok sanığı suçlamak için mesned gösterdiği bu iddiayı ispatlamalıdır. Yoksa, önceleri 'İleride ortaya konacağı gibi' sonraları 'önceden açıklandığı gibi' diyerek kimseyi suçlayamaz kimsenin hayatından onbeş yılını alamaz.»

Savcı iddialarını «tavşanın suyunun suyu» olan mektuplardan yapılan türetmelerle dolan, bir kişiyi aynı anda, iki ayrı yerde gösteren fizik ötesi olaylara varan şekilde sürdürüyordu. Bunlara da gereken cevap verilmeye çalışıldı. Ama ben şimdi sizlere bir başka iddiaya verdiğim cevabı aktaracağım.

«Meşhur hikâye adamın biri : 'Gökte bulut var» demiş, diğeri 'Vay sen bana ne hakla ördek dersin» diye basmış yaygarayı. Gökte bulut var diyen 'Bu da nereden çıktı?' deyince, alıngan adam cevaplamış. Gökte bulut var demek ne demek? Yağmur yağacak demek, yağmur yağınca ne olur? Sular birikir göl olur. Gölde ne vardır? Ördek vardır'»

İddianamenin mantığı da tıpkı böyle. Görelim :

79. sayfanın 10. paragrafına göre Çetin Özek'in beni bir gece Londra'daki evinde misafir edişi, büyük bir yakınlığa delalet ediyor. «Bu itibarla» da Çetin Özek'in benim hakkımda Selma'ya «garanti» vermemiş olması «vakit bulunması gerekiyormuş.»

Şimdi şunu Savcı'nın da bilmesi gerekli Osman Pazarlı'nın lise son sınıf mantık kitabına göre formüle edelim. Savcının birinci önermesi şu :

1 — Çetin Özek'in, Harun'u evinde misafir edişi büyük yakınlıklarına delalet eder. Bu önermeden çıkarılan vargı; «Bu itibarla» diyor savcı :

2 — Çetin, Selma'ya Harun için «garanti» vermiştir.

İtiraf edeyim ki, «gökte bulut var» ile «sen bana ördek dedin» ilişkisini az çok anlıyorum ama, Çetin Özek'in beni evinde misafir edişinden nasıl olup da benim için Selma'ya «garanti» verme sonucuna varılıyor, bir türlü anlamıyorum. Hangi mantık kanunu bunu mümkün kılıyor?

Çetin Özek'in beni misafir edişi büyük yakınlıklara delalet ediyormuş.

O halde bundan varılan sonuç:

Çetin, Selma'ya benim için «garanti» vermiş.

Şunu da belirteyim ki, Çetin Özek, Londra'da Savcı Çizmeci'yi bile misafir ederdi. Kaldı ki, evvelce söylediğim gibi Sayın Özek ile İstanbul'dan tanışırız. Ayrıca ağabeysi Metin Özek'ten se-

lâm ve pipo tütünü götürmüştüm. Bu kadar basit ve bu kadar insanca bir ilişkiyi ele alan Savcı illâ suçlu yaratmak için böylesine mantık dışı spekülâsyonlar yapıyor.

Sözün burasına kadar birinci önerme ile, ikinci önerme olan vargının ilişkisini ortaya koydum. Yine mantık bilimi açısından birincisinden bağımsız olan bu ikinci önermeyi ele alırsak şunu görürüz :

«Çetin Özek'in, Harun hakkında Selma'ya garanti vermemiş olması ve müşterek davada güvenilir bir vasıfta kimse olduğunu söylememesi de varit bulunmamak gerekir.»

Kısaca «Çetin'in Harun hakkında Selma'ya garanti vermemiş olması düşünülemez.»

O halde:

«Çetin, Harun için garanti vermiştir.»

Savcı'nın dediği bu. Neden, niye, nasıl? Bunların cevabı yok.

Savcı'nın bütün iddianamede kullandığı mantık bu.

Selma'nın TKP'li olmadığı düşünülemez, o halde TKP'lidir.

Özek'in TKP'li olmadığı düşünülemez. o halde TKP'lidir.

Harun'un TKP'li olmadığı düşünülemez, o halde TKP'lidir.

Aynı mantığa devam edelim.

Savcı Nevzat Çizmeci'nin TKP'li olmadığı düşünülemez, o halde TKP'lidir.

«Savcı'nın burada kullandığı ispat metoduna metoda en güzel örneği Selma ile benim aramdaki ilişkiyi ispatlamaya çalışırken gösteriyor:

«Savcı'nın burada kullandığı ispat metoduna «olmayana ergi» metodu denir. Şöyle ki: Savcı insanlar arasında üç ilişki bulunduğunu söylüyor.

1 — İş ilişkisi.

2 — Aşk ilişkisi.

3 — İdeolojik ilişki.

Sonra bu üç ilişkiden, ilk ikisini reddediyor ve diyor ki : «O halde Selma ile Harun'un ilişkisi ideolojik ilişkidir.»

İşte bu ispat metodunun adına «olmayana ergi» metodu denir.

İnsanlar arasında sayabileceğimiz dostluk, yardımlaşma ve başka birçok ilişki, insanî ilişki yok sayılarak «Olmayana ergi» me-

toduyla Savcı beni suçluyor, bu mantığa bir örnek vereceğim :

«Diyelim ki, Süleyman beyin hanımı Ahmet beyle konuşmaktadır. (Kabul ediyoruz ki, insanlar arasında yukardaki üç ilişkiden başka ilişki yoktur.) Ve biz biliyoruz ki, Süleyman beyin hanımı ile Ahmet beyin arasında iş ilişkisi olamaz, ideolojik illşki de olamaz o halde, Ahmet bey ile Süleyman beyin hanımının ilişkisi 'aşk ilişkisidir.'»

İFLÂS EDEN SENARYO

Böylesi garip temeller üzerine yerleştirilen suçlama senaryosu iflâs etmekten geri kalmadı :

İddianamenin 73. sayfasında yer alan «Çekirdek Grubu» ve bu gruba mensup sanıklar bölümünde benim böyle bir grup kurduğum iddia edilmekte ve bu iddiaya mesnet olarak da şu öne sürülmektedir :

«Toplantıların Harun Karadeniz tarafından organize edildiği ve bu grubun adı geçen tarafından teşkil olunduğu, tedavi için İngiltere'ye gidişinden ötürü grup çalışmalarına, Türkiye'de olmadığı 28 haziran-16 ağustos tarihleri arasında ara verilmesinden de bellidir.»

Evet, iddia bu :

Toplantıları ben organize etmişim.

Bu da şuradan belliymiş (!)

Ben, 26 haziran, 16 ağustos tarihleri arasında İngiltere'de imişim ve grup çalışmalarına ara verilmiş.

«Özür dilerim bay Savcı, rüyalarınız gerçek değil ve «hayali suçlama senaryonuz» burada iflas ediyor. Çünkü ben, 28 haziran 14 ağustos tarihleri arasında Türkiye'deydim.»

BU BİR PROPAGANDA DAVASIDIR

Şimdi de iddianamedeki suçlamalara verdiğimiz cevaplardan biraz uzaklaşalım. Ve dava ile ilgili bir yargımızı «davanın bir propaganda davası olduğunu» sorgumuzdan buraya aktaralım :

«İddianamedeki zıtlıkları, tutarsızlıkları çelişkileri ,abartmaları, tekrarlamaları ve mantıksızlıkları saymaya devam edebilirdik.

Fakat buna artık gerek yoktur. Çünkü iddianame gerçek dışı hayali bir suçlama senaryosundan ibarettir.

İnançlarından başka suçu olmayan bizler, bir propaganda davasının kurbanlarıyız. Bu dava topluma «Büyük tehlikeler var, sesinizi çıkarmayın» mesajını iletmek davasıdır. Yalnız ve yalnız bu propagandayı yapabilmek için açılmıştır. Yoksa MİT'de bilmektedir ki, bizim TKP ile ilişkimiz yoktur.

Ben bu dava karşısında, Hitler propaganda yöntemini hatırlıyorum. Hitler, «Bir yalan ne kadar büyük olursa, o nisbette inandırma kuvvetine sahip olur ve bir yalan ne kadar menfur olursa olsun, yine iz bırakmadan geçmez» kurallarını uygulamıştı. Aynı uygulamayı 1971 Türkiye'sinde görmek istemiyoruz.

Bu dava gazetelerde ve radyoda yayınlandı. İşin esasını bilen yakınlarımız hariç, bu iddiaya inanmak veya «var bir şeyler» gibilerden bir kanaate varmak durumundadır. Savcı bizim TKP'li olduğumuzu ispatlamak durumundaydı, halbuki biz, bu yayınlardan sonra, TKP'li olmadığımızı ispatlamak mevkiinde kalıyoruz. Çünkü biz beraat ettiğimizde, aynı gazeteler bu iddiayı tekzip etmeyecekler ve bu yalan iddianın izleri, toplumda sürüp gidecektir. Benim inancım odur ki, bu dava bu yalanın izleri için açılmıştır. Öte yandan şunu da kaydedeyim ki, bu günlerde hükümet buhranı, bu davayı bir anlamda ikinci plana düşürmüş ve hakkımızda düşünülen daha büyük iftira kampanyası programı tam olarak uygulanamamıştır. Fakat durum, bizi bu propaganda davasının kurbanları olmaktan yine de kurtaramıyor.

Hakkımızda koskocaman bir iddianame düzenlenmiş; ortada bir suç teşkil edecek tek bir fiil yok. Düşündüğümüz için, konuştuğumuz için suçlanıyoruz. Ülke sorunlarını düşünmüşüz, evlerde tanıdıklarla konusmuşuz ve yine tanıdıklara mektup yazmışız. Bizim gibi daha binlerce aydın, aynı şeyleri yapmışlardır. Fakat kurban olarak biz seçildik.»

SAVCININ SON SÖZLERİ

128 sayfalık iddianamesinin son bölümünde savcının söyledikleri sokaktan geçen birçok kişi için söylenebilecek sözlerdi. Ve savcı bu garip iddialarına karşılık bizim hayatımızın 15'er yılını istiyordu :

«Özel bölümlerde durumları izah olunan sanıklar ..... Türkiye Gizli Komünist Partisi, Çekirdek, Partizan, Ant grupları gibi örgütler bünyesinde birleşmiş, bu örgütlerde cemiyet, çalışmaları yapmışlardır» diyen savcı aklınca 126. sayfanın 1. paragrafında son vuruşlarından birini şöyle yapıyordu :

«Özel çalışma metodları uygulayan bu örgütlerin, üyelerini deşifre edecek, aleyhlerine delil olabilecek kuyudat tanzim etmeyecekleri veya etseler bile bunların ele geçmemelerini temin edecek azami tedbirleri alacakları muhakkak olduğuna göre, sanıkların bu örgütlerle ve birbirleri ile olan ilişkileri, şüphesiz ki kayıt defteri üyelik kartı veya hüviyet varakası gibi vesaike isnat ettirilebilmiş değildir.»

Bu sözler Türkiye'de herkes için söylenebilir. Hatta sayın savcı için bile söylenebilir. Ancak bunlardan sonra hukuka uygun olarak gelecek tek söz «delil yetersizliğinden takipsizlik kararı» olabilirdi. Fakat öyle olmuyor. Biz kurban seçilmişiz ve onbeş yıl ağır hapsimiz isteniyor.

SAİR NEVİDEN DELİLLER

Yukarıdaki sözlerin devamı şöyle : «Ancak özel bölümlerde verilen sair neviden deliller...»

Savcının ne delili var? 4-5 tane örgüt adı icad eden savcının hiç birine ait örgütsel bir evrakı yok. Savcının burada delil dediği, yayınlanmış veya yayınlanmamış bizim her yerde açıklıkla öne sürdüğümüz fikirlerimiz, şurada veya burada açıkladığımız düşüncelerimiz. Savcı madem ki, «TKP, Çekirdek, Partizan, Ant grubu ve pazartesi toplantıları» gibi «ihtilâl örgütleri»nin varlığını iddia etmektedir ve bu toplantılar 1965 yılından bu yana gizlenmiştir. Savcı bu iddialarını delilleriyle ortaya koymalıdır.

Aksi halde iddianamede kullanılan mantığı, yarın birisi kendisi için de rahatlıkla kullanabilir. Ve der ki :

«Nevzat Çizmeci'nin üye olduğu özel çalışma metodları uygulayan bu örgütlerin, üyelerini deşifre edecek aleyhlerine delil olabilecek, kuyudat tanzim etmiyecekleri veya etseler dahi, bunların ele geçmemelerini temin edecek azami tedbiri alacakları muhakkak olduğuna gör, Nevzat Çizmeci'nin arkadaşlarıyla ve bu

örgütlerle olan ilişkileri, şüphesiz kayıt defteri üyelik kartı veya hüviyet varakası gibi vesaike isnat ettirilebilmiş değildir. Ancak Çizmeci'nin, beğenmediğimiz fikirlerini belirten sair neviden deliller, sanığın suçlu olduğunu göstermektedir. Bu nedenle onbeş yıl ağır hapsi gerekir.»

Evet, Savcı'nın Türk hukuk tarihinde açtığı yol budur. Ve bu mantıkla her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı mahkûm edilebilir, çünkü delil olsa da olmasa da mahkûmiyet istenmektedir.»

BU KEZ DE BENİM SON SÖZÜM

Savcının son sözlerinden sonra benim de son sözüm olduğunu belirterek ispata dayanan bir açıklama yaptım. İddianameye cevaptan aynen alıyorum :

«İşte böylesine tutarsız, tahrifatlarla dolu, fizik ötesi gülünç iddiaları bile öne süren, kendi kendisiyle çelişen ve her T.C. vatandaşı için rahatlıkla hazırlanması mümkün olan mantık dışı bir iddianameyle beş aya yakın bir süredir hapiste tutuluyorum.

Öte yandan, tedavi olduğum hastanelerin, muayene olduğum sağlık kurullarının verdiği T.C. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nca tasdikli ve yine London Royal Marsden Hospital'ın kanser uzmanı Dr. John D. Griffiths'in raporu ile de sabit olduğu üzere «öldürücü» kanser hastalığından muzdaribim.

Ben savcının yaptığı gibi «vesika isnat ettirilmemiş iddialar» ortaya atmıyorum. Çeşitli doktor, hastane, sağlık kurulu ve uzman hekim raporlarıyla hayatımın tehlikede olduğunu ortaya koyuyorum. İşte sıra numarasıyla raporlarım :

RAPORLAR, RAPORLAR

Rapor 1 — T.C. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. Cerrahi Kliniğinin 56811 numaralı, dört ameliyat sonucunu ve «Avrupa'da tetkikinin lüzumlu olduğunu» bildirir raporu.

Rapor 2 — Birinci ameliyatın «Patalojik Anatomi Raporu» (Pat. Prot. No : 1396/968) Patolojik Anatomi teşhisi : HABİS TÜMÖR.

Rapor 3 — İkinci ameliyatın Patalojik Anatomi Raporu, (Pat.

Prot. No : 20/969) Patalojik Anatomi teşhisi : SARKOMATÖZ HABİS TÜMÖR.

Rapor 4 — Üçüncü ameliyatın Patalojik Anatomi Raporu (Pat. Prot. No : 404/969 Patalojik Anatomi Teşhisi : YABANCI CİSİM GRANÜLASYON DOKUSU ve KRONİK İLTİHAP.

Rapor 5 — Dördüncü ameliyatın Patalojik Anatomi Raporu (Pat. Prot. No : 640/969) Patalojik Anatomi teşhisi : FUSİFORM HÜCRELİ SARKOMATÖZ HABİS TÜMÖR.

Rapor 6 — İstanbul Tıp Fakültesi Çapa Radyoterapi Enstitüsü ve kliniğinin 1286 numaralı raporu. Cobalt 60 cihazlarıyla 40 gün yapılan tedavi ve «İngiltere'de tetkik gerektiğini bildirir» rapor.

Rapor 7 — T.C. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Haydarpaşa Numune Hastanesi sağlık kurulunun 18.8.1969 tarih ve 1492 numaralı raporu «Londra kliniklerinden birinde tetkik ve tedavisi gerektiğini bildirir» rapor.

Rapor 8 — Uzman Doktor Griffiths in eylül 1969'da halihazırda bir yayılma olmadığını belirten ancak, «ÖLDÜRÜCÜ HABİSE» rastlandığını bildirir raporu ve tercümesi.

Rapor 9 — Royal Marsden Hospital HISTOLOGY tarafından preparatların incelenmesi sonucu Dr. Griffiths'e verilen rapor.

Rapor 10 — Dr. K. A. Anderson tarafından verilen «hastalığın yeniden nüksetmesi halinde Londra'da tedavi» istemini belirten 23 Eylül 1969 tarihli rapor.

Rapor 11 — T.C. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. Cerrahi Kliniği 56815 sayılı «her bir buçuk ayda bir kontrol yaptırmakta olduğumu» ve3-3-1971 tarihinde «koldaki insizyon yerinde bir nohut cesametinde fibrotik bir kütle tesbit edildiğini» bildirir rapor.

Evet, benim ilişikte sizlere sunduğum raporlarım bunlar, ama dahası var. Benim elimde bulunmayan fakat MİT'in çöp sepeti kabul ettiği PTT'den alınıp dosya 196/3 sırasına konan Prof. Melih Tahsinoğlu'nun Patalojik raporu.

SAĞLIK KURULUNDA

Ayrıca 1971 nisanında Haydarpaşa Askerî Hastanesine de

başvurdum. Sağlık kuruluna girdim. Kurul hastalığım nedeniyle beni askere almayarak, askerliğimi erteledi. Askerî Hastane sağlık kurulunun bu raporu istendiğinde «Kadıköy Askerlik Şubesi»nden temin edilebilir.

Hastalığın yapısal özelliği nedeniyle, fizik olarak sıhhatli görünmeme rağmen, kolumdan yayılmakta olan öldürücü kanser hücreleri, hayatımı tehdit etmektedir. Hastalığın tabiatı icabı her an ciğerlere sıçraması mümkündür. Ve ben, her bir buçuk ayda bir kol ve ciğer filmleri çektirerek, hastalığın kol kemiklerine ve akciğere sıçrayıp sıçramadığını izlemekteyim. Şu an ise, bir an evvel yeterli bir klinikte acilen ameliyat olmam gerekmektedir. Kanser hücreleri kolumda üremekte olduğundan dolayı her zamankinden daha büyük bir ihtimalle ciğere sıçraması söz konusudur.

İşte ben, hastalığım için bu kadar rapor ibraz ediyorum ve 11. sıradaki raporda sözü geçen «nohut cesametindeki kütlenin» büyüdüğünü ve çevreye yayıldığını söylüyorum. Ve yine gerekli tıbbî müdahale yapılmadığından ölümün kaçınılmaz olacağını ortaya koyuyorum.

Savcı ise, dört beş tane ihtilâl örgütü sayıyor fakat, hiç birine ilişkin örgütsel bir muhtevayı açıklayan tek bir delil gösteremiyor. Buna rağmen benim tahliye isteklerime karşı çıkarak beni, kolumdan ciğere sıçraması mümkün olan ve bu nedenle temiz havaya ihtiyacı olan ciğerlerime rağmen, susuzluk, pislik içinde, tahtakurularıyla dolu hapishanede tutuluyorum.

TAHLİYE İSTEĞİ

Daha önceleri iddiaların uydurma olduğunu ve sağlık durumumu belirterek dört defa tahliyemi istemiştim. Bu isteğim mahkemenize intikal etmiş, öyle sanıyorum ki, dosya incelenmeden savcının isteğine uyularak isteklerim reddedilmişti. Hastalığım konusu ise kararlarda ya muğlâk bırakılmış ya da hiç dikkate alınmamıştır. Her hangi bir anlaşmazlığa meydan vermemek için, tedavimde bugüne kadar olan, ölümümü dahi kapsayabilecek kötü gelişmelerden sorumlu makamın tayini ve tarafıma tebliğini arzederim.

İşte savcının iddianame dediği safsataname şey, işte gerçekler.

Tahliyemi talep ediyorum.»

Bu talep üzerine o gün tahliye edilmememe rağmen birkaç gün sonra tahliyeme karar verildi. Fakat benim tedavimi sağlayacak yeni bir dönemin bu tahliye ile başladığını söyleyemem.

DEV-GENÇ TUTUKLANMASI

Beş buçuk ay yattığım TKP davasından tahliye olalı dört ay kadar olmuştu ki, hakkında tutuklama kararı verilen DEV-GENÇ sanıkları arasında 24 Mart 1972'de ismim okunmaya başladı. Radyo hemen her haber bülteninde listeyi okuyordu. Liste okuma üç gün sürdü. Ve ben 27 mart'ta tutuklandım. Önce Selimiye'yi sonra aynı gün Davutpaşa yı boyladık. Davutpaşa'da yatarken, bizi bir gün otobüslere doldurup mahkeme salonuna götürdüler. Hakkımızdaki gıyabi tutuklama kararının vicahiye çevrildiğini söylediler.

SENİ MEZUN ETTİLER HA?

Bir süre daha geçti. Sonra savcılar gelip ifade almaya başladılar. Koğuştan bizi tek tek çağırıyorlar ve ifademizi alıyorlardı. Bu ifade alma işi günler sürdü. Bir gün beni de çağırdılar. Gittim, savcının karşısına oturttular. Savcının adının Ülgen Sözen olduğunu sonradan öğrendim. Savcı hüviyet tesbitiyle sorguma başladı :

«Adın soyadın?»

«Harun Karadeniz.»

«Baba adı?»

«Rıza.»

«Doğum yeri ve yılı?»

«Aluçra, 1942.»

«Ne iş yaparsın?»

«İnşaat yüksek mühendisiyim.»

«Ne?... Seni mezun ettiler ha?» Savcı çok kızmıştı. Ben ne diyeceğimi şaşırdım.»

«Aniamadım, ne demek yani?»

«Nasıl mezun ederler seni?» Savcı bu sözleri bağırarak söylüyordu.

«Ne var ki?»

«Daha ne olacaktı, memleketi birbirine katarsınız, hocalara karşı gelirsiniz. Sonra onlar sizi mezun eder ha?»

Ben biraz kendimi toparladım ve ezile büzüle izah etmeye çalıştım :

«Mezun olmak tamamen bir teknik bilgi meselesidir. Yeterli bilgiyi öğrenir, imtihanları verir mezun olursunuz. Mezun olmamızın yurt sorunları ya da eğitim sorunlarıyla bir ilgisi yok?» Doğrusu ben böyle bir izahat verince savcının bu konuyu bırakacağını sanmıştım.

Hiç de öyle olmadı. Daha kızgın bir sesle :

«İlgisi yokmuş, nasıl olur da senin gibi adamları mezun ederler?...» diye uzun uzadıya bana bağırıp çağırıyor. Bir yerden sonra benim de sabrım taştı :

«Elindeyse mezun etme» dedim. Benim bu cevabıma hayli kızdı ama :

«Dur bakalım» deyip konuyu kesti.

SEN HİÇ BİR SUÇU KABUL ETMİYORSUN

Nihayet sorgu başladı.

«DEV-GENÇ'e üye misin?»

«Hayırü, üye değilim.»

«Ne, üye değil misin?»

«Hayır üye olmamıştım, üye olsam söylerim, bunda sakınca görmem. Ben, İTÜ Öğrenci Birliği'nde görevliydim, oradan ayrıldıktan sonra rahatsızlığım nedeniyle hiç bir örgütte görev filan almadım. DEV-GENÇ zaten sonradan kuruldu.»

Savcı bu konuyu uzatmadı, kızgın kızgın zapta geçti. Sonra bana eski olaylardan sormaya başladı. Sivil yargı organlarında sürmekte olan davalarımdan beş tanesini Sıkıyönetime getirmişler ve savcı bana onları soruyor. Sorgu yapılırken, en yakın olayın üstünden iki yıl geçmişti. Bu iki yıl zarfında sivil mahkemeler beni tevkif etmemişler, fakat Sıkıyönetim alıvermişti içeri.

1969 ve öncesindeki davaların bir özelliği var, onu burada kısaca anlatmak gerek. O zamanlar yürüyüş ve benzeri olayları izleyen polisler olayın raporunu tutarken, çeşitli örgütlerde görev-

li ve belli gençlerin adını verip çıkarlardı işin içinden. Öte yandan, eğer tanıdığı birini Beyazıt'ta görmüşse ve yürüyüş Taksim'de bitmişse polis raporunda Beyazıt'ta gördüğü tanıdığını Taksim'de konuşturuverirdi.

Savcı soruyor :

«Maçka Teknik Okulu'nun önünde bir Amerikan bayrağı ile elçi Komer'in resmini yaktınız, başka kimler vardı»

«Biz, örgüt başkanları binanın içinde basın toplantısı yaptık. Toplantımız bitip dışarı çıktığımızda kalabalık bir öğrenci grubunun bezden yapılmış bir Amerikan bayrağı modeli ile Komer'in resmini yaktıklarını gördüm. Kimler yaktı, o kalabalıkta ayırd etmek mümkün olmadığı gibi, bunca zaman sonra hatırlamam da mümkün değil.»

«Amerikan 6. filosuna karşı gösteriler düzenliyordunuz, bir defasında da belediye önüne kanunsuz bir yürüyüş yaptınız. Yürüyüşü de sen yönetmişsin, ne diyorsun?»

«Hayır o yürüyüşte ben yokum.»

«Yoksun ha. bak iki memurun yazılı zaptı var elimde, sen idare etmişsin yürüyüşü.»

«Şimdi geçmiş gün ve düşmüş bir dava bu konu, fakat ben gerçekten belediye önüne gitmedim ve hele hele o gün yürüyüş filan yönetimine katılmadım. Sadece İstanbul Üniversitesinin bahçesinde bir konuşma yaptım. Sekiz on kişi daha konuşmuştu. Sonra kalabalık Adliye Sarayına yürüdü. Ben kalabalığı uzaktan izleyerek Cağaloğlu'na gittim. Sonra Cağaloğlu'ndan İstanbul Üniversitesine döndüğüm zaman ,kalabalığın Belediye'ye yürüdüğünü duydum. Öğrenci Birliğinde başka işlerim olduğu için Gümüşsuyu'na döndüm. Kalabalığın belediye'den sonra Unkapanı yoluyla Taksim'e yürümek istediğini, ancak sonradan dağıldığını Öğrenci Birliği'ndeyken telefonla öğrendim.»

Olay tamamen yukarda anlattığım gibi olduğu için :

«Ben yürüyüşte yokum» diyordum. Fakat savcı :

«Yoksun ha? Zapta bak zapta» diye biraz kızgın biraz memnun bir şekilde bana bağırıp çağırıyor.

Sonra gerçekten katılmadığım bir iki olay daha sordu.

«Ben o olaylarda yokum» dedim. Çok kızgın bir sesle :

«Sen hiç bir suçu kabul etmiyorsun.»

«İşlemediğim suçu niye kabul edeyim?»

«Farketmez, sen çok olaya karıştın, çok suç işledin. Belki suç işlediklerinden beraat edersin, ama işlemediğin bir suçtan cezanı çekersin» demez mi? Üstelikte keyifli keyifli başını sallıyordu.

«At bakalım şuraya imzanı.» Benim söylediğim ve fakat onun kendine göre yazdığı ifadenin altını imzaladım.

DEVRİ HÜRRİYETTEYİZ

Davutpaşa hapishanesi 12 Mart döneminden sonra yattığım ikinci hapisahaneydi. Burada da günler bütün hapishanelerde olduğu gibi yine aynı tek düzelikte geçiyordu. Sabahleyin kalkıyoruz, akşama kadar turluyoruz, volta atıyoruz. Vakit öldürüp akşam tekrar yatıyoruz.

Her gün sayımız artıyor. 150 dolaylarında olduk bir ara. Ama hiç kimsenin suçu tevkif müzekkeresine yazılmamış. Daha doğrusu, bizi tevkif ediyorlar ama niçin ettiklerini bize söyleyemiyorlar. Bir başka deyişle söylemek gereğini bile duymuyorlar, kanunların bütün açıklığına rağmen, Davutpaşa hapishanesinin bir özelliği var. Kocaman bir koridor ve bu koridorun kenarında sıralanan koğuşlar. Üç tane büyük, bir tane de küçük koğuş açılır bu kocaman koridora. Bodrumdan üst katta olduğumuz için çok şükür biraz gök yüzü görüyoruz. Büyük koğuşların tam ortasından koridora çıkıyoruz. Koğuşlardaki sağlı-sollu ranzalar küçük bir koridor boşluğu oluşturuyor içerde de. Biz, koridor kapısından girip koğuşa doğru yürüdüğümüzde, binanın iç cephesindeki cama varıyoruz. İki tane volta atma yeri var. İşte biri burası. Diğeri ise bu küçük koridorların açıldığı kocaman koridor. Hapishanelerde hergün birbirinin aynı geçiyor geçmesine. Ama bir gün hayli farklı geçti öbürlerinden. O günü hiç unutamıyorum.

Bizim bir arkadaşımız vardı, Teknik Üniversite'den. Öğrenci Birliği Yönetim Kurulu'nda beraber görev filan almıştık. Adı Faruk Kurdoğlu. Kısa boylu, oldukça dolgun, çok coşkulu bir arkadaştı. Kimi zaman kendisini kaptırır, coşkuyla yeni dünyalar kurar, eski dünyaları yıkıverirdi. Kimi zaman bütün insanlar, daha doğrusu bütün mahpuslar gibi hüzünlenir o da efkârlanırdı. Coşkulu günlerinden birisi olacak, çevresine topladığı birkaç arka-

daşıyla birlikte o büyük koğuşlardan birisinde volta atıyordu. Sözü öyle bir tutturmuştu ki ,yanındakiler onu dinlemekten başka iş yapamıyorlardı. Faruk işi nutuk atmaya döndürmüş, hızlı hızlı ilerliyorlar koridorla pencerler arasında gidip geliyorlar. Volta atarken Faruk fıkralar anlatıyor, şiirler okuyor, arkadaşlarını almış adeta pencereyle kapı arasında koşturup duruyordu. Faruk'la arkadaşları koridor kpısına geldikleri anda hapishane komutanıyla birden burun buruna geldiler. Bir an sessizlik oldu. Komutan da durmuştu, Faruk ve arkadaşları da. Koğuş tam bir sessizlik içindeydi. Kısa bir duraksamadan sonra önce komutan konuştu. «Ne oluyor? Ne var?» diyo sordu. Sesi oldukça yumuşaktı. Bu arada Faruk bir süre duraksadı, nasıl davranacağını bilemedi. Olan olmuştu. Bir açıklama yapmak gerekiyordu. Faruk bir anda kararını verdi. Eski coşkusuyla «Anlatayım komutanım dedi. Şair Eşref derler birisi vardır, bilirsiniz. Şair Eşreften bahsediyordum arkadaşlara. Bu şair Devr-i İstibdatı da görmüş, Devr-i Hürriyeti de görmüş. Bu iki devir arasındaki farkı da şöyle güzel bir vecizeyle ifade etmiş, işte ben onu anlatıyordum arkadaşlara» dedi. Ve:

«Aynen şöyle söylüyor Şair Eşref» diye ekledi.

«Devr'i istibdatta söz söylemek memnu idi. Tutarlarsa ağlatırlardı anamı.

Şimdi devir değişti.
Devr-i Hürriyetteyiz artık
Kaideler de değişti
Önce konuştururlar adamı
Sonra ağlatırlar anamı..»

Bunu der demez, her yan gülme ve kahkaha sesleriyle doluverdi. Hepimiz gülmek için kendimizi bir tarafa attık. Hapishane komutanı pek renk vermedi. Soğukkanlılıkla «Peki, şimdiki durumu nasıl buluyorsunuz?» diye bir soruyla durumu kurtarmaya yöneldi.

Faruğun cevabı kısa ve kesindi «Devr-i Hürriyetteyiz komutanım. Konuşmam. Sonra, sonra anam ağlıyabilir.»

Birbuçuk aya yakın sürdü tutukluluğum. Kolum beni rahatsız etmeye başladı. Tahliye dilekçeleri verdim. Bir ara bu tutukluluğun da öncedeki gibi uzun süreceğini sandım, bereket uzun sürmedi. İtirazlardan biri kabul edildi ve tahliye oldum. Davutpaşa'-

dan bırakıldığım zaman akşamdı. Davutpaşa'dan bir minibüsle Topkapıya ve oradan da bir dolmuşla Karaköy'e geldiğimde karanlık basmıştı.

Karaköy'deki iskeleye yanaşırken ertesi günün bazı gazeteleri çıkmıştı ve gazetelerde Kemâlettin Eken'in vurulduğu yazıldı : Bu olay nedeniyle, benden son üç ay kadar tahliyeler durdu.

Kadıköy'e geçip eve vardığım zaman ev kalabalıktı ve benim hapisten gönderdiğim son mektup hapiste beni göremeyen dostlara okunuyordu. Radyo Kemalettin Eken haberini uzun uzadıya vermiş ve herkes artık tahliye diye bir şey olamayacağına inanmıştı. Nitekim karım beni evin kapısında görünce ilk sözü :

«Kaçtın mı?» oldu.

ANKARA'YA GİDİŞ

Dev-Genç davasından tahliye olduğum zaman kolum beni iyiden iyiye rahatsız ediyordu. Onun için sağlık kuruluna başvurdum. Haydarpaşa Numune Hastanesi Sağlık Kurulu «Yurt dışında tedavi gerektiğine» oybirliği ile karar verdi.

Bir dilekçeye bu raporu ekleyip pasaport istedik. Pasaport dilekçesini karım götürmüştü. İlk gün küçük memurlardan biri : «Bu hastalık işi, siz yarın gelip hemen alın pasaportu» demiş karıma.

Anlaşılan o bizi tanımıyormuş. Çünkü karım ertesi gün gittiğinde : «Ne yüzle pasaport istiyorsunuz?» demişler.

Sonraları defaatla başvurduk fakat her defasında tahkir unsuru taşıyan cevaplar aldık. Bir defasında da :

«Ne anlamaz adamlarsınız be vermiyoruz işte» demişlerdi. Aradan çok geçmeden yeniden Selimiye'yi boyladık. Beni Selimiye'ye götüren yarbay ne için götürüldüğümü bilmiyordu. Selimiye'ye vardığımızda :

«Atın bunu içeri» dediler. Tarih 17 Ağustos 1972. Koridorları yürüyüp tutukevinin önüne vardığımız zaman ceplerimi boşaltıp üstümü aradılar ve :

«Geç bakalım içeri» dediler.

Ben bir ara :

«Ne suçla içeri atıyorsunuz, bari suçumun adını söyleyin» dedim.

Gayet sakin bir sesle :

«Biz bilmiyoruz. Ankara istiyor seni» diye cevap verdiler.

Bir Ankara eksikti. Şaştım ki nasıl? Ben, Ankara'da birkaç günden fazla hiç bulunmadım. Yakın zamanda hiç bir olaya katılmamıştım. Eski olaylar da önceki iki mahkemede ele alınmış ve onlardan da tahliye olmuşum. Ankara lafı bana öyle soyut geldi ki ;

«Seni aydan arıyorlar» deselerdi bu kadar olurdu.

Beş altı gün kadar Selimiye'de yattık. Bir pazartesi akşamı :

«Eşyalarınızı alıp çıkın bakalım koğuştan» dediler.

Bir komiser beni orada görünce pek şaşırmış bir halde :

«Harun sen burda mısın, bugün mü yakalandın?» diye sordu.

«Ben, beş gündür buradayım dedim. Komser daha da şaşırdı. Meğer onlar dört gündür beni arıyorlarmış. Ben Ankara'dan döndükten sonra olup biteni öğrenince komserin şaşkınlığını anlayabildim.

O tarihlerde bacanağım Osman Arolat hapisteydi ve kırısı da hamile olduğu için aile onlarda kalıyordu. Polisler ise kayınvalidemin evinin kapısını kırıp içeri girmişler ve gece gündüz beni orada beklemişler. Ama rahatları yerindeymiş, kendi evleri gibi çay filan demleyip içmişler. Sonra beni bulamayıp ayrılmışlar tabiî. Yani ben Selimiye'de yatarken onlar da bizim evde kalıyorlarmış. O ara apartmanın kapıcısını da dövmüşler. Adamcağıza beni soruyorlarmış.

Adamcağız ise :

«O yok burda» der demez basıyorlarmış sopayı. Adamın konuşmasına imkân vermedikleri için benim ayrı eve taşındığımı öğrenememişler.

Kapıcı : «O yok burda, o buradan taşındı» diyecekmiş ama polisler sözün ardını beklemeden adamcağızı döverek susturuyorlarmış.

Bizi önce koridora dizdiler. Sonra sayıldık ve polisler bizi askerlerden teslim aldılar. Camları dıştan tel ızgaralı bir polis otobüsüne doldurulduk. Otobüste on üç tutukluyuz. Dördü kadın. Tepeden tırnağa silahlı onbeş kadar polisle yola çıktık. Ankara asfaltının başlangıcına gelmeden benim sol kolumu sağ yanımda oturan Tarhan Özgür'ün sol koluna kelepçelediler. Tarhan, benim sa-

ğımda oturduğu için onun sol kolunun yanına benim sağ kolum geliyordu. Sağ kolumu kelepçelesinler istedim. «Olmaz» dediler. Anlaşılan ters olacakmış ki kaçamayalım.

Benimle beraber Ankara'ya götürülenler Mihri Belli'ye yatakçılık davasından sanıklar ve son ana kadar Ankara'ya gideceklerinden habersizler.

Otobüste konuşmak yasak. Otobüse bir önden bir de arkadan iki araba daha eşlik ediyor. Her il hududunda bu arabalar değişiyorlar. Adapazarı'na doğru ilerliyoruz. Aylardan ağustos, gece sıcak ve hava pırıl pırıl, ay Sapanca Gölüne vurmuş, göl bir gümüş levha gibi. Nâzım'ın Kurtuluş Savaşı Destanı'nı, tren yolculuğunu ve «Mehtaba bakamam...» mısralarını hatırlıyorum. Dalmışım, konuşma yasağını unutmuş olmalıyım ki, kelepçe arkadaşım Tarhan'a:

«Şu mehtaba bak» dedim. Yanımızdaki polis memuru :

«Konuşmayın, ne diyorsun sen?» dedi. Başımla işaret ederek :

«Ay vurmuş da göle» dedim. Konuşma kesildi.

Bolu'ya kadar böyle gittik. Bolu'ya vardığımızda saat onbir civarıydı. Akşam yemeği olarak fırından yeni çıkmış sıcak ekmekle üzüm verdiler. Açtık yedik, fakat midesi bozulmayanımız kalmadı sonra? Bolu'da tuvalete giderken kelepçeyi çözdüler. Sonra yeniden takarlarken Tarhan'ın sol kolunun yanına sağ kolumu uzattım ve :

«Yemekten sonra taksanız» dedim.

«Olmaz» dediler. Bereket ki bu kez sağ kolumu kelepçelediklerini farketmediler de kısmen rahat ettik.

Saat üçü geçerken Ankara Emniyet Müdürlüğüne vardık. Bizi önce bir odaya aldılar, orada sabahı bekledik. Sabah olup mesai başlarken bizi koridorlara taksim ettiler ve bankların üzerine oturttular.

Akşam saat yedibuçuk sularında beni göstererek :

«Atın şunu aşağıya» dediler.

Bodrum kattaki müteferrikaya indik. Demir kapı aralandı ve üstümüze kapandı.

BEN BU MESLEĞİ BIRAKIRIM

Ankara'da ilk defa gözaltında kalıyorum. O yüksek Emniyet

Sarayı'mn bodrumundayız. Beni attıkları yer iki odalı ve tuvaletli bir bölüm. Siyasi tutuklu pek yok burada, daha çok adi suçlular. Koğuşta ekseriyet yankesici, esrarkeş, hırsız ve en az da siyasi sanık var.

Kaldığımız iki odanın toplam alanı yirmi metrekare civarında. Fakat bazı geceler otuz kişinin üstünde adam kalıyor burada. Gece yarısı demir kapı gıcırdayarak açılıyor ve birkaç kişi daha atılıyor içeri. İçerdekiler :

«Geçmiş olsun» diyoruz yeni gelenlere.

«Sağolun size de» diyorlar onlar da ve ilk konuşma böylece başlamış oluyor. Sonra :

«Neden düştün hemşerim» diye açılıyor yeni konular.

Böyle konuşmalar da olmasa çekilir yer değil doğrusu. Su içmek isterseniz tuvaletten içeceksiniz. Lavabo filan yok, tuvalette aşağıdaki musluk bütün varımız yoğumuz. Elyüz mü yıkayacaksınız orada, büyük abdestten sonra yıkanacak mısın orada, susadınız su mu içeceksiniz orada. Güneş dersen görmüyor, gün ortasında elektrik yanmazsa gazete okumak mümkün değil.. Yeni gazete vermiyorlar zaten. Her iki odada da iki duvar kenarı yerden 60-70 santim kadar yüksekte ve 60 santim filan eninde tahta set, zemin ise beton. Tahta setlere ancak sekiz kişi filan sığıyor, kalan herkes betonda yatıyor.

Bir akşam ufak tefek bir genç geldi. Konuşması düzgün, giyim kuşam yerinde, kendinden emin ve her hareketinde ölçülü. Koğuştakilerin bazıları tanıdı onu. Meğer becerikli bir yankesiciymiş. Avını taksiyle takip ediyormuş ve cüzdanı alınca uzaklaşıveriyormuş hemen. Bu usûl kârlıymış, ama taksi parası çok tutuyormuş. Diğerleri ondan ders almak, fikir edinmek için onu konuşturmak istiyorlar. O pek konuşmak istemiyorsa da ara sıra tutamıyor kendini.

«... Akşehir'e Nasrettin Hoca Festivaline gittik, fakat işler kesat. Ankara'nın aynasızları gitmiş, bir baktım köşebaşlarını tutmuşlar. İki üç iş yapıp döndük, gittiğimize değmedi.» Küçücük odada voltasını atarken konuşmaya biraz ara veriyor sonra devam :

«Biz cepciyiz aslanım, adamın cebindekini alırız. Ev soymak yok bizde. Cebinde para taşıyan adam yine para bulabilir, fakat adamın evini soyarsan olmaz, ya meteliksizin tekiyse?...

Ulan şu memlekette çalmayan bir adam gösterin bana. Ama kalemiyle, ama kâğıdıyla, ama senedi sepetiyle çalmayan bir adam gösterin bana, ben bu mesleği bırakırım o zaman. Bir tane gösterin bırakmayan namussuzdur.»

SAĞDAN ÇARK

Geceler günleri, günler geceleri takip edip gidiyor. Bizi arayıp soran yok. Neden içeri atıldığımı hâlâ bilmiyorum. Bana kimsenin bir şey sorduğu falan yok. Unutulmuş gibi yatıyoruz bodrumda.

Neşesiz bir akşam yüzler asık bekliyoruz. Demir kapı gıcırdadı, açıldı içeriye iki kişi attılar. İkisi de 30 yaşında filan gösteriyor. Biri dolgunca orta boylu esmer, diğeri ise zayıfça bıyıklı kumral. İçeri attılar ama, pek yere basamıyorlar.

«Geçmiş olsun» dedik tek tek.

«Sağolun, size de» diye karşılık verdiler.

Koğuş o akşam henüz kalabalık değildi.

Yer gösterdik, iliştiler..

«Ne oldu böyle?» diye sorduk.

«Dört saat ağabey, tam dört saat falakada kaldım.» diye konuştu dolgunca olan. Ve devam etti : «Ben, taksi şoförüyüm abi. Geceleyin durakta bekliyorum. Herifin biri geldi, Küçükesat'a götürdüm. Meğer hırsızmış. 50 bin liralık mı ne mücevher çalmış. Sen gittiği yeri biliyorsun diye bastılar sopayı. Tam dört saat sürdü abi. Ayaklarım patladı. Sonra iki polis koluma girdi. İki saattir ıslak zeminde yürütüyorlar abi. Bu memlekette durmak hata. Durulmaz bu memlekette, abi durulmaz bu memlekette...»

Şoför yerinde duramıyor. Öbürü kuaförmüş. Onu da dövmüşler ama az, Şoförün hali perişan.

«Bakın burada ekmek filan var. Karnınız açsa bir şeyler yiyin.»

«Sabahtan beri bir şey yemedik, ama yemek yiyecek hal mi kaldı abi. Biraz kendimize gelelim. Sonra yeriz belki.»

«Bir şeyler yeseydiniz. İyi gelirdi. Neyse... Geçmiş olsun...»

Biz onların meselesini anladık. Karşılık olarak da içerdekilere sormaya başladılar. Diğer birkaç kişiye sordular. Tufacı, cep-

çi, piyasadan gibi cevaplar aldılar .

Biz birkaç siyasi varız odada. Bir tahtanın üstünde oturuyoruz. Arkadaşlar da pek neşesiz, fazla konuşmak da istemiyor canımız. Şoför bir ara bana dönerek :

«Sizin suçunuz ne abi?» dedi.

«Siyasi» deyip sustum.

«Solculuk falan mı abi?»

«Eh işte...»

«Ben de mahkemeye düştüm abi o davadan» deyince meraklandık.

«Hayrola ne oldu?» diye biz sorunca arkadaşı söze karıştı.

«Bi anlatsana şu işi» bize dönerek, «bi anlatsın da görün abi başına gelenleri.» Sonra şoför anlatmaya başladı :

«Altmışdokuzda oldu hadise abi. Benim o zaman bi arabam vardı. Borcuna da az kalmıştı. Ben, böyle taksi çalışıyordum. Bi akşam bir arkadaşımla bir gece kulübüne falan gittik. Kafaları çektik. Sonra arkadaş tutturdu beni eve götür diye. Ben, kafayı iyice tutmuştur, şuralardan bir yerlerden bir taksi çağıralım seni de eve bıraksın beni de, dediysem de anlatamadım. Sen aslansın, yamansın, diye otorttu beni direksiyonun başına. Evi Ayrancıdaydı, götürüp bıraktım. Ne gelirse arkadaş yüzünden geliyor adamın başına abi. Gece olmuş, saat bir buçuk, iki. Bakanlıklar'dan Kızılay'dan aşağı gazlamış gidiyorum. O saatte in cin top atıyor oralarda abi. Ben nasıl olsa yol boştur diye gazlamışım... Arabanın hızı seksenin yüzün üstünde. Akıllının biri de benim gibi yapmış -yol nasıl olsa boştur- diye Sıhhiye'den ters yola girmemiş mi: Birden karşıma çıktı abi. Direksiyonu bi kırdım Atatürk heykelinin dibine vurduk abi.

Bir de gözümü açınca ne göreyim? Hastanedeyim. Biraz kendimi toparlayınca pencereden atlayıp hastaneden kaçtım abi. Sokakta güç belâ bir taksi buldum. Beni eve götürdü. Evimi de zor buldum abi. Sarhoşum bi yandan, çarpmışım üstelik, başım dönüyor ki nasıl. Neyse evi bulduk yattık. Sabah bi gürültüyle uyandım ki, kapıyı kıracak gibi vuruyorlar. Beni bi yakaladılar ,ayaklarım yerden kesildi. Ankara'da polis kalmamış, bizim evi değil mahalleyi kuşatmışlar vallahı.

Beni götürdüler bir savcının huzuruna. Savcı bir şeyler sordu.

Sonra hemen mahkemeye çıkardılar beni abi. Suçüstü mahkemesiymiş. Savcıyı görecektin abi, öyle kızgındı ki. Bi başladı konuşmaya, bir sürü şey saydı döktü abi. «Büyüklere rezalette,n Atatürk'e hakaretten ve nihayet solculuktan tam yirmi dört sene hapsini istiyorum» demesin mi? O daha konuşuyordu ya, ben dayanamadım. İyi ama hakim bey, ben sağdan çarptım, dedim. Hakim :

«Senin tahsilin ne?» diye sordu

İlkokul üçten ayrıldım ama, hakim bey, o soldan çarptı. diyor. Araba incelensin, ben sağdan çarptım da canım kurtuldu. Sonra vardık bi kaza yaptık diye yirmi dört sene hapis olur mu hakim bey, dedim.

Hakim babacan adamdı abi, şöyle bi baktı :

«Mahkeme tutuksuz devam edecek» dedi. İşte böyle abi. Arabayı orda kaybettik, şimdi başkasının arabasında çalışıyoruz. Bu memlekette yaşanmaz abi. Şimdi de şu halime bak.»

Koğuştaki siyasîler çok güldük bu olaya. Vakit çabuk geçtl o gece.

SORGU

Ankara Emniyet Sarayının bodrumunda eylül 1'e kadar kaldım. 1 eylülde beni yukarı çıkardılar ve :

«Hadi gidiyorsun» dediler. Fakat biraz sonra :

«Gel gel, az gel bir ifade alalım» dediler, girdik bir odaya. Daha evvel bir defa daha çıkarmışlar, parmak izlerimi almışlar, yüzden ve profilden resmimi çekip tekrar bodruma atmışlardı. Girdiğimiz odada bir masanın başına oturduk. İki görevli ifademi almaya başladılar.

Adın, soyadın, ana baba adı, mesleğin, işin, adresin diye kimlik tesbit edilirken ben iyice meraklandım, ne soracaklar acaba diye. Gözaltına alınalı onbeş günü buluyor, henüz suçumu öğrenemedim. Bütün ihtimalleri gözden geçiriyorum, hiç birl aklıma yatmıyordu. Onun için iyice meraklanmıştım. Kimlik tesbiti bitmişti ki:

«Eee, anlat bakalım, nasıl solcu oldun?» dediler. Ben pek sorguya benzetemedim bunu ve :

«Anlamadım, ne demek yani?»

«Neden solcu oldun, nasıl oldun, anlat bakalım.»

«Böyle beş dakkalık bir iş değil ki bu. Yani biz durup dururken solcu olmadık ki. Yani bir gün aklımıza esti, hadi solcu olalım filan deyip solcu olmadık. Bu çok uzun bir süreç işi. Uzun uzun onu mu anlatayım yani?»

«Evet onu istiyoruz.»

«Bir özet yapmaya çalışayım bakalım» dedim.

Evet, ben o anda biraz gerilere kadar gittim. Doğru, biz eskiden sağcıydık, daha doğrusu solun ne demek olduğunu bilmiyorduk ve sola karşı kurulmuştuk. Bilmediğimiz sola karşı okullarda bizi iyice doldurmuşlardı. Hele lisede kargadan başka kuş ve Durkheim'dan başka görüş bilmeyen bir felsefe hocamız vardı ki, lise biterken bize şunları söylemişti :

«Çocuklar, artık lise bitiyor, üniversiteye gideceksiniz. Orada komünistler, sosyalistler sizin de yanınıza gelecekler, ama mutlaka gelecekler, eşitlik vaadiyle sizi aldatmaya kalkacaklar. Sakın ha sakın aldanmayın.» Zaten sola düşman olarak hazırlamıştı bizi. Sonra üniversiteye geldik, bize hiç eşitlik vaadeden filan olmadı ama biz solcu olup çıktık. Şimdi ise nasıl solcu olduğumu anlatmam isteniyordu. Hayatımı bir sinema şeridi gibi gözden geçirip başladım anlatmaya :

«Evet biz durup dururken solcu olmadık. Biz 27 Mayıs sonrası gençleriyiz. 27 Mayıs sonrasında hatta öncesinde, gençlerin yurt sorunlarıyla ilgilenmeleri gerektiğine dair bir kanaat gelişti. Biz 27 Mayıs sonrasında, önceleri herkes fikirlerini hür olarak söylerse, Türkiye kalkınır sandık. Fakat çok geçmeden gördük ki, herkes bir şeyler söylüyor ama Türkiye'nin kalkındığı filan yok. Yavaş yavaş anlamaya başladık ki, bir ülkenin kalkınması, doğrudan doğruya ekonomik sorunların ele alınıp doğru kavranmasıyla olabilir. 1965'lerden itibaren de ekonomik sorunlarla ilgilenmeye başladık. Örneğin 1965 yılında ortaya atılan «Millî petrol» kampanyasında ben de vardım.»

«Hangi hadiselere katıldın onu da anlatacaksın zaten.»

«Anlatırım, katıldığım olayları saklamak için hiç bir sebep görmüyorum. Millî petrol kampanyasından sonra, yeraltı kaynaklarımız, madenler konusunu inceledik. Daha sonra montaj sana-

yiini inceledik, yabancı sermaye konusunu inceledik ve her inceleyişte gördük ki bütün ekonomik sorunların altında menfaat grupları var. İşin içine menfaat girince, taraf tutmak gerekti. Biz fakirden ve Türkiye'den yana olduk. Olay kısaca bundan ibaret : Biz, işte böyle bir gelişmenin sonucu solcu olmuş olduk.»

«Sen hep iyi yanlarını anlatıyorsun.»

«Kötü bir yanı da yok zaten.»

«Hangi olaylara karıştın anlat bakalım» dediler. Ben aklımda kalanları savunmaya başladım. 6. Filoya karşı yapılan yürüyüşler İstanbul'dan Ankara'ya «Özel Okullar devletleştirilmelidir» yürüyüşü, İzmit'ten İstanbul'a yapılan «Montaj Sanayiine hayır» yürüyüşü Gebze'deki tütün mitingi ve başkaları.

«Sen o Kanlı Pazarda da vardın değil mi?»

«Evet vardım.»

«Çok işe karıştın sen. O Kanlı Pazar neydi öyle?»

«Bizim yürüyüşümüz Vilâyete bildirimli, yasal bir yürüyüştü. Zamanın İçişleri Bakanı Sükan ve Ulaştırma Bakanı Bilgiç Adapazarı'ndan ve başka yerlerden adam toplayıp bizim yasal yürüyüşe saldırttılar. Bu saldırıyı Saadettin Bilgiç, İstanbul Liman Lokantası'nda bir yemekte organize etti. Şimdi onun suçlusu da biz mi olduk?»

«Söyle bakalım senin takma adın ne?»

«Benim takma adım filan yok.»

«Vaar, inkâr etme çünkü biz biliyoruz.»

«Kesin olarak yanlış, benim takma adım filan yok.»

«Söyle bakalım Lâz İsmail'i tanıyor musun?»

«Hayır tanımıyorum.»

«Tanırsın, tanırsın.»

«Tanımıyorum.»

«Lâz İsmail sen değil misin yani?» demesinler mi.

«Bu da nerden çıktı, ciddi olun lütfen.»

«Yoo, biz son derece ciddiyiz. Biz İstanbul'dan Lâz İsmail'i istedik, seni gönderdiler.»

«Ben ne Lâz'ım, ne İsmail'im, ne de Lâz İsmail'im.»

Bu tartışma bir süre uzadı. Sonra tanımadığım birkaç isim sordular, tanımadığımı söyledim.

«Yoo başka ne soracaktık?» dedi biri. Öbürü cevap verdi :

«Markist, Leninist olup olmadığını sormadık.»

«Evet... Ama kendi anlattı zaten nasıl solcu olduğunu» dedi.

SAĞLAMMIŞIM...

Sorgudan sonra beni, önce Mamak Askerî Ceza ve Tutukevine götürdüler. Fakat yanlış olmuş, aynı arabayla Dışkapı'daki gözaltı evi olarak kullanılan bir yere getirdiler. Hakkında tutuklama kararı olmayan sanıklar burada kalıyor. Tutuklandıktan sonra diğer askerî cezaevlerine gidiyorlar.

Artık askerlerin eiindeyiz. Günda bir saat kadar bahçeye çıkıp hava alıyoruz. Emniyet Sarayı bodrumundan kurtulduğumuz için memnunuz. Burada güneş görüyoruz hiç olmazsa.

Sorgum sırasında bana belli bir suç isnat etmemişlerdi. Ben kendi kendime, «Her halde esas sorgum savcıda yapılacak, bunları arşivlemek için sordular. Ne suç isnat edecekler acaba.» diye düşünüp duruyorum.

Bir gün beni ve yeni gelen iki kişiyi çağırdılar. Usûl böyleymiş ve yeni gelen herkesi doktor muayene edermiş. Benim için sağlık kurulu raporu verileli iki ay olmadı henüz. Fakat hissediyorum ki, iyi değilim. Bizi çağırdıkları zaman hastalığımı söylemeye karar verdim. Umut dünyası demişler. Belki hakkımdaki işlem hızlanır diye düşündüm. Öyle ya, ben gözaltına alınalı yirmi güne yaklaşıyor, hiç bir işlem yapmadılar hakkımda. Halbuki ben kanserliyim ve sağlık kurulu tedavimin Türkiye'de mümkün olmadığını ve yurt dışına gitmeme gereğini bildiren raporu vermiş bana. Azıcık kanun diye bir şey varsa, benim buralarda olmamam gerekir.

Doktorun karşısına dizildik. Doktor kötü kötü bir baktı ve :

«Harun Karadeniz sen misin?» dedi ve ekledi. «Tanıdım.» Doktor gençten bir subaydı. Sonra hepimize birden sordu :

«Bir hastalığınız filan var mı?» Ben, tam sırası deyip :

«Ben, böyle dıştan iyi görünüyorum ama, gerçekte hastayım ve tedavi görmem gerekiyor.«

«Nen var?»

«Kolumda kanser var ve sağlık kurulu yurt içinde tedavisi mümkün değil, diye rapor verdi.» dedim.

Doktor şöyle kızgın kızgın baktı ve yandaki ere dönerek :

«Yaz sağlam!» dedi. Ben, iyice şaşırmıştım.

«Siz beni muayene bile etmediniz, sağlık kurulu beni bir hafta inceledi ve hasta, üstelik önemli hasta diye rapor verdi» dedim.

Doktor bir an duraklayıp bizi dinleyen ere çıkıştı :

«Yazsana sağlam diye.» Ben tekrar sordum :

«Ben, sağlam mıyım şimdi?» doktor duraklamadan ve sert bir sesle cevap verdi :

«Evet, sağlamsın.»

Acı acı güldüm ve acıdım doktora.

O günlerde radyo, Kanser Haftası dolayısıyle sık sık, «Kanserden korkma, geç kalmaktan kork» diye anonslar yapıyordu.

OLSA OLSA ODUR

Ankara'nın Kalaba mahallesi sakinlerinden bazılarının başına gelenler hayli enterasandı. Ankara'nın kuzeyine düşen bu mahalle fakir mahallelerden biri. Orada bir ilkokul ve bir de orta okul varmış. O günlerde Millî Eğitim Bakanlığının «Okullara çocuklarını kaydettiren velilerden hiç bir harç alınmayacağına ve her ne ad altında olursa olsun para almanın yasak olduğu» yolundaki bildirisi radyoda sık sık okunmuş. İktidar partilerine dayanıp gemisini yürütmeye alışkınlardan, biri, Millî Eğitim Bakanlığının bildirisine rağmen velilerden para almaya kalkınca okul yöneticileri ile arası açılmış. Başta ortaokul müdürü olmak üzere öğretmenler ve bazı veliler adamın para toplamasına karşı çıkmışlar.

Siz misiniz engel olan. Aklını kullanmış bizim adam ve gidip «Sayın muhbir vatandaşlar» arasına katılıvermiş. Başta ortaokul müdürü olmak üzere bazı öğretmen ve öğrenciler ile mahallenin muhtarını, baş azasını ve onların gittiği berberi ve kahveciyi «gizli örgüt kurdu bunlar» diye ihbar edivermiş... Kalaba mahallesinden otuz kişiyi aşkın mahalleli boylamış burayı.

Orda anlattılar bazı sorguları. Mahallenin kahvecisinin adı Cevat Kabadayı. Saf, temiz yürekli, mert ve dünyası kahvesiyle sınırlı bir adam. Böyle iş ilk geliyor başına. Çağırmışlar onu da:

«Söyle bakalım, Mao'yu tanıyor musun?» demişler. Cevat'ın

Mao'dan filan haberi yok ve zaten Mao yerine Mova diyor.

«Tanımıyorum.»

«Tanırsın tanırsın. Ne biliyorsan hepsini anlatacaksın yoksa biz adamı benzetiriz» diye iyice sıkıştırmışlar. Cevat düşünmüş düşünmüş ve :

«Bir gün benim kaveme eli çantalı, foterli bir adam geldi, iki kahve içip gitti. Olsa olsa odur. Çünkü öbürlerini tanımıyorum» demiş.

Cevat' a soruyoruz :

«Neden o adamı dedin ki?» Cevat açıklıyor meseleyi :

«O adam giderken dört tane Amerikan sigarası unuttu ben o cıgaralara el koyup içmiştim. Kaveye gelenlerden bir tek onu tanımıyordum. Bana öyle geldi ki, o herif cıgaraların hesabını soruyor benden.»

MUHTARLIK KAYITLARINDA BU İSİMLER YOK.

Kalaba Mahallesinin bir muhtarı var. Baş âzâda orda aynı koğuşta yatıyoruz. Muhtar CHP'li, fakat o politikayla pek uğraşmamış. O vatandaşın dertlerini dert edinmiş ve vatandaşın günlük sorunları peşinde koşup durmuş. Bunu rahatça söylüyorum. Çünkü, eğer vatandaşın günlük işlerine koşmasaydı bunca zaman muhtar kalamazdı sanırım. Dile kolay, bu muhtar o tarihte tam otuziki senelik muhtardı. İktidarlar değişmiş, o değişmemiş.

Muhtarın yaşı elli-altmış arası var. Ömründe böyle iş görmemiş. Büyük bir terör esmiş mahallede ve hepsi alınmış içeri. Bu şaşkınlık içinde çağırmışlar muhtarı ve :

«Söyle bakalım, mahallede neler yapıyorsunuz? Marks'ı, Lenin'i, Mao'yu tanıyor musun?»

«Tanımıyorum,» demiş muhtar.

«Tanırsın, tanırsın iyi düşün ve doğru konuş» demişler. Fakat muhtar kendinden ve hafızasından emin cevap vermiş :

«Vallahi ben, bu mahallede otuziki senedir muhtarım, bizim kayıtlarda bu isimler yok.»

Sorguya pek devam etmemişler galiba, ama Kalabalıları da bırakmıyorlardı. Kalabalıların çoğu kırk günü doldurdular gözaltın-

da. Daha sonra da çıkaramadılar ortaya ordaki örgütü? Ve dava açamadan bıraktılar mahalleyi.

KOMUTANDAN ÖZÜR DİLERİM

Gözaltına alınalı üç haftayı geçti, henüz bizim suçtan haber yok. Tedaviden vazgeçtim hapse bari atmasalar. Hadi attılar da diyelim, bari suçumun adını bilsem. Baktım olacak gibi değil, bir dilekçe yazdım. Dilekçemde benim gözaltına alınmamdan bu yana üç haftayı geçtiğini, hakkımda henüz hiç bir işlemin yapılmadığını, gerçekte hasta olduğumu ve hastalığımın çeşitli raporlar ve son olarak da sağlık kurulu raporuyla sabit olduğunu belirtip, «hakkındaki hukukî işlemin hızlandırılması için gereğini» deyip dilekçeyi verdim.

Biraz sonra, bir nöbetçi geldi ve beni komutanın çağırdığını söyleyip aldı götürdü. Vardık erkekler gözaltı ve kadınlar hapishanesinin komutanının odasına.

«Hasta mısın sen, raporun filan var mı yanında?»

«Evet hastayım, yanımda raporlarım da var.»

«Madem böyle hastasın da şimdiye kadar neden dilekçe vermedin?»

«Ben, akşam sabah ifadem alınır, bırakılırım sanıyordum.»

«Sanıyordumla olur mu? Sen buraya geleli bir haftadan fazla olmuş. Geldiğin zaman dilekçe verseydin şimdiye kadar gitmiş bile olabilirdin. Komutan niçin erken dilekçe vermediğime çok kızmıştı ve bu sözleri adeta azarlar gibi söylüyordu.

«Özür dilerim iyi düşünemedim herhalde» dedim. Komutan nöbetçiye :

«Götürün bunu koğuşa. Orda size bir rapor versin o raporun suretini alıp dilekçesine ekleyin ve hemen gönderin.»

Koğuşa geldik. Nöbetçiye bir rapor verdim aldı gitti.

Günler gelip geçti ve ben dilekçeden hiç bir cevap alamadım. Değişen bir şey olmamıştı.

GENEL MÜDÜRÜN BOYNUNA ASILAN TAHTA

Günler gelip geçiyor ve hemen her gün yeni birileri geliyor

koğuşumuza ve eski birileri gidiyor. Gidenlerin hepsi evlerine gitmiyor tabiî, bazıları tutuklanıp hapse gidiyorlar. Emniyet Sarayının bodrumunda tanıştığım Muammer Sun'un geldiğini söyledi biri. Muammer Sun'un üçüncü gözaltına alınışıydı ve kanıksamıştı artık. Müteferrika arkadaşı geliyor diye dış kapıya doğru yürüdüm, beklemeye başladım.

Bir süre sonra idare odasının o taraftan askerlerin arasında yürüyen biri belirdi. Fakat getirilen Muammer Sun değildi. Aksaçlı gözlüklü ve yaşlı biriydi bu gelen. Nöbetçiler kapıyı açıp getirdiklerini içeri atıp, demir parmaklıklı kapıyı yeniden kitleyip gittiler.

«Geçmiş olsun» dedik sıradan.

«Sağolun» dedi ve ben yemek yediğimiz masalardan birini göstererek, «Şöyle buyurun oturun» dedim. Orada bulunanlardan bazılarımız da beraberce oturduk masanın başına. Tabureler küçücüktü, masalarsa hurdadan biraz hallice.

«Siyasi filan herhalde geliş sebebi» dedim ben.

«Öyle gibi» diye karşıladı.

«İsminiz nedir beyefendi?»

«Mehmet Erdemir.»

«Ne iş yaparsınız?»

«Ben TEK Genel Müdürüyüm. Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürü.»

Doğrusu ben, Mehmet Erdemir'i basından tanıyor ve TEK Genel Müdürü olarak biliyordum, ama böyle bir mekânda karşılaşmak aklımın ucundan geçmediği için, Mehmet bey ismini söylediği zaman çıkaramamıştım.

«Mehmet Erdemir TEK Genel Müdürü, gıyaben tanıyorum sizi. Çok geçmiş olsun. Ben de inşaat mühendisiyim, diye başlayıp arkadaşları da tanıttım. Şu doktor, bu mimar, ortaokul öğretmenleri ve ortaokul müdürü, Kalaba Köyü muhtarı, baş azâsı ve öğrencileri de buradalar. Kılığımız kıyafetimiz iyi değil, ama entellektüel seviye fena sayılmaz» diyerek işe biraz espri karıştırdım ben çünkü, Mehmet bey pek neşesizdi.

Biraz daha konuşuldu. Sonra:

«Başka yer yok mu burda?» diye sordu. Yatakhane bölümüne geçtik.

Ranzalarda ot yataklar vardı ve tüyü yolunmuş kahverengi battaniyeler vardı, fakat çarşaf olarak hiç bir şey yoktu. Mehmet bey boş yataklardan birini seçip uzandı.

Mehmet beyin hikâyesini daha sonra öğrendik. Kemalettin Eken'in vurulduğu ve benim de Dev Genç mahkemesinden tahliye olduğumuz gün, bir konuşma yapmış. Genel Müdürlükte toplantı için toplandıkları sırada bir telefon çalmış. Mehmet bey telefondakiyle konuştuktan sonra yanındakilere dönerek, Kemalettin Eken'in vurulmuş olduğunu öğrendiğini söylemiş ve «Memleket iyice karışıyor galiba, bu gençler kana kan mı istiyorlar acaba? Yazık iyiye gitmiyor durum» mealinde bir şeyler söylemiş.

Bu konuşmadan sonra dört ay filan geçmiş ve Mehmet beyi Genel Müdürlükten uzaklaştırmak isteyen Adalet Partililer, bu sözleri evirip çevirip : «Oh oldu,aferin gençlere» biçimine dönüştürüp Mehmet beyi ihbar edivermişler. İşte, bu nedenle Mehmet bey aramızda bulunuyormuş. Nitekim serbest bırakıldıktan bir süre sonra görevinden alındı.

Mehmet bey kötü şartlara pek şaşıyor. Günda üç defa dizilip esas duruşa geçerek sayılıyoruz. Bizim yaşımız hadi genç filan ama Mehmet bey altmışına yakın. Günde üç defa hazırola geçmesi şaşırtıyor haklı olarak. Bulunduğumuz gözaltı evinde bir usûl var, oraya gelenin resmi çekiliyor? Pek insanca bir manzara olmuyor bu resim çekmeler. Çünkü bir uzun kenarı ipli 15 santime 40 santimlik bir tahtayı asıyorlar adamın boynuna ve tahtanın üstüne tebeşirle ismini yazarak resim çekiyorlar. Bu sayede resmin kime ait olduğu karışmıyormuş.

Bir gün baktım karşıdan ellerinde Fotoğraf makinaları ve tahtaları ile resimci erler geliyor. Ben şoke olmasın diye Mehmet beyi uyarmak için durumu anlattım.

«Şimdi yeni gelenlerin resmini çekecekler. Yani sizin de resminizi çekerler. Burada bir usûl var, insanın boynuna bir tahta asıp isim yazıp resim çekiyorlar. Pek insanî bir görüntü olmuyor ama usûl böyle, onun için siz de aldırmayın tahtaya» dedim. Mehmet bey önce inanmak istemezmişcesine gözlerimin içine baktı. Ben de «evet böyle maalesef» diye ekledim.

Resimciler geldiler :

«Yeni gelenler» deyip Mehmet bey de dahil olmak üzere bir-

kaç isim saydılar. Sonra Mehmet bey ve diğerlerini bir duvarın dibine dizdiler, tahtaları boyunlarına astılar ve isimlerini yazıp birer poz çekip gittiler. Boynunda asılı tahtayla Mehmet beyi duvarın dibinde hatırlıyorum da, pek iç açıcı değildi manzara.

Bu da yetmedi. Meğer resimler yanmış ve onun için ertesi gün aynı sahne bir daha tekrarlandı.

TAHSİLDARI NİYE İKİ AYDA BİR GÖNDERMİYORSUNUZ?

Yeni gelenlerin evlerine haber verme hakları var. Haber verme işi akşamları oluyor. Mehmet bey de evine haber vermek istiyordu. Bir akşam sayımından sonraydı. Mehmet bey bizi teftiş eden başçavuşa başvurdu.

«Bizim eve bir haber vermek mümkün mü?» dedi.

Başçavuş pek yukardan bakıyordu :

«Ne iş yapıyorsun sen?»

Mehmet bey şöyle bir durakladı ve :

«Ben TEK Genel Müdürüyüm, Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürü» dedi.

Başçavuş cevabı alır almaz:

«Siz niye o elektrik tahsildarlarını iki ayda bir göndermiyorsunuz evlere» dedi.

Mehmet bey tek kelimeyle perişandı ve zar zor: «Biz elektriği belediyelere veririz, onlar öyle şey yaparlar» diyebildi.

Başçavuş, Mehmet beyi suçüstü yakalamış da ne diyeceğini şaşırmış bir halde görmüş olmalı ki :

«Tahsildarı iki ayda bir gönderseniz rahatça ödeyeceğiz. Altı ayda bir olunca birikiyor, ödemesi zor oluyor» diye âdeta çıkıştı.

ARANIZDA ZİL TERTİBATI MI VARDI?

Mehmet bey eve göndereceği haberi filan unutmuştu. Başçavuş sormaya devam etti :

«Senin sunuç ne peki?»

Mehmet bey çaresiz konuştu :

«Kemalettin Eken paşa vurulduğu zaman güya zil çalıp oynamışım.»

Başçavuş :

«Aranızda zil tertibatı mı vardı?» derdemez ben oradan kaçtım. Gördüğüm sadece Mehmet beyin bir süre konuşamadığı idi. Daha sonra ne konuşuldu, neler dendi bilmiyorum.

KOMUTANLA TARTIŞMA

Eylül ayını yarılamıştık, fakat benim suçtan hâlâ haber filan yoktu. Otuz ağustosta ordu kademeleri yenilemişti. Bir gün dediler ki, yeni Kara Kuvvetleri Komutanı tutukevlerini ziyaret edecek, her taraf temizlensin.

Koğuşta bir fikir attılar ortaya, yeni komutana durumumuzu duyuralım. Duyurulacak başlıca iki durum tesbit edildi. Birincisi otuz günü geçen gözaltı süreleri. Özellikle Kalaba mahallesi sakinlerinin gözaltı süresi kırk güne yaklaşmıştı. Mahkemeye filan çıktıkları da yoktu. O günlerde Anayasa Mahkemesi gözaltı süresini onbeş güne indirmiş, fakat hemen yürürlüğe konmamış ve halen otuz günlük gözaltı yürürlükteydi. Yani bir adamı mahkeme huzuruna çıkarmadan en fazla otuz gün gözaltında tutulabilirlerdi. Fakat kimsenin otuz güne aldırdığı yoktu. Bir bu husus duyurulacaktı, bir de benim sağlık durumum. Kim konuşacak, kim konuşacak derken ihale benim üstümde kaldı. Ben konuşabileceğimi, ancak bu iki durumu biraz içiçe söyleyebileceğimi belirttim, anlaştık.

Biz, Kara Kuvvetleri Komutanını beklerken, askerî hapishaneler komutanı Kemal Saldıraner geldi. Saldıraner, Ankara'daki tüm askerî hapishanelerin komutanı, koğuşları teftiş ediyor ki biraz sonra Kara Kuvvetleri Komutanına gösterirken sürpriz bir durum olmasın.

Kemal Saldıraner köşeyi bucağı incelerken bazı arkadaşlar :

«Buna da bi söyleyelim belki öbürü buraya girmez. Girerse ona da söyleriz» dediler. Ben de olur deyip beklemeye başladım. Saldıraner teftişini bitirip gitmeye yöneldiği anda ben çok alçak bir sesle söze başladım :

«Efendim izin verirseniz size bir iki durumu arzetmek istiyorum.»

«Söyle bakalım.»

«Burada bir çoğumuzun gözaltı süresi otuz günü geçtiği halde mahkemeye çıkarılmıyoruz. Bir de benim durumum var. Ben kanserliyim ve hakkımda sağlık kurulu raporu var. Sağlığım kötü, gözaltına alınalı bir aya yaklaşıyor hakkımda hiç bir işlem yapılmadı henüz. Eğer benim gözaltı sürem de bir ayı geçer ve uzarsa ne olacak diye endişeleniyorum.»

«Burada kimse bir aydan fazla kalmaz.»

«Şunlar gözaltına alınalı otuz sekiz gün oldu.»

«Buraya geleli kaç gün oldu, önemli olan o?»

«Buraya geleli olur mu, daha önce emniyette kalmışlar.»

«Oradakiler sayılmaz.»

«Nasıl sayılmaz?»

«Emniyettekiler filan sayılmaz.»

«Biz Sıkıyönetimin emriyle emniyete alınıyoruz ve biliyorsunuz, emniyet teşkilâtı da Sıkıyönetime bağlıdır. Sayılmaz olur mu?»

«Ben, buradakileri sayarım.»

«Mahkeme kararı olmadan hiç kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Kanun açık.»

«Ne hürriyetinden bahsediyorsun sen? Kanunlara karşı gelirsiniz sonra da kanundan, hürriyetten bahsedersiniz.»

«Kanunları çiğneyen sizsiniz.»

«Çok konuştun sen, sus bakayım.»

«Ne susacağım, benim hayatım tehlikede, böyle giderse zaten öleceğim. Daha ne susacağım?»

«Ölürsen öl, zaten her gün bir kaçınız ölüyor.»

«Ben ölürsem, kim olacak sorumlusu?»

«Benim sorumlusu.»

«Sorumlunun siz olduğunuza ve emniyette geçen günlerin gözaltı süresine dahil olmadığına dair yazılı belge verebilir misiniz?»

«Yazılı belge mi?»

«Evet, hayatımdan sorumlu olduğunuzu söylüyorsunuz, bunu yazılı olarak verin lütfen.»

«Ben karışmam böyle şeylere. Bana buraya adam getirirler, sonra da alır götürürler. Ben ötesine karışmam.»

Ve gitti.

Konuşmanın başında son derece sakindim. Fakat, insanın tahammülü bir yere kadar oluyor. Sonra sinirlendim ve artık nereden inceyse kopar deyip başladım tartışmaya. Tartışma sadece ikimiz arasında geçmişti, ama herkes sesini kısmış dinliyordu. Ben, hayli kızmışım koğuştakiler de biraz heyecanlanmışlar ama yine onlar yatıştırdılar beni.

SORGU VE MAHKEME

Gözaltına alındığımın otuz üçüncü günüydü.

«Harun Karadeniz, hazırlan, savcılığa gideceksin» dediler. On dakika kadar sonra da beni alıp bir arabaya bindirdiler ve mahkemelerin oraya götürdüler. Beni önce bir bekleme salonuna koydular. Ben bir yandan seviniyordum, hele şükür savcıya bari çıkıyoruz, diye bir yandan da meraklanıyordum, acaba ne suç isnat edecekler diye. Çok bekletmediler ve beni alıp bir savcının karşısına götürdüler. Savcı ifademi almaya başladı. Önce hüviyet tespitini yaptı ve peşinden :

«Bu ifade senin mi?» diye polisteki alınan ifadeyi gösterdi. Baktım :

«Evet benim» dedim.

«Buradaki isimleri tanımıyor musun?»

«Hayır tanımıyorum.»

«Başka bir diyeceğin var mı?»

«Benim diyeceğim yok, ama gözaltı sürem otuz günü geçti.»

«Tamam ifade bitti. Şurayı imzala.» Kâğıtları daktilodan çıkardı.

Bütün ifade beş altı satır tutmuştur, çoğu da kimlik tespitiydi. İmzaladım. Dışarı seslendi ve nöbetçilere :

«Hadi götürün» dedi. Ben, iyice meraklandım ve :

«Peki ne olacak şimdi?» dedim.

«Orasını mahkeme bilir» dedi. Dedi ama, ses tonu hiç de iyisine değildi. Ve nöbetciler beni tekrar bekleme odasına getirip bıraktılar. Doğrusu kafam iyice bozuldu. Eskiden iyi kötü bir suç adı uydurup tutukluyorlardı. Şimdi ise suç adı bile söylemeden otuz üç gün gözaltında tutuyorlardı. İster misin suç adı söylemeden bir de tutuklasınlar bu hasta halimle beni? Olur mu olurdu.

Zaten Ankara'ya geldiğim günlerden beri her gün bir başka inanılmaz olaya tanık oluyordum. Kafama iyice koydum mahkemede ne yapıp yapıp suçumu öğrenecektim.

TEPEM İYİCE ATTI

Aradan kısa bir süre geçmişti ki, beni adını hâlâ bilmediğim bir kız ile birlikte çağırdılar ve süngülü nöbetçilerin arasında bir mahkeme salonuna götürüp oturttular. Meğer yanlış salona oturtulmuşuz, bizi oradan kaldırıp bir başka salona oturttular.

Bir kaç dakika sonra mahkeme heyeti (üç subay) kürsüdeki yerlerini aldılar. Hüviyet tesbiti yapıldı. Duruşma yargıcı konuştu :

«Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı adlî müşavirliği ve sıkıyönetim savcılığı tevkifinizi istiyor ne diyorsunuz?»

Ben daha yargıcın sözü bitmeden :

«O niye?» demişim. Bir tevkifimiz eksikti zaten. Tepem iyice attı.

«Daha evvel bu konuda ifade vermişsiniz.»

«Hangi konuda ifade vermişiz?»

«Poliste ve savcılıkta verdiğiniz ifadelerde suçunuz size söylenmiştir.»

«Bana kimse suçumun ne olduğunu söylemedi. Bu tevkif nerden çıktı anlamadım. Ben, suçumun ne olduğunu öğrenmek istiyorum.»

«Suçunuz 141.»

«Suçumun 141. olduğunu şu anda öğrenmiş bulunuyorum. Kanuna göre bana suçumun tam olarak söylenmesi gerekir. Ben öğrenmek istiyorum, ben ne yapmışım da 141 olmuş? Hangi filimdir 141'e giren?»

Benim zaten tepem atmıştı. Yargıç da sinirlendi ve dosyayı kaldırıp bana göstererek :

«Buradaki ifadeleri inkâr mı ediyorsun yani?»

«Hayır etmiyorum o ifadeler benim. Fakat o ifadelerde suç yok. Hayat hikâyeni anlat dediler, ben de anlattım.»

«Yani sen 141 ile ilgili herhangi bir suç işlemedin mi?»

«Ben 141 ile ilgili herhangi bir suç işlemesine işlemedim. Fa-

kat bana suç işledin diyen de olmadı. Hakkımda hiç bir suç isnadı yok. İfadeler okunsun, bana suç isnadı bile yapılmadı. Bu tevkif talebi nerden çıkıyor?»

Hakim iyice kızmıştı. İfadeleri okumaya başladı. Daha doğrusu yarı sesli bir halde gözden geçirmeye başladı. İfadeler soru cevap şeklindeydi ve sorulardan anlaşıldı ki, bana suç isnadı yapılmamıştı.

Sonra bana o tanımadığım isimleri tekrar sordular. Tanımadığımı söyledim ve :

«Ben tam otuz üç gündür suç isnadı yapılmadan gözaltındayım. Ben eskiden birçok olaya katıldım. Bu olayların bazılarında da yargılandım ve suçsuz görüldüm. Son birkaç yıldır ise hastayım ve hiç bir olayla ilgim olmadı. Halen yurt dışında tedavim gerektiğine dair sağlık kurulu raporum var. Ben, kanunsuz olarak otuz üç gündür gözaltında tutuluyorum. Hürriyetlerim, iş durumum bir yana, hayatî tehlike içindeyim. Bu sözlerimin aynen böyle zapta geçilmesini ve tahliyemi istiyorum» deyip sözümü bitirdim. Hakim zapta geçmesi için benim sözlerimi zabıt kâtibine tekrar ederken : «Ben otuz gündür gözaltındayım» diyordu ki ben itiraz ettim :

«Otuz üç gündür, diye zapta aynen geçmesini istiyorum» dedim.

«Otuz günü geçkin bir süre» diye zapta geçirildi sözlerim. Ben de, artık sustum.

TAHLİYE KARARI

Sonra yanımdaki kız arkadaşın sorgusu yapıldı. O kendine sorulan isimleri tanıdı. O'na yapılan su çisnadı Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan'la ilgili bir bildiri dağıtmak filandı. O ise bildiriyi bir masada gördüğünü, okuduğunu ve aynı masada bırakıp gittiğini söyleyip tahliyesini istedi.

«Salondan dışarı çıkın» dediler. İki yanımızdaki nöbetçiler bizi salonun dışına çıkardılar ve orada on dakika kadar bekledik. Sonra tekrar içeri aldılar. Duruşma yargıcı :

«Bir kişinin tevkifi için kanunen suç işlediğine dair kuvvetli belirtiler bulunması gerekir. Biz, dosya üzerinde yaptığımız ince-

lemeye göre suç işlendiğine dair kuvvetli belirtiler bulamadığımız için adlî müşavirlik ve savcılığın tevkif taleplerinin reddine karar verdik» dedi.

Duruşmadan sonra tekrar gözaltı evine getirildik ve beklemeye başladık. Ankara'da âdet öyleydi. Tahliye kararı alsalar bile bir hafta on gün yine de bekletiyorlardı adamı.

Kalaba Mahallesi sakinleri, tahliye kararından bir hafta kadar sonra tahliye olup gitmişti. Tahliye kararını alıp koğuşa döndüğüm zaman, birkaç gün evvel tahliye kararı almış olan TEK Genel Müdürü Mehmet Bey, orada bekliyordu. Tahliye kararından iki gün iki gece sonra bir akşam saat 7.30-8.00 sularında beni bıraktılar. Benden önce tahliye kararı almış olan Mehmet Erdemir hâlâ oradaydı.

Doğru garajlara gittim ve bir otobüsle İstanbul'a...

ÖLSÜN İSTİYORUZ

Gece saat dörde doğru İstanbul'da evimdeyim. Karım da benden haber almak için Ankara'ya gelmişti. Fakat görüşmemiz yasaktı. O da başka bir arabayla aynı akşam dönmüş Ankara dan.

Yol boyu düşündüm Ankra'yı, Ankara'da tanık olduğum olayları ve beni neden tutukladıklarını. Suç isnadı bile yapmadan yatırdıkları otuz beş günü düşündüm. Güneş görmeyen odaları, su içtiğimiz tuvaletleri ve başkalarını.

İstanbul'a geldikten sonra öğreniyorum ki, ben içerdeyken karım İstanbul Sıkıyönetim Adlî Müşaviri Turgut Akan'a çıkmış ve :

«Kocamı hangi suçla tutuyorsunuz? Sağlığı iyi değil hayatî tehlike söz konusu. Sağlık kurulları ve klinik raporları bu durumu belirtiyor» demiş. Adlî Müşavir'in cevabı ise benim Ankara öykümün içyüzünü açıklamaya yeter de artar bile : «Ölsün istiyoruz.» demiş adlî müşavir. «O eline silah almadı eğer eline silah alsaydı işini bitirmek çok kolaydı. O bizim için eline silah alanlardan daha tehlikeli ve onun için de ölsün istiyoruz.»

Bu sözler 1972 yılı sonbaharında söylendi. Şu an yıl 1975 ve aylardan şubat. Benim sağ kolum kesildi ve fakat ölmedim..

Ankara'daki tutukevinden tahliye olduktan sonra İstanbul'a döndüm. İki günde bir pasaport için emniyete baş vurma gereği.

ne inanmıştım artık. Pasaport istemek her an sinirlerimi yeniden bozuyordu. Ama bir yandan da bu hastalık ilerliyordu. Bundan ötürü ortalama iki ayda bir pasaport isteğimizi yeniledik yetkili mercilere. Her seferinde «Yine mi siz? Hangi yüzle pasaport istiyorsunuz? Hâlâ mı pasaport diyorsunuz?» gibi cevaplarla bizi başlarından savdılar. Aradan uzunca bir zaman geçti. 1973 genel seçimleri sonrasında Türkiye'deki siyasi yapıda oluşan az da olsa bir değişiklik göze çarpmaya başladı. İşte bu yeni oluşan ortam içinde biz de pasaport alabileceğimizi daha fazla ümit etmeye başladık. Ne var ki, henüz hükümet kurulmamıştı. Hele bir hükümet kurulsun da pasaport isteyelim umudunu korurken bir türlü yeni hükümet kurulmuyordu. Ama bu arada da kolum artık iyice rahatsız etmeye başlamıştı. Kolumla 100 gramlık bir ağırlığı kaldıramaz hale gelmiştim. Ve kolum bu durumdayken Ankara'da tutukevindeki hapishane doktoru SAĞLAM diye rapor yazmıştı benim için. Uzatmayalım. Bir gün Çetin Altan'ın gözünden rahatsız olduğunu, yurt dışında tedavi görmesi gerektiğini ama pasaport alamadığını gazeteler yazdı. Bunu okuyan arkadaşlarımdan birisi de, «Harun'un durumu daha berbat, tüm hayatı tehlikede. Ona da pasaport vermiyorlar» diye gazeteye haber verince gazeteciler benimle ilişki kurdular. Ben de olayı olduğu gibi anlattım onlara. Özellikle Cumhuriyet, Yeni Ortam, Milliyet, Günaydın gazeteleri benim durumumu açıklayan yazılar yazmaya başladılar. Sonuçta, 18 Aralık 1975'te 18 aylık bir gecikmeden sonra bize pasaport verdiler. Pasaportu almanın şaşkınlığı içinde bir anda burdan derlenip toparlandık. 20 aralıkta T.C. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Haydarpaşa Numune Hastanesi Sağlık Kurulundan yurt dışında tedavi görmem gerektiğine ilişkin rapor aldık. Ama parasal durumumuz kötüydü. 1964'ten beri sigortalı olduğum için Sosyal Sigortaların Samatya Hastanesine baş vurdum. Elimdeki bütün raporlara rağmen, yine de tahlil yapılması gerekiyor dediler. Yaşlıca bir kadın doktor koluma şırınga batırıp o kesimden sıvı aldı. Henüz tahlil sonucu bize bildirilmeden sigortanın yasalarını bize bildirdiler: «Tedavi parasının ödenmesi için meslek hastalığı olması gerek. dediler. Bir mühendisin meslek hastalığı ne olur diye, bu gün bile düşünüyorum. İnşaatta başa taş düşmesi mi? Yoksa ayağa çivi batması mı? Parasal olanakları dostlarımızdan sağladık

bizi utandırırcasına hızla ve güçle destek oldular. Sağ olsunlar.

Bizi 24 Aralık 1973'te Londra'ya uğurladılar. Kolum ağrıyor ve şırınga batan yer sürekli kanıyordu. Bu benim ikinci kez Londra'ya gidişimdi.

LONDRADA'YDIK..

Karım Hülya İngilizce biliyordu. Bana hem refakatçilik hem de çevirmenlik yapacaktı. Karışık duygular hüzün ve sevinç içinde Londra'daydık. Önceden kaldığım bildiğim bir semtteki otel odasına gittik, bavullarımızı koyduk. Ve ben henüz gün batmadığından eşimi Londra sokaklarında dolaştırmak istedim. Oysa tarih 24 aralıkmış ve oranın Christmas'ı imiş. Her yer tatilmiş. Sanki savaş da terk edilmiş bir şehir gibiydi Londra. İlk şok orda oldu bizim için sanki yanlış bir yere gelmişiz izlenimini edindik bir anda. Oteller çok pahalı olduğu için bir pansiyon aramaya başladık. Bir yandan pansiyon arıyoruz, bir yandan da eski doktorumuzu. Doktorum yılbaşı tatili nedeniyle hastanede yoktu.

KOLUN KESİLMESİ GEREK

Doçent Mr. Nash'i bulabildik. Kolumdaki şişliği görünce «Peki, hemen kan tahlilleri yapalım, röntgen filminizi çekelim. Mutlaka kötü bir şey var diyemem, ancak durum iyi görünmüyor. Umut ederiz kötü bir şey çıkmaz siz de en kısa zamanda yurdunuza dönersiniz. Ama yine de belirtelim son sözü tahliller ve röntgen söyleyecek» dedi. 1973'ün son günü tahlillerden sonra biyopsi yapıldı. Bize sonucu bildirdiler : «Kolun kesilmesi gerek» dediler. Önce kesin bir kötülükten söz etmemişlerdi. Biraz umutlanmış, biraz sevinmiştik. Umut dünyası bu. İnsan ölümü, kolunun, hangi bir uzvunun kesilmesini, kör olmayı umut edemiyor. Kötüye yormak istemiyor, başına gelsin istemiyor. Bizimki de belki birazcık umut dünyasındandı. Ama yine de çaresizce kabullendik kan tahlili sonuçlarını. Sağ kolumun çekilen röntgen filmlerinde kemikle etin sınırı bütünüyle kaybolmuştu. Bana sinir kesici uyutucu bir hap verdiler .1973'ü 1974'e bağlayan gece acı çekmemem için. Tam da bir pansiyon bulmuştuk o gün, hastaneye yakın. Pan-

siyondaki yalnızlığımız, garipliğimiz kolay anlatılamaz. Sabaha dek uyuyamadık. Daha doğrusu, ben uyku ilâcının etkisiyle uyumaya yöneldiğimde, eşim Hülya sürekli olarak: «Uyuma. Uyursan, uyanır mısın ,uyanmaz mısın bilemiyorum. Ne olur uyuma» diye yalvarıyordu. Çok kötü bir gece yaşadık. Tarifsiz. Ama yapılacak başka bir şey yoktu. Ertesi gün 1 Ocak 1974'te tatil olmasına rağmen hastaneye çağırdılar. Başka bir doçentle beraber durumu yeniden incelediler. Ocak ayının ikisinde esas doktorum, Mr. Griffiths ve beni muayene eden iki doçent konsültasyon yaptılar.

İngiltere'de insana verilen değeri sizlere somut bir olayla belirteyim. Kolumun kesileceği ve hastaneye yatacağımı söyledikleri zaman. Doktorumuza: «Bizim ciddi bir para sorunumuz var. Hastanenin günlüğü kaç paradır? Bu hastalık bize sonuçta kaça patlar? Bunu bilmek istiyoruz» dedik. Doktorumuz o kadar yalın bir cevap verdi ki, «Siz hastasınız. Şu anda tedaviye ihtiyacınız var. Elbette, hepimizin çeşitli parasal sorunları var. Ama bunlar daha sonra gelir. Önce sizi bir iyi edelim. Sonra sizin paranız var mı? Yok mu? Ne kadar var? Onu daha sonra konuşuruz» dedi. Bu söz Türkiye'de pek duyamayacağımız bir sözdü bizim için. Bize büyük destek ve güven kaynağı oldu. O gün hastaneye yattım. 3 Ocak 1974 günü ameliyat odasına aldılar. İki saat süren ameliyatla sağ kolumu omuzla dirseğin arasından kesip aldılar. 4 ocak sabahı uyandığım zaman artık bana ihanet eden sağ kolum yoktu. Kolun kesilmesi benim için süpriz olmadı. Yıllardır ummadığımız bir olay değildi. Ama kabulü de pek kolay değildi doğrusu. Bir gece özel bakım altında kaldım, serum verdiler o gece boyunca. İlâçların etkisiyle midir nedir, hiç bir acı duymadım. 5 Ocak 1974'te kendimi toparlayıp jiletle aynanın karşısında sakal tıraşı oluverdim. Baş hemşire beni o durumda görünce dehşetten dona kaldı, konuşamadı bir süre kadıncağız. O zamanlar söylediğim bir tek söz vardı: «Bu kol bizimle buraya kadar geldi. Burdan daha ileri gitmiyor. Ama biz buradan daha ileri gideceğiz.»

«ALTI AY ÖNCE NİYE GELMEDİNİZ?»

Tahlillerin sonucunu 1973'ün son günü bize bildirirlerken, karımla doktorun bir an kavga ettiklerini gördüm. Daha doğrusu karım

doktora bağırıp çağırıyordu. Doktor da gayet aşağıdan alıp karımı yatıştırmaya çalışıyordu. Pek iyi İngilizce bilmediğim halde durumun iyi olmadığını kavramıştım. Meğerse doktor karıma «6 ay önce niçin gelmediniğ çok geç kalmışsınız» demiş. Karım ise «Siz sıkıyönetim nedir hiç bilir misiniz? 18 aydır pasaport almaya çalışıyoruz buraya gelmek için. Siz ise 6 ay önce niye gelmediniz diyorsunuz. Bunu nasıl dersiniz?» diye sanki bize pasaport vermemenin suçu doktora aitmişçesine çatıvermişti. Aradaki kavga bu nedenle çıkmıştı. Doktor da «Sıkıyönetim herhalde çok kötü bir şey olmalı. 2. Dünya Savaşı sırasında iki ay kadar İngiltere'de de sıkıyönetim ilân edilmişti» dedi ve bizi yine hayrete düşürdü. Biz gariban Türkler 50 yıllık Cumhuriyet tarihimizin aşağı yukarı 35 yılını sıkıyönetim altında geçirmişiz. Bir İngiliz kadar hayrete düşmemişiz. Doktorun ne sıkıyönetimi anlaması, ne de 12 Mart Muhtırasını ve ne de 12 Mart Muhtırasının uygulanmasını anlaması mümkün değildi.

10 gün sonra hastaneden taburcu oldum. Kış olmasına rağmen gökyüzü açıktı. Güneş vardı. Kendimi hapisten çıkmışçasına coşkulu ve hür hissettim. Bana ihanet eden sağ kolumu bırakmıştım. Büyük bir rahatlık duydum içimde. Karımla iki arkadaşım hastanedeki eşyalarımı iki naylon torbaya doldurmuşlardı. Yükleri pek ağır değildi, üstelik ben pek coşkuluydum. «Eve kadar yürüyerek gidelim» dedim.

Bir odada kalıyorduk, helâyı ve banyoyu o pansiyonda kalan kimselerle paylaşıyorduk. Üç hafta sonra sancılarım başladı. İlâçlar pek etkilemiyordu artık. Haftada bir gün doktorlar görüyorlardı. Kesilen kolun henüz şişi inmemişti.

7 ay kadar sonra Roehampton Hastanesinde bir protez taktılar. Onunla Türkiye'ye döndük. Ama çilemiz bitmemişti. Sağ koltuk altımda bir sertlik belirdi. İngiltere'ye gittim. Biyopsi yapıldı. Habis tümör bulundu. O bölgeye ışın verildi. Aradan iki ay geçti. Omuzdaki bölgede yine sertlik hissettim. Tekrar Londra'ya gittim. Çok geniş bir bölgeye ışın vermeye başladılar.

HER ÜLKE KENDİ VATANDAŞINA BÖYLE Mİ DAVRANIR ?

16 Haziran 1975'te parasız kaldık. Türkiye'den para getirtmek

için hastaneden aldığımız raporları konsolosluğa götürüp onaylatmamız gerekiyordu. Onaylanan raporları gönderip T.C. Merkez Bankasından hastalık dövizi isteyecektik. Bu işlemleri yaptırmak için karımla beraber çıkıp konsolosluğa gittik. Ben o günlerde oldukça rahatsızdım. Sokağa da çıkamıyordum. Biraz hava alayım diye kendimi zorlayarak konsolosluğa ben de gittim. Oraya vardığımızda oturacak bir yer baktım, doluydu. Türkiye'deki bir devlet dairesinin nasıl olur da aynısını Londra'ya taşımayı becermişler, hayret. Gelen bir sürü vatandaş oralarda bekleşip durur, evrakları neden sonra ancak tamamlanır, kendilerine verilebilir. Her gidişimde bu işe şaşardım. Yine işlemlerin uzun süreceğini görerek oturacak bir yer aramıştım, yoktu. «Ben rahatsızım, sen kalk da ben otureyim» diyeceğim tanıdık bir kimse de yoktu. İçersi sigara dumanıyla doluydu. Konsolosluktan sokağa çıkmayı düşündüm. Karıma «Sen işlemleri yaptır, ayakta duracak gücüm yok, halsizim sokakta kendime elbette oturacak yer bulurum» dedim. O işlemleri yaptırmak için içerde kaldı, bense dışarı çıktım.

BİNAYI İNCELEDİM

Bizim konsolosluk bir çıkmaz sokağın sonunda. Çıkmaz sokaktan caddeye doğru yürüdüğünüzde karşınızda kocaman bir bina belirir. Bu bina Londra'daki çok katlı fabrikada hazırlanıp yerinde monte edilmiş prefabrik apartmanlardan bir tanesidir. Ben de bir inşaat mühendisi olarak zaman zaman bu tür binalara ilgi duymuş, nasıl oluyor, sorunlarını nasıl çözümlemişler diye inceliyordum. Nitekim bu konuda bir çok kitaplar satın aldığım gibi bazı kütüphanelerden de fotokopiler çıkarmıştım. Amacım bu konuyu bilimsel olarak incelemek, öğrenmek ve sonuçta Türkiye'de az bilinen bu konuyu mesleki bir yayın olarak sunmaktı.

Ben bu çok katlı prefabrik binaya sağdan soldan baktım. Binayı hatırımda kaldığına göre üç tane perde ve dört tane kolon taşıyordu. Ben bunları inceleyip düşünürken Hülya'nın konsoloslukta ki işi uzadı. Konsolosluğa doğru tekrar yürüdüm. Birden bire bir araba geldi, konsolosluğun kapısına. Birtakım adamlar telâşla indiler, konsolosluğa girdiler. Ama girmeleriyle çıkmaları bir oldu. Gençlerinden bir tanesi gülerek bana doğru yürüdü. Besbel-

li tanıdık biri diye düşündüm. İylce yaklaştı, mırıltıyla selâm verdi, ben de «merhaba» dedim, el sıkıştık. Ama bir baktım adam İngilizce konuşuyor. O zaman anladım ki mırıltılı selâmı da İngilizceymiş. Ben çok az bildiğim İngilizceyle, İngilizceyi az bildiğimi söyledim. «Eğer yavaş yavaş konuşursanız anlayabilirim» dedim. «Peki, yavaş yavaş konuşalım» dedi. Kendisini tanıtmak için «Ben Scotland Yard'dan geliyorum» dedi. Herhalde başka bir sorun var ortada gibilerden düşündüğüm için çok rahat «Buyrun» dedim. Bu adamla ne kadar anlaştık, ne kadar anlaşamadık tam bilemiyorum ama adam benim adresimi, mesleğimi, burada niçin beklediğimi sordu. Ben de adresimi verdim. Karımın konsolosluk-ta olduğunu içerde yer bulamadığım için sokakta beklediğimi söyledim. Karımın ismini ve adresini aldı, beni sokakta bırakıp konsolosluğa girdi. Sokağın başını polisler kesmişti. Çıkmaz sokaktan ayrılmam engellenmişti. Bu arada ben karımdan da durumu sorarlars, sorun aydınlanır diye düşündüm. Ama pek öyle olmadı. İş uzadı, yarım saati geçti ben de bu sefer tekrar konsolosluğa girdim. Beni sorguya çeken Scotland Yard'dan gelmiş olan polise, «İsterseniz içerde bekleyebilirim» demiştim. «Yok, yok zararı yok burada bekleyebilirsiniz» demişti. Meğerse, sonradan anladığım kadarıyle karımla benim ifadem arasında uyum olmasın diye içeriye girmemi istemişler.

LONDRA'DAKİ SORGU

İçerde konsolosluktan birtakım kâğıtlar getirmişler karımın önüne : «Bu formları doldur. Scotland Yard kocanızı sorguya çekiyor» demişler. Konsolosluk birbirine girmiş iş alabildiğine büyümüş. Neyse ki ben vardığım zaman işlemlerin sonu yaklaşmıştı. Bir iki mühür ve imzadan sonra biz konsolosluktan çıktık, sokağı yürüyüp tekrar caddeye doğru gelirken Scotland Yard'ın polisleri yolumuzu kestiler: «Nedir mesele» dedim, bu sefer bende kızmıştım. «Ben inşaat mühendisiyim, bu inşaat da prefabrik bir inşaat onun için baktım. nedir çıkardığınız bu mesele» diye biraz bağırır çağırır gibi oldum. Scotland Yard polisleri nazik bir tavırla, «Yok yok, bir şey yok biz durumu anladık. Fakat konsolosluğunuzdan sizin için iyi şeyler söylemediler onun için telâşlandık. Biz önce gi-

dip oraya sorduk. Konsolosluğunuzla aranız açık galiba sizin» dediler. Biz de o zaman «Doğrudur, açıktır, zaten açık olduğu için hastayız zamanında pasaport vermediklerinden bu hale düştük, sonradan seçim oldu da biraz daha sosyal demokrat iktidar geldi, o sayede buraya geldik. Yoksa bizim bu konsolosluklarla aramız iyi değildir» diye açıkladık. O sırada boş caddede sözde arkadaşını arayan konsolosluğun kapıcısı beceriksizce bizi dinlemeye çalışıyordu.

Ne kadar inandılar, ne kadar inanmadılar bilmiyoruz. İfadeler arasında onlar da epeyce polis olarak tezat yakalanmaya çalıştılar. Bizi bir hayli bekletip yolcu ettiler, sonra da takip etmeye başladılar.

ELİMİZDEN BİR ŞEY GELMİYOR

Bizim konsolosluktakiler sonradan öğrendiğimiz kadarıyle, «Bu adamı tanıyor musunuz?» diye soran polislere, «Tanıyoruz anarşisttir» demişler. Bunun üzerine Scotland Yard'a da kayıt oluverdik. Türkiye'deki çektiklerimiz yetmedi orada da iki saat kadar Scotland Yard'a ifade vermek zorunda kaldık.

11 Temmuz 1975 cuma günü doktorlarımız «Elimizden başka bir şey gelmiyor, ışın tedavisinden de yeterli sonuç alamadık, nasıl isterseniz öyle yapalım» dediler. Biz güldürü ve acıyla ama yine de Anadolu insanının canlılığı içinde geri dönmek istedik yurdumuza. Yaşantımızın son bölümüyse, son bölümünü, son günüyse son gününü, son dakikasıysa son dakikasını yurdumuzda gün, dakika saniye olarak yaşamak istedik.

HARUN İÇİN

HARUN'DAN BİZE KALAN

1960-1970 döneminde sosyalist bireyler için en zor kullanılabilecek yargılardan biri, «İşçi sınıfı devrimciliğinden sapmazlık» tır. Harun'un ise, en önemli özelliklerinden biri, işçi sınıfı devrimciliğini bir an olsun unutmamasıdır. Birçok yanlışın öne sürüldüğü, birçok yanlışın doğru bilindiği dönemlerde o hep işçi sınıfı devrimciliğini mihenk taşı olarak kullanmıştır. Bu nedenle sert saldırılara uğramış, olay olay, birey birey birçok kişinin üzerine yürümekten geri durmamıştır.

Harun, 1961 yılında TİP'in kurulması, 1962 yılında sosyalizmin bilimi ile ilgili yayınların çoğalması, 1966 yılında FKF'nin örgütlenmesi ile üniversitede ortaya çıkıp gelişen yeni bir genç kadronun bireylerinden biridir. Önde gelen özelliklerİyle bu kadro içinde kendini kabul ettirmiş bir liderdir.

1942 yılında Giresun'un Aluçra ilçesinin, Armutlu köyünde doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Samsunda yapmıştır. Lise dönemlerinde «Bir Türk'ün cihana bedel» olduğuna inanmış, münazaralarda «para karakteri bozmaz» görüşünü savunmuş, münakasalarda «İsmet Paşa'nın sağır olması hükümeti en iyi yönetmesine engel olmaz» konusunu tartışmıştır. 1962 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bu bilgi dağarcığıyla gelmiştir. 1962-1965 onun için bir sıçrama dönemi olmuştur. Sürekli okuyarak, yeni dostluklar kurarak sosyo-ekonomik konulardaki büyük açlığını gidermeye çalışmıştır.

1965 yılına gelindiğinde o önde gelen öğrenci liderlerinden biri olmuştur. Özellikle 1964 yılındaki «Petrol Millîleştirilmelidir» kampanyası sırasında «anti-emperyalist» bilinçlenmesini kitap gerçeklerinden pratiğe indirmek fırsatını bulmuştur. 1965 yılından sonra her yeni gün, Harun için işçi sınıfı meselelerini daha iyi kavramasına yardımcılık eden olaylarla dolmuştur. Singer Grevi, 6. Filonun ziyaretleri, Zeytinyağ skandalı, Derby Fabrikasının İşgali, Özel Yüksek Okullar Yürüyüşü, TÖS Eğitim Şurası, Gerze Mitingi, Montaj Sanayiine Hayır Yürüyüşü, Barış için Arı Şöleni, NATO'ya Hayır kampanyası hep birbirini izlemiştir. Harun, bu ve benzeri olaylarda sürekli olarak bir işçi sınıfı devrimcisinin gelişen bilincini yaşamıştır.

Harun, bütün bu olaylarda ortak çalışmayı esas almıştır. Sürekli olarak birçok arkadaşıyla, omuzdaşıyla birlikte olmayı başarmıştır. Her yeni olay ona ortak çalışmanın, birlikteliğin önemini anlatan bir araç olmuştur. İşçi sınıfını temel alan Harun, bu ve benzeri olaylarda sürekli olarak bir dünya devrimci hareketinin birikimlerinden öğrendiklerini ülkemiz pratiği içinde kendine özgü bir anlatıma ulaştırmıştır. «Kapitalsiz kapitalistler» broşürünü yazarak, ülke sorunlarını bildiriler dışında tartışan ilk öğrenci lideri olmuştur. «Alfabe» ve öğretim sistemi üzerine büyük ilgi uyandıran bir çalışma yapmıştır. Onun arkadaşlarıyla yürüttüğü çalışmaların temeli araştırmacılık ve beraber hareket olmuştur. Bu olumlu özellikler her geçen gün bir bireyin, liderin gençlik içerisinde isim olarak, kadro olarak gelişmesine neden olmuştur.

1967 yılı Harun Karadeniz, Çetin Uygur ve Faruk Yalnız'ın üniversite öğrenci birlikleri yöneticileri olarak doğrudan TİP'e paralel birçok eylem yürütme isteklerinin açıklandığı yıl olmuştur. Karadeniz ve arkadaşları FKF'nin aynı dönem içerisinde güçlü bir örgüt haline getirilmesi yolunda çaba sarfetmişler, FKF ile sürekli işbirliğine girmişlerdir. Bu tutum Harun ve arkadaşlarına karşı bazı fraksiyonlar adına saldırıların yoğunlaşması sonucunu doğurmuştur.

Şaşmaz işçi sınıfı devrimcisi Harun, 12 Mart döneminde kanser olduğu açık seçik elindeki on raporla belli olmasına rağmen üç kez tutuklanmış uzun süre hapiste kalmıştır. Bu üç tutuklama da üç garip gerçeklik taşımaktadır. İlk tutuklama Harun'un mahkeme önünde verdiği cevapta «safsataname» olarak sergilenen TKP Davası olmuştur. Bundan sonra Harun, isim, yönetim ve yapı değiştirdiği için FKF'den sonra üye olmadığı Dev-Genç Davasıyla ilgili tutuklanmıştır. Ankara'daki üçüncü tutuklanması ise, hakimler tarafından bile nedeni bilinmez bir olay olmuştur. Bütün bu tutukluluklar sırasında daha önce de gitmek zorunda kaldığı Londra'da tedavisinin devam etmesi gerektiğine dair başvurmaları 12 Mart savcıları ve hakimler tarafından olumsuz cevaplandırılmıştır. Tutukluluk onu öldürmenin aracı olarak kullanılmıştır.

1974 yılı sonunda gidebildiği Londra'daki tedavisi de «geç kalınması» nedeniyle Harun'un ölümden kurtulmasını sağlayamamıştır. 11 Temmuz 1975 tarihinde Londra'dan «bir ölüm mahkû-

mu» olarak raporunda «4 hafta yaşayabilir» ibaresiyle dönmek durumunda kalmıştır. Harun, bu son döneminde de bir işçi sınıfı devrimcisinin güzelim bilinciyle gününün acısız geçirebildiği iki-üç saatinde yazarak mücadelesini sürdürmüştür.

Harun'dan bize kalan, mücadele azmidir. Harun'dan bize kalan, işçi sınıfı devrimciliğine inançtır. Harun'dan bize kalan, ortak çalışmadaki başarısıdır. Harun'dan bize kalan, güzelim bir anlatımdır. Harun'dan bize kalan, mücadele süreklilik ve yılmazlıktır...

HARUN'LARI YAŞATMAK İÇİN

OKTAY AKBAL

«Harunlar ölmez» diye bağırıyordu binlerce genç. İnançla, güvenle... Harunlar ölmez. Ama bir tabutun ardında yürüyorduk. Harun Karadeniz'di o tabutun içinde yatan. Harun ölmüş işte! Kanser yiyip bitirmiş. Önce kolunu çekip almış. Sonra sinsi sinsi yürüyüp tamamlamış işini. Harun ölmüş... Herkes bir gün ölecek. Ama Harun'un ölümü başka bir ölüm. Gözler önünde bırakılmış ölüme. Açıkça bu gencin ölmesi istenmiş. Kimsenin umurunda olmamış ölmesi...

Harunlar ölmemeli, Harunlar öldürürlmeyecek, diye bağırmalıyız. Harunların ölmeyeceği, öldürülmeyeceği bir anlayış, bir düzen, bir evren kurmalıyız. Bunun için çalışmalıyız. Cenaze arkasında yürümek, «Bağımsız Türkiye», «Faşistler kahrolsun» diye bağırmakla, yollara yazılar yazmakla, sol cepheyi sayısız grupcuklara bölmekle, devrimci birikimi parçalara ayırmakla olmaz bu. Tersine daha da geciktirir gerçek demokrasinin kuruluşunu... Önler, olanaksız hale sokar.

Harun Karadeniz'in cenazesine binlerce insan katıldı. Çoğu gözyaşı döküyordu açıkça. Kiminin gözyaşları ise içine akıyordu. Devrimci olsun olmasın Kadıköy'den geçen her yurttaş otuz iki yaşında bir yüksek mühendisin, bir aydın insanın ölümü karşısında duygulanıyordu. Soruyordu yaşlı kadınlar: «Kimdir bu genç?» Anlatıyorlardı, eline kâğıtlar tutuşturuyorlardı, anlıyor muydu o insanlar Harun'un kimliğini, savaşımının nedenini, ölümüne giden çetin yoldan neden geçtiğini? Bir genç adam ölmüş, binlerce insan onu seviyor, bu kadarı yetiyordu «sade» yurttaşı duygulandırmaya...

Bir ara cenaze kortejinde kavga bile çıktı. Solun birbirine karşıt grupçukları arasında bir anlaşmazlıktı nedeni. Herkes solcuydu, ama ayrı ayrı görüşteydi bu gençler. Herşey bitmiş, her sorun düzelmiş, güçlükler ortadan kalkmış, iş sosyalizmin değişik tanımına, uygulanma yöntemlerindeki ayrılıklara kalmış! Bir ara yumruk yumruğa geldi devrimci gençler. Sanıldı ki, kalabalığa kar-

şı devrimciler sızmış, olay çıkarmak istemiştir. Değildi, kavga, anlaşmazlık solun her zamanki kısır çekişmelerinin sonucuydu...

Hepsi «Harunlar ölmez» diye bağırıyordu Harun'un tabutunun ardında yürürken... Harunlar ölmez... Harun Karadeniz unutulacak bir kişi midir? Değildir. Kuşaklar boyu anısı yaşayacak, yaşatılacak. Halktan yetişmiş, yüksek öğrenimini başarıyle bitirmiş, istese yaşamını en iyi koşullarda geçirebilecekken, zengin olabilecekken, halkına bağlı kalmak, halkını uyandırmak, bilinçlendirmek yolunu seçmiş, onulmaz hastalığını bile bile ölümü göze almış bir kişi. Devrimcileri birleştirmeli ,bütünleştirmeli böyle kişiler. Amaç, halk çoğunluğunun mutlu olacağı bir düzeni kurmak. Gerici, tutucu, halka karşı politikacıları, akımları, alışkanlıkları alt etmek. Öyleyse niye bu amaca ayrı ayrı yollardan yürümek, niye gücü parçalamak, tek bir yumruk haline getirmemek?

«Cumhuriyet»te Harun Karadeniz'in ölmeden az önce yazdığı, nerdeyse kanına kalemini batırarak yazdığı anıları okuyoruz. Bu yazılar birşeyler anlatmalı bize. Bir genç adam bile bile ölüme itilmiş. Bunca sağlık raporuna rağmen, gözle görülen onulmaz hastalığına rağmen, karşıt güçler onun yok olmasını istemişler, başarmışlar da bunu. Bundan bir ders almalı değil mi? Sağcı iktidarlara karşı savaşımda birleşmek, bütünleşmek gereğine iyice inanmalı artık... Harunlar ölmez diye bağırmakla iş bitmiyor. Harunlar, Harun gibiler her zaman ölüyor, öldürülüyor, yenik düşürülüyor, ortadan kaldırılıyor. Bunu önlemenin yolu nedir? Türkiye'de gerçek demokrasiyi tüm koşullarıyle kurmak... Bu yolda savaşıma atılmak. Paramparça örgütler kurarak değil, kafayı kullanarak, sağduyu neyi buyurursa onu yaparak... Türkiye halkının geleceği buna bağlı. Geçmişten, geçen olaylardan, bunca acıdan, bunca ölüden, birşeyler öğrenmeliyiz.

Harunlar ölmez. Elbette ölmez, gerçek demokrasi kurulunca, Anayasal haklarımızın kılınadokunmak olanaksız olunca, Türk ulusu oylarıyla kendi yazgısını yaratınca, devrimci gençlik belirli bir ülküye, bir amaca hep birlikte yürüyünce.

(21 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

YARGININ ADALETSİZLİĞİ

H. BASRİ AKGİRAY

Gerçi, hukuk bir üst yapı kurumudur. Ne var ki, hukuk kurallarını uygulayanlar, özellikle yargı görevlileri, karar ve davranışları ile alt yapı ilişkilerinin düzenlenmesinde büyük ölçüde etkili olabilirler.

Örneğin, Yargıtay'ın toplu sözleşme ve grev konusunda aldığı içtihat kararlar, işçi-işveren ilişkilerinde, sendikal çalışmalarda doğrudan etkili olduğu gibi, taşınmaz mal dalında, mahkemeler ve Yargıtay'dan çıkan kararların, mülkiyet düzenindeki işlevi inkâr edilemez. Bu denli güce sahip yargının adaletsizliği ise korkunçtur. Gerçekten, adalete güven sarsıldığı anda anarşi başlar, sokağın gürültüsü yoğunlaşır.

Bir ülkenin millî eğitimi bozulursa, bunun olumsuz sonuçları ancak bir kuşak sonra kendini gösterir. Silâhlı kuvvetlerin yeteneklerini yitirmesi ancak bir savaş sırasında felâket doğurur. Yönetim yozlaşırsa bir süre örtülü kalabilir. Ama eğer, bir toplumda, yargı'da adaletsizlik yapılırsa çöküntü hemen başlar. Değerli bir hukukçumuzun, anlam olarak anımsayabildiğim bu sözlerine katılmamak olanaksızdır.

Özellikle 12 Mart yönetiminde, bir çok örneklerine tanık olduğumuz yargı adaletsizliklerinden birini ve sanırım, yüreklere kurşun ağırlığı ile oturan en acılısını, Harun Karadeniz'in Cumhuriyet'te yayımlanan ve bir yaz gününün bitiminde başlayan öyküsünde yaşamış bulunuyoruz.

Harun'un yüreklerimiz burkularak izlediğimiz öyküsünden edindiğimize göre, askerî yargı görevlileri, yasalara aykırı, sorumsuz ve adaletsiz kararları ile O'nu uzun süre özgürlüğünden yoksun bırakmışlar ve giderek vücudu kemiren kansere yardımcı olmuşlardır.

Gerçekten Harun'un yabancı ve yerli sağlık kurumlarından aldığı, Sağlık Bakanlığınca da onanmış raporlara dayalı isteklerinin «tutuklu sanıkların hastalık sebebi ile tahliyelerini mümkün kılan bir hükmün yasalarda bulunmadığı» gerekçesi ile savcılıkça reddedilmiş olması, mesleki yetersizlikten öte insancıl bir

davranış da değildir. Şundan ki, Ceza Mahkemeleri Usulü Yasası'nın 399. maddesinde «Akıl hastalığına tutulan mahkûmlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı, iyileştikten sonraya bırakılır.

Diğer bir hastalık dahi, hürriyeti bağlayıcı bir cezanın infazı halinde mahkûmun hayatı için kat'i bir tehlike teşkil ediyorsa bu hastalıkta dahi aynı hüküm tatbik olunur.» hükmünü koymuş ve 404. maddesinde «Cezanın infazına başlandıktan sonra hastalık münasebetiyle mahkûmun hapishane hastanesinden başka bir hastaneye kaldırılması halinde hastanede geçirdiği müddet cezadan indirilir» hükmü ile de, en ağır cezaya çarptırılmış azılı suçluların bile sağlığını korumak gereğini duymuştur. Oysa tutuklu sanıklar daha suçlu bile değildir. Dava sonunda aklanmaları her zaman olanaklıdır. Nasıl ki, Harun da bir bölüm suçlamalardan aklanmıştır. Böylece bir yanda suçluluğu saptanmış kişilerin sağlığını koruyup, suçsuzluğu olasılıklı tutuklulara aynı koruyuculuğu göstermemek ceza adaletine de cezanın amacına da ters düşen bir tutumdur. Yasalarda tutuklular hakkında hüküm bulunmaması hukuki bir gerekçe olamaz. Bilindiği gibi, usul hükümlerinin uygulanmasında kıyas geçerlidir. Böyle olunca Harun'un hiç değilse bir hastaneye kaldırılmasına karar verilmesi yasal bir zorunluk olarak ortaya çıkar.

Bu açık yasal duruma karşın, kanser gibi insan sağlığı bakımından en öldürücü bir hastalıktan acı çeken Harun'u, 25 kişiyi barındıran 15 metrekarelik bir odada, tüm sağlık koşullarından yoksun biçimde yaşamaya zorlamak yargı'nın adaleti ile bağdaşmaz. Böyle bir karara imza koyacak kişinin hukuka da insanlığa da yararlı olabileceği düşünülemez.

Denebilir ki, Harun'u yakalayan hastalık, Onu nasılsa bir gün koparıp götürecekti. Belki öyle idi. Ama ne var ki, belki o zaman küçük Karadeniz babasının yiğit yüzünü anımsayacak bir çağda olacak, belki Harun birkaç kez daha yavrusunu kucaklayabilecek ve belki de, Harun özlemini çektiği, yolunda yaşamını yitirdiği mutlu günlerin muştusunu duyarak gözlerini kapayacaktı.

Ama ne gam... Harun, elinde nar çiçeği tutan imgesi ile bel-

leklerimizde, yiğit devrimci davranışları ile yüreklerimizde yaşayacak, devrim tarihine dört dörtlük bir temel taşı olarak yerini alacaktır .

(26 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

GERÇEKLERİ HAYKIRIYORDU

BURHAN ARPAD

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında Üniversite yoktu. Dâr-ül-Fünûn (Bilimler evi) vardı. Profesör yoktu, Müderris (Ders veren) vardı. Üniversiteli yoktu. Talebe (öğrenci) vardı. Sonra bunların adı değişti. Buyruk gereği Dâr-ül Fünûn yerine Üniversite, Müderris yerine Frofesör denildi ve yazıldı. Fakat «Öğrenci» sözü kaldı. Yüzlerce yıllık üniversite geleneği olan toplumların Etudiant, Student (araştırıcı) sözünü ne müderris-profesörler benimsedi, ne basın. Bugün de böyle.

Ortaokulu ve liseyi yabancı okulda iyi dereceyle bitiren oğlum, İstanbul Üniversitesi'nde girdiği yabancı dil bilim fakültesinde sekizinci sömestire kadar gelmişti. Fakat sekizinci sömestirde, yabancı dilden «Yeterli» notu bir türlü alamıyordu. Oysa, ortaokul ve lisede, hazırlama sınıflarıyle dokuz yıl okumuş, öğrenmişti o yabancı dili, Diplomasında «İyi» yazılıydı. Fakülteye giderken yabancı bir şirkette yazışmalarda çalışmıştı. O yabancı dilden çevirdiği kitapları da yayımlanmıştı. «Yeterli» notunu elde edememesini bir türlü aklım almıyordu. Sayın profesörüne nedenini sordum. Kem küm etti ve «Vallahi efendim notlar iyi değil!» dedi. Oğlumun yabancı dil bilgisini yeterli bulmayan Sayın profesör, İstanbul Kız liselerinin birinde öğrenmişti o yabancı dili. İki yıl kadar da yurt dışında öğrenim görmüştü. Sonra kadroda sırasını bekleyerek doçent ve profesör olmuştu. Bayan profesör, konuyu tartışırken sık sık öğrenci deyimini kullanınca: «Neden hâlâ öğrenci, diyorsunuz?» diye sormuştum. «Bilmem Etudiant'ın bir karşılığı yok ki Türkçe'de!» cevabını alınca «Üniversiteli diyemez misiniz?» demiştim ve söz kapanmıştı.

Cumhuriyet başlangıç yılları talebe-Üniversiteleri'nin ilk toplu gösterisi, yataklı vagonlar yabancı ortaklığına karşı yapılmıştır. İşbaşındakilerin isteğiyle de yapılmış olsa, sömürücülere karşı kazanılmış kurtuluşun heyecanıyle diye benimsiyebiliriz. İstanbul üniversiteleri'nin ikinci büyük olayı, yazık ki, basımevlerinin ve

kitabevlerinin yıkımına katılmış olmasıdır. İstanbul CHP müfettişinin düzenlediği saldırıda sivil polislerle birlikte görev almışlardır. 28 Nisan 1960 olaylarında da CHP gençlik kollarının büyük ölçüde çalıştığı ileri sürülür.

Gencecik yaşta ölüme bırakılan Harun Karadeniz, Tan, Türkiye basımevleri ve ABC, Berrak, Lena kitabevleri kışkırtılmış gençler sivil polis işbirliğiyle yıktırıldığında, iki yaşındaydı. 1960 yılında Samsun lisesindeydi ve toplum olaylarına ilgi duymağa başlamıştı. İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'nde okurken yönetmenliğin yorumu konusunda öğrenim üyelerinin tutarsız davranışları, müderris-profesörlere ve yetişkin aydınlara ilk kuşkuları duymasına yol açtı. Güvenini yitirdi ve 1960'larda gençlik çevrelerini sarıveren toplumcu selin içinde buldu kendini.

Harun Karadeniz, ölümünden az önce yayınlanan «Olayli Yıllar ve Gençlik» kitabında Karadeniz köylerinde dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak ne güçlüklerle üniversiteye ulaşabildiğini, yüksek öğrenimi boyunca katıldığı gençlik hareketlerini ve itici nedenleri düz, içtenlikli ve tenkitçi bir görüşle anlatıyor. Öylesine elimden bırakmadım ki, başladığım günün akşamı bitirdim.

Harun Karadeniz'in yazdıkları, böylesine sarmıştı beni. O. değme toplumbilim profesörümüzün, adı ilericiye, hatta sosyaliste çıkmış nice yazar ve düşünürümüzün kıyısından-köşesinden dokunmayı göze almadığı, ya da farkında bile olmadığı gerçekleri haykırıyordu. En güzel yılları ve sonunda gencecik hayatıyle ödeme karşılığı!

«Bu dönemde (1968-1969) gelişmeler gerçekten gençliğin gücünü aştı ve fakat parti de (T.İ.P.) duruma hâkim olamadı. Bunun içindir ki, gençlik kuruluşları birer partiymiş gibi çalışmalar yapmağa başladılar. Gençlik eylemlerinin en büyük hatası işte bu noktada ortaya çıktı. Bu gelişme içinde bir DEV-GÜÇ ortaya çıkmıştı ve gençliği iktidar ortaklığına çağırmıştı. Bir çok genç de bunu benimsemişti. Bu ise «Asker, sivil, aydın zümre» edebiyatından sonra «İşçi sınıfının öncü müfrezesi» sözüyle ortaya konan bir sol sapmanın ta kendisiydi. Yapılan hareketler, işçi sınıfı adına ve fakat onun tamamiyle dışında yapılıyordu. 1965-1966-larda aşılan cuntacılık ve halka rağmenlik olayı, Mihri Belli tarafından Marksizm-Leninizm adına yeniden ortaya getirilmişti ve

«Asker, sivil, aydın» zümreden sonra «İşçi sınıfının öncü müfrezesi diye bir kavramla cunta çağrısı yapacak müfrezeler oluşturulmağa başlamıştı.»

Harun Karadeniz'in olayları yaşayarak, döğüşe-çekişe bilinçlenerek vardığı Türkiye ve toplum bilim gerçeklerini, yukarda adını verdiğim kitap basılmadan önce Cumhuriyette okumuş olanlara uzun uzun aktaracak değilim. Fakat günlük gazete okurunun aceleciğiyle gözden kaçmıştır diye bir iki yerinin altını çizeyim. dedim. Harun Karadeniz, 1960 ve hatta günümüz üniversite öğretim çevrelerini düşünce içtenliği ve yürekli davranış açısından bir neslin temsilcisidir. On binler arasında sayıları kabarık olmasa da düşünebilen, öğrenci gösterilerinin ülke sorunlarını ancak anarşiye götürdüğünü, olayları yaşayarak kavramış güçlü bir çekirdektirler.

Olaylı yıllar ve gençlik kitabını okurken, Neruda'nın «Yaşadığımı İtiraf Ediyorum» öz yaşam öyküsünü (otobiyografisini) hatırladım. Dünya sermaye gruplarının çevirdiği oyunları, gençlik çevrelerinde kışkırtıcı ajanların kıyıcı eylemlerini anlatan sayfalar İkinci Dünya Savaşı sonrasının çoğu geri kalmış ülkeleri için geçerliydi.

Harun Karadeniz, ölümünden kısa bir süre önce yazdığı şu satırlarla kapatıyor kitabını:

«Evet, 1960-1970 arası bir çok eylem, bir çok hatayla geride kaldı. Fakat Türkiye'nin sorunları henüz çözüme bile yönelmedi. Devrimcileri daha bir çok sorunlar bekliyor.

Hataların azalması dileğiyle. Mayıs 1975 İstanbul.»

Harun Karadeniz'lere SAYGI

(3 Eylül 1975 Cumhuriyet)

EN UZUN İŞKENCE

OSMAN S. AROLAT

İşkencecinin elinde iki silâh vardır. Bunlardan biri fiziksel acıdır, maddi sıkıntıdır. Bunu artırdığı oranda baskıcıların muteber adamı olur. İşkencecinin ikinci silâhı zaman kavramını yok etmektir. İşkencedekine, saniyeleri asırlar kadar uzun geçen zaman haline getirmektir. İşkence altında insan, yer yer yaşamının işkence odasında, hücrede başladığını sanır, yer yer işkence odasında, hücrede biteceğine inanır...

İşkenceciler bu iki silâhı kullanarak bireyleri inançlarından caydırmaya çalışırlar. Baskıcılar adına, bu korkunç silâhlarıyla saldırırlar.

Harun Karadeniz, 12 Mart döneminde işkencenin bu iki temel unsurunun en sert uygulandığı devrimcilerden biridir. Ona uygulanan falaka acısı değildir. Elektrik verilmesinden doğan, bağırmayı insanın gırtlağına düğümleyen acı değildir. Yumruk, sopa, tekme, muşta acısı değildir. Aylar, aylarca süren ve hâlâ sürmekte olan ölümcül bir hastalığın kanserin acısıdır. 12 Mart döneminin işkencecileri doktor raporlarında da sabit olduğu gibi, Harun'un sürmekte olan bu acıya düşmesine sebep olmuşlardır.

Elinde kanser olduğunu belirten on tane rapor olduğu halde, Ankara'da ne için olduğunu bile açıklayamadıkları üçüncü tutuklanması sırasında «zindan hekimi» kendisine «sağlam» raporu vermiştir. «Mutlak yurt dışında tedavisi gerekir» ibareli raporlarını gören Sıkıyönetim eski adlî müşaviri Albay Turgut Akan, karısına «Raporlardan bize ne. Ölmesini istiyoruz» diyebilmiştir. Harun'a Kanser Haftasının «Kanserden değil, geç teşhisten korkun» sloganı hapishanede dinletilmiştir. Onun içindir ki hapishaneden çıkmasından hemen sonra kolu kesilmek zorunda kalınmıştır. Onun içindir ki, hâlâ korkunç acılar içindedir.

12 Mart işkencecilerinin «hastalığı işkence aracı olarak kullanmaları» yurt dışındaki «geç» müdahalenin de tedavi için yeterli olmaması sonucunu doğurmuştur. Harun bugün, günün birkaç saati dışında dayanılmaz acılar içindedir.

Genç ve üretken bir kişi olan Harun'un ışıklı yarınları işken-

ceciler tarafından yok edilmiştir. Zamanı yok edilmiştir. İşkenceciler onun ömrünü çalmışlardır.

Ama bütün bunlar Harun'u baskıcıların istediği yıkılmış, çözülmüş, vazgeçmiş adam haline getirmemiştir. Sağlık durumunu açıkça bilmesine rağmen Harun, bu dizide okuyacağınız «Yiğit direnmenin» yazarıdır yine de. Okuyacaklarınız bugün çektiği acılar içinde yazılmıştır. Ben yazdıklarının Harun'u bizlerle birlikte uzun bir gelecekte yaşatacağına inanıyorum.

Harun ise bugün şöyle diyor hasta yatağında: «Yeniden dünyaya gelsem, mutlaka aynı şeyleri yapardım.»

Doğrudur. Yapardı.

(11 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

HARUN'DAN ANILAR

Av : GÜLÇIN ÇAYLIGİL

Önce Hülya'yı tanıdım. Selimiye Kışlası'nın mahkemelere girilip çıkılan ünlü dört numaralı kapısı önünde. 1971 yılının sıcak yaz günlerinden biriydi. Av. Enis Coşkun'la birlikte sabahtan akşamın altısına yedisine dek süren sinir yıpratıcı, bezdirici duruşmaların birinden çıkıyorduk. Genç bir kız E. Coşkun'u bekliyordu. Nişanlısı tutukluydu, kanserdi, sağlık durumu cezaevi koşullarıyla bağdaşamazdı, ölürse sorumlusu kim olacaktı, komutana çıkmalıydık, dilekçeler vermeliydik. Anlatıyor, anlatıyor, sorular soruyor, bizden umut verici bir yanıt bekliyordu. Enis'in acele, önemli bir işi vardı. Bizi tanıştırdı. «Gülçin gerekeni yapar.» dedi, ayrıldı. Selimiye'nin dik yokuşunu çıkarken hep aynı soruyu yineledi Hülya, «Peki ama Harun ölürse sorumlusu kim, kim sorumlusu?»

Bir kahveye oturduk. Sıkıyönetim Adlî Müşavirliğine verilmek üzere bir dilekçe yazdım, raporları da ekleyerek kendi imzasıyla vermesini önerdim.

Sıkıyönetim Adlî Müşaviri Denizci Hakim Albay Turgut Akan'dı. Yüzlerce, binlerce sayfalık dava dosyalarından fotokopi makinesi olmadan örnek çıkaramıyorduk. Baro Başkanı, müsaade alırsak bir makine tahsis edebileceğini bildirmişti. Bu nedenle Turgun Akan'a başvurduğumda, «Ne makinesi, ne fotokopisiymiş, ben Mamak'ta savcıyken avukatlar hava aldılar, hava.» demişti. Şaşkın, gine de nazik, «Acaba başka bir mercie başvurmam gerekiyordu da yanlışlıkla mı size başvurdum?» dediğimde, «İstediğin yere başvur, cehenneme kadar yolun var, cehenneme git.» demiş; ben de kendisini Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün'e İstanbul Barosuna ve Türkiye Barolar Birliğine şikâyet etmiştim.

O dönemdeki saflığıma bakın. Kimi kime şikâyet ettim diye, bugün hâlâ kızarım kendime. Bu dilekçelerimden değil sonuç cevap bile alamamışımdır.

Şikâyet olayından sonra, Adlî Müşavirliğin kapısından içeri adım atmadım. Telefonlar da yüzüme kapandı. Bu husumet nedeniyle Harun adına yazdığım ilk dilekçeye imzamı atmıyor,

Hülya'nın vermesini uygun görüyordum.

Hülya ertesi gün yazıhaneme geldi. Ekli raporlarla dilekçeyi Turgut Akan'a vermiş, ayrıca Harun'un durumunu açıklamış. Sonradan başarılı hizmetlerinden, avukatlarla ve halkla nazik ilişkilerinden olsa gerek «taltifen ve terfian» Askerî Şura'da bilmem hangi göreve atanan bu ünlü hukukçunun Hülya'ya cevabı, «Hastalığından bize ne, daha iyi ya, biz ölmesini istiyoruz zaten.» olmuştu.

Harun'la Maltepe Askerî Cezaevinde tanıştık. Raporlarını ve sağ kolunda fındık büyüklüğündeki şişi görmemiş olsaydım, bu uzun boylu, sağlam yapılı, güler yüzlü genç adamın ölüme mahkûm olduğuna inanmazdım. 1971 yazı cezaevi ziyaretleri, salıverilmesi için sunulan ve reddedilen sayısız dilekçe alış verişiyle geçti.

Harun Türkiye Komünist Partisi «T.K.P.) davasının sanığıydı. Sanıkların emniyet ve savcılık ifadeleri dışında hiçbir şey bilmiyorduk. Nihayet, 1971'in Ekim ayında Askerî Savcı Hakim Yarbay Nevzat Çizmeci'nin düzenlediği iddianame sanıklara ve bizlere tebliğ edildi. Doğrusu eğlenceliydi. Davanın sanığı olmıyan, Londra'da yaşıyan bir kadının, Selma Ashworth'un sanıklardan bazılarına yazdığı renkli, dedikodulu mektuplara bu mektuplardan, ilişkilerden yorumlar yaparak sonuçlar çıkaran M.İ.T. raporlarına dayanıyordu. Kanıtlar sadece bunlardı.

Mektuplar ve M.İ.T. raporlarını içeren dosyalar evde elden ele dolaşıyor. Polis romanı hızı ve keyfiyle okunuyordu. İyi, hoş, eğlenceliydi ama, örneğin «Mavi Yolculuğa» çıkan, S. Eyüpoğlu»nun «Pazartesi Toplantıları»na giden, S. Ashworth'a mektup yazan, emperyalizme, faşizme, montaj Sanayii'ne hayır diyen, ülke sorunlarıyla ilgilenen kişiler tutuklu olmasa ve de onbeş yıl hapisleri istenmese.

Hayatımda bu derecede ciddiyetsiz tutarsız bir iddianame görmemiştim. Nitekim 3. No.lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, gerekçeli kararında: «Türkiye'de 1961-1971 döneminde sol tandans lı bu kişilerin birbirlerini tanımaları bazılarının zaman zaman mektuplaşmış veya buluşmuş olmalarına göre, Türkiye Komünist Partisinin kurucu, yol göstericileri veya üyeleri olmaları icab ettiği gibi VARSAYIMLARA dayandırılmıştır. Aynı fikir ve kabul doğrul-

tusunda hareket edildiği takdirde Türkiye'de 1961 ve hatta daha öncelerinden 1971 tarihine kadar sol düşünceye sahip ve sol faaliyete karışmış kimselerin tümünü Türkiye Komünist Partisinin kurucuları, yol gösterıcileri veya üyeleri olarak mütalaa edip tek bir dava içinde birleştirmek gerekli olacaktır...» diyerek iddianamenin varsayımlara dayandığını belgelemişti.

Harun sorgusunu hazırlıyordu. Yardımım olur mu olmaz mı diye sorduğumda, «Hayır.» dedi, teşekkür etti. Bir lise son sınıf mantık kitabı göndermemi istedi. Nedenini anlıyamamıştım.

İddianamedeki tutarsızlıkları, çelişkileri, mantıksızlıkları bir bir ortaya koymak için sabırsızlanıyorduk. Biz savunucular, usûl hükümlerine göre ancak davanın son safhasında, savunmamızda bu eleştiriyi yapabiliriz.

Harun davanın üç numaralı sanığıydı. İkinci oturumda bizim yapmak istediğimizin yapabileceğimizin en iyisini, mükemmelini yaptı. İddianameyi didik didik etti, tüm çelişkilerini, tutarsızlıklarını, mantıksızlıklarını satır satır ortaya koydu. Hem de lise son sınıflarda okutulan Osman Pazarlı'nın Mantık kitabından alıntılar yaparak, Savcıya doğru düşünme yollarını, kurallarını öğretiyor, bunları kasten çarpıttığını, doğru olmıyan önermelere dayanarak çeşitli yargılara vardığını ispatlıyor, mantık biliminde buna safsata denildiğini açıklıyor ve iddianameyi «safsataname» diye niteliyordu. Aynı gün Harun mahkemeye, öldürücü kanser hastalığını, hayatının tehlikede olduğunu kanıtlayan onbir rapor sundu. Öldürücü hücreler kolunda yayılmaktaydı, gecikmeden ameliyat olması gerekiyordu. Salıverilmesini istedi. Savcı Nevzat Çizmeci bu istemi, «Sağlık sebebi tahliye için bir mesnet teşkil etmemektedir. Sanık Harun Karadeniz tarafından bir safsataname olarak nitelendirilse bile iddianamede sanıklara mesnes ağır cezalı suç belirtilmiştir. Sanığın talebine iştirak etmiyoruz.» diyerek reddediyordu. Sanırım safsataname deyimine fena alınmıştı.

Harun birkaç oturum sonra salıverildi. Dört ay geçince Dev-Genç davasından tutuklanacak ,birbuçuk ay da Davutpaşa'da yatacaktı.

1972 yazının sonunda, gecenin geç bir saatinde Hülya geldi. Birkaç gün önce eşim ölmüştü. Acılı günlerimde beni rahatsız ediyor sanısının sıkıntısı içindeydi. «Harun'u Ankara'ya götürü-

yorlar. Şimdi Selimiye'de» dedi. Yapacak birşey yoktu. Anayasa değiştirilmiş, gözaltı süresi otuz güne çıkarılmıştı. Sanık hiç kimseyle, savunucusuyla bile görüştürülmüyordu. Kırk gün sonra Harun çıkageldi «Neymiş suçun?» dedik. Hiçbirşeymiş. Hayat hikâyesini, nasıl solcu olduğunu sormuşlar, otuz sekiz gün tutuklu bırakmışlardı. İçerde tanıştığı Atatürk heykeline soldan çarpan solcu şoförü, sorgusunda Mao'nun kahvesine hiç uğramadığını, tanımadığını söyliyen muhtarın öyküsünü anlatıp, basıyordu kahkahayı. Londra'daki İngiliz doktor boşu boşuna mı «Bu çocuğu yaşatan moraldir.» demişti.

Ankara serüveninden sonra, bilinen pasaport öyküleri başladı. 1973 yılının Aralık ayına kadar pasaport vermediler. Oysa sağlık kurulu raporu refakatli olarak yurt dışında tedavisi gereklyor diyordu. Çıkmasını engelliyen mahkeme kararını nihayet kaldırtabildik. Uzun formalitelerden sonra Hülya ile birlikte gitti. Bir hafta sonra kolunun kesildiğini bildiren bir mektup aldım. Gitmeden bir gün önce bizdeydi. Kolu şişmiş, mosmor olmuştu, ağrılarını belli etmemeye çalışıyor, ateşli kolunu serinletmek için arada bir üflüyor, Hülya'nın kocaman karnıyla koşuşturuşunun taklidini yapmaktan da geri kalmıyordu. 26 Mart 1974'de bir kızları dünyaya geldi. Dönüşlerinde küçük Gülçin'i takma kolunda altıncı kata kadar taşıyarak bana getirmişti. Protezinin marifetlerini sıralıyor, kızını, orta büyüklükte bir valizi taşıyabildiğini anlatıyordu. Her zamanki gibi neşesi, morali yerindeydi.

Sevincimiz uzun sürmedi. Bir gün telefonda «Sizinle özel bir iş görüşeceğim» dedi ve geldi. Koltuk altında sertlikler vardı, ağrılar başlamıştı, doktorlar yine Londra'ya gitmesini öneriyordu. Hülya'ya durumunu açıklamak istemiyor, çektiği artık yeter diyordu. Yalnız gitmesine, gerekirse Hülya'yı aldırtmasına karar verdik gitti. Kanser yayılmıştı, vücudunun bir kısmını daha aldılar. Artık hastalığıyla ilgili ayrıntılar soramaz olmuştum.

Son defa ışın tedavisi için Hülya ile beraber gittiler. Mektubunda «artık gidip, gelmek olanağımız yok. Kalacağız. Hülya'ya iş arıyoruz» diyordu. Temmuz ortalarında bir gün Hülya telefon etti. Dönmüşlerdi, doktorlar artık yapacak birşey yok, gidin demişti.

Gördüğümde Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan yazı seri-

sini hazırlıyor son günlerini ölmeyecekmiş gibi yaşıyordu.

Hastalığını ne küçümsedi, ne de abarttı. Devrimciydi, görevleri vardı, yaşamalıydı. Kendi deyimiyle bir düşmanı izler gibi hastalığını izlemesi gerekiyordu. İzletmediler, engel oldular.

Hülya'nın dört yıl önceki sorusu o gün bugün yinlar durur kulaklarımda : «Harun ölürse sorumlusu kim?»

Bu soruyu şimdi biz daha açık, seçik yanıtlıyabiliyoruz.

12 Mart sonrası faşist yönetim döneminin Anayasayı lüks sayan «tebdil, tagyir»cileri, Harun'lara Emniyet Müdürlüklerinde dayak attıran, atan müdürleri, komiserleri, suçsuz kişileri keyfi gözaltına aldırtan kontr gerillalarla işkence yaptıran komutanları, hukukçuları, doktorları.

Hepinizi, hepinizi tanıyor, sorumlu tutuyoruz. Ergeç bu hesap sizlerden sorulacak. Bu dava «divan»a kalmıyacak.

(1 Eylül 1975 Teknik Güç)

HARUN KARADENİZ İÇİN

AZRA ERHAT

Dört aylık tutukluktan sonra duruşmaya gitmek başlı başına bir serüvendi. İlk kez çıkıyordum yargıç huzuruna. İçimde büyük bir merak vardı. 3 Numaralı, Sıkıyönetim Mahkemesinde ilk sırada yerlerimizi almıştık: Solda üç kişi oturuyor, sonra küçük bir aralık, sonra da Sabahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol ve ben en uçta. Bakınıyordum bu hiç tanımadığım kişiler kimler diye. Bir ay önce bir iddianame vermişlerdi bize, onu okumaya çalışmış, hiç bir şey anlamadığım için bir kenara atmış, sonunda da kaybetmiştim. Harun Karadeniz'in adı geçiyordu orda, hasta imiş, kansermiş diye duymuştum. Yoklama yapılırken Eyüboğlu'nun solunda esmer bir genç fidan gibi dikildi. Bu mu Harun Karadeniz, bu yakışıklı, gövdesi bir ok çevikliğiyle fırlayan bu genç mi kanser? İnanamadım bende kendisini sorguya çeken savcı ya da işkencecileri gibi. Sonra sorgu ve savunma işlemleri başladı, uzun mu uzun ,sıkıcı mı sıkıcı. Baş yargıcın belleğine şaştım bir ara, üç yargıcın kiminin yüzü ilginç, kimininki anlamsızdı. Onlara bakmaktan da sıkıldım sonunda. Merakımı giderecek bir şey yoktu besbelli. Birinci gün böyle geçti hayal kırıklığıyla döndüm koğuşumuza. İkinci günü Harun Karadeniz kalktı ve başladı konuşmaya : Savunmasını Aristo mantığının kurallarına dayanarak iddianameyi incelemek, eleştirmekle yapacağını bildirdi. Birden kulak kesildim. Birden kendimi Sıkıyönetim Mahkemesinde değil de, İstanbul Edebiyat Fakültesinde sandım : Hitler Almanyasından Yahudi olduğu için kovulmuş eşsiz felsefe proferösü ..... dersinde imişim gibi geldi bana. O iddianame akıl gücü karşısında sapır sapır dökülüyordu, ama daha da önemlisi ışık, insan kafasının bunca yüzyıldır oluşturup geliştirdiği akıl ve mantık birden parlamış yayılmış, sarmıştı mahkeme salonunu. Büyülenmiş gibi dinliyorduk hepimiz. Yüzümün engin bir gülümsemeyle açıldığını duyuyordum. Ferahlamıştım, içim gülüyordu. Bir ara, sıra bizim banda alınan mahut telefon konuşmamıza gelince gülmem kahkahaya dönüştü. Bütün salon giderek yargıçlar bile gülüyordu. Savcı birşeyler mırıldandı. Son gülen iyi gülecek demek

istedi herhalde, ama ne yapsın ki önleyemedi genel gülüşmeyi. Ne dava, ne mahkeme hiçbir şey kalmamıştı. Pırıl pırıl düşünen bir kafanın, tertemiz, gür ve anlam dolu bir öztürkçe ile dile getirdiği bir düşün şaheseri ile karşı karşıya idik. Zevkten dörtköşe olmuştu bütün dinleyiciler bence yargıçlar bile. Bu böyle sürüp gitti. Saatlerce konuştu Harun Karadeniz ayakta. Ve tıs çıkarmadan dinledi herkes. Değişmişti, gerçekten bir serüven olmuştu, hayatımın en güzel serüvenlerinden biri : Mantık mantıksızlığı alaşağı etmiş, uygar insan düşüncesi suç diye üstümüze sürülmek istenen pis iftira paçavralarını silip süpürmüştü. Bundan sonrası önemli değildi artık. O gün Harun o kadar uzun konuştu ki, sıra biz Eyüboğlu-Günyol-Erhat üçlüsüne gelmedi. Salıverilmemiz bir hafta sonraya kaldı ama hürdük artık, Harun Karadeniz bizi aklamıştı.

Harun'lar ölmez! diye bağırdık hepimiz geçen hafta cenazesinde. Benim için bu sözün daha da derin bir anlamı var. Harun ölmedi, ölmez, çünkü o mahkemede de, dün bugün ve yarın da aklın sesidir, insan düşüncesinin hep horlanan, hep susturulmak istenip hiçbir zaman susturulamayan, insan var oldukça susturulamıyacak olan o güzelim, o herşeyden tatlı sesi.

(1 Eylül 1975, Teknik Güç)

HARUN'LAR TÜKENMEZ

VEDAT GÜNYOL

Harun Karadeniz, şu yirmi yıllık kısacık toplum hayatımızın, kökünü uzak yakın özgeçmişimizden alan, egemen sınıfların alicengiz oyunları, tertipleri, aldatma aldatmacalarıyla kurdukları sömürü düzenin iciği ciciğiyle, a'sından z'sine kadar bütün namussuzluğunu, o güzel aklının ışığında; o gerçek, o katıksız yurt sevgisinin coşkusunda, sezgisinde suçüstü yakalanıp, komuoyuna bütün açıklığıyle sergileyen eylemci gençlerimizin başında gelen bir toplum savaşçısıdır. Anadolu'nun Karadeniz bölgelerine yakın kara yörelerinde lise öğrenimini yapmış, Teknik Üniversite'de başarılı bir çalışma devresinden geçmiş olan bu delikanlı, parlak zekâsı üstün yetenekleri ile kendini ileri öğrenci çevresine sevdirmiş, öğrenci birliğinin başına geçip, Amerikan yapısı, sermaye canlısı iktidara karşı uyarıcı bir eyleme girişmiş. İstanbul limanını uçak gemileri zırhlıları mırhlılarıyle dolduran Amerikan donanmasına karşı bütün yurt sever gençleri Dolmabahçe rıhtımında toplayıp, murdar iliklerini Beyoğlu barlarında boşaltmaya koşan conilerin üstüne saldırtmış. Bu anababa gününde casus azmanı Amerikan elçisinin arabası yakılmış, coniler moniler denize dökülüp gemilerine atmışlar kapağı. Amerikan uydusu iktidar takmış kancayı, bu iri yarı, bu insan güzeli ağzını açtı mı kendi kendine coşan, coştu mu yığınları coşturan, diline inancını katan, kattıkça inandıran gencecik insanı. Kısa süreli tutumlar, tartaklamalar izlemiş birbirini. Ardından 12 Mart Muhtırasıyla başlayan sıkıyönetim gelmiş. Harun ve arkadaşları «Sosyal düzen düşmanı olarak köşe bucak aranır olmuş. Sonunda o kredi miredi dalgalarıyle milleti soyup soğana çeviren, ama herşeyi defterine uyduran yurt düşmanlarının peşine düşmesi gereken Emniyet örgütü, Harun'lar avına çıkmış. Harun'la Harun'lar türlü düzenler, tuzaklar, ökseler, hileler yoluyla yakalanıp gözaltına alınmışlar sonunda.

Türlü yolsuzlukların, sömürülerin batağında çırpınıp duran egemen sınıflar, aradıkları şamar oğlanlarını, bu güzelim yurtsever insanlarda bulmuşlar. Sonunu düşünmeden kafadan atma bir takım suçlar yüklemişler bu gençlere.

Neymiş Harun'un ve Harun'ların bu hayal ürünü suçları? Türkiye Komünist Partisini kurmak.

Devlet parasını, hayal ürünü bir takım örgüt mörgüt hikâyeleri üzerine tomar tomar uydurma raporlar düzenleyerek ceplerine indirmeyi meslek edinmiş küçücük, zavallıcık —kimi hınzır, kimi zırzır— insanlar, hınzır ve bir o kadar da zırzır kodamanların ekmeğine yağ sürerek, Türkiye'nin ilerici insanlarına akla gelmeyecek işkencenin kurbanlarından olarak, Maltepe Askeri Cezaevine gönderileceğim bir akşam karanlığında karşılaştım Harun Karadeniz'le.

Daha önce, onunla karşılaşmış mıydım, anımsamıyorum. Bir gün öğrencim ve sevgili arkadaşım Masis Kükçügil ile gelmişler, Cağaloğlu'ndaki Yeni Ufuklar yazıevime. Silinmiş gitmiş belleğimden. Sonradan hatırladım. Belleğimin sisleri içinde kaybolmuş bir esmer, bir bahar gülüşü bir ışıl gözlü, sıkılgan, alçak gönüllü bu genç yüzü.

Suçumun ne olduğunu bilmeden —ki hiç kimse bilmiyordu o günlerde— Selimiye Sıkıyönetim Mahkemesince tutuklandığım bir günün akşamı, Maltepe Cezaevine götürülmüştüm. Bir nazik üsteğmenin gözetimi altında getirildiğim cezaevinin önünde cipten iner inmez, bir çavuş eşliğinde bahçeye sokuldum. İki katlı bir binanın alt katındaki bir kapıya doğru sürüklendim. Çengellere takılı ufak bir asma kilit açıldı, kapı içeriye doğru itildi. Sigira dumanlarına boğulmuş, gözgözü görmez bir koridordu sanki içerisi. Koridorun başından sonuna kadar sağlı sollu, ikişer katlı demir karyolalar uzanıyordu. Kapının önü, geleni merakla bekleyen insanlarla doluydu. İçeriye adımımı attım. «Geçmiş olsun, geçmiş olsun» sesleriyle buyur edildim. Şaşkın şaşkın çevreme bakarken iri yarı bir delikanlı «Hocam» diyerek önüme atıldı ve beni alıp kapının hemen yanındaki masaya buyur etti. Bu delikanlı, Harun Karadeniz'di. Otuz beşi aşkın bu yabancı insan kalabalığı içinde, birden yabancılığımı unutuvermiştim o sıcak, o dostça karşılama önünde. Harun, bir çırpıda anlattı bana neden tutuklanmış olduğumu, bir takım varsayımlarla. Bir kâğıdın üstüne şemalar çizdi «TKP'den ötürü buradayız hocam» dedi. Nedir TKT di-

ye sordum. İlk kez duyuyordum bu sözü. Şakacı bir edayla «Hocam bilmezlikten gelmeyin. Biz bizeyiz burda. TKP, Türkiye Komünist Partisidir. Siz ve ben böyle bir parti kurmuşuz. İşte bunun için burdayız.» dedi ve partinin iki kolu olduğunu birinin Paris'e (Dino'ya) bağlı, öbürünün Londra (Ashword'a) bağlı bulunduğunu, kendisinin Londra'ya benim de Paris'e bağlı olduğumu söyledi. Gülüştük.

Yarı şaka, yarı ciddi bir hali vardı. Demek, ben Parise bağlı bir parti üyesiydim. Nerdeyse inanasım geldi. Demek, ben parti kurucusuydum. Olur mu olurdu. Madem büyüklerimiz, sıkıyönetimcilerimiz böyle demişler, bir bildikleri olmalıydı. Kendimden şüphe etmeye başladım. Bereket, Harun, o babacan, o soğukkanlı, o her türlü mihneti kendine zevk etmesini bilen Harun, çok geçmeden kahkahalar atıp sırtımı tepikledi de kendime geldim. Yoksa işi ciddiye alacaktım.

Harun, bir anaç tavuk gibi kanatlarını açıp engin bir güven altına aldı beni. Yatağının altıda, yastıkların ,şiltelerin pamuklarını didikleyip, battaniyesi örtüsüyle bir güzel yatak hazırladı bana. Yememde içmemde, oturup kalkmamda, bir güven kaynağı oldu benim için. Bir buçuk ay, o boğucu bodrum katında, hırsızı, yankesicisi, silâh kaçakçısı, devrimcisi, eylemcisi ile durmadan eksilip çoğalan bu zindanı bir cennete çevirdi, o hiç bir zaman boyun eğmeyen tutumu, aydın ilerici bir Türkiye doğrultusundaki sarsılmaz inancı, iyimserliği, tükenmez iyimserliği ile.

Bir buçuk ay sonra, bodrumdan üst kata birlikte gönderildik. Yine yataklarımız yanyanaydı. Dört aya yakın tutukluğumuzdan, bütün öbür genç arkadaşlar arasında en çok ona yakın buldum kendimi. Her ne kadar bazı konularda ayrı ayrı düşüncelerimiz vardıysa da, ilkede, anayolda birleşiyorduk. Karşılıklı saygıyla başlayan, sıcak bir sevgiyle perçinlenen bir dostluk kurulmuştu aramızda. Harun, bir genç arakadaş, yoldaş olmakla kalmıyor koğuşça girişilen bir iki açlık grevinde arkadaşlarla yapılan tartışmalrda zindancılarla olan ilişkilerimizde ölçülü tutumu mantıklı davranışı ödün vermez devrimciliği ile hocalık ediyordu bana, üstelik. Üç dört aylık dostluktan sonra anladım ki, bana o içten saygısı, tatlı sesiyle «Hocam» diyen Harun'du, Harun'un kendisiydi benim hocam, bana direnç veren, yılgısızlık aşılayan, zindancılar kar-

şısında boyun eğmemeyi öğreten.

Bir köy çocuğuydu Harun. İstanbul şivesinin ince k'larına meydan okuyan kalın k'larıyla, en ince öğreti tartışmalarında, düzeltmediği ,düzeltmeye önem vermediği köy şivesinin onuruyle ayakta durmasını bilirdi.

Bir zalim hastalığa tutulmuştu Harun. Sağ kolunun dirseğinde fındık büyüklüğünde bir kanser uru, gece gündüz, sabah akşam sinsi sancılarla tedirgin etmekteydi onu. Bir kaç kez ameliyat olmuştu yurt içinde sonra da Londra'da. Her altı ayda bir kontrol edilmesi gerekiyordu. Elinde, Londra hastanelerinin çarşaf gibi raporları vardı. Dilekçe üstüne dilekçeyle başvurdu Sıkıyönetim Komutanlığına, çareme bakın diye. Aldırış etmediler. Bir seferinde, çağırdılar hastaneye. Sağlam raporuyle gerisin geri gönderdiler onu, o devrimci onurumuzu kırmak için, hırsızlar, yankesiciler, kaçakçılarla doldurdukları bodrumda. Bir yiğit insandı Harun. Yüksünmüyordu bu alçakça tutumlardan. Kanserse kanser, ne olacak yani, deyip unutuveriyordu bunca zalimliği, acımasızlığı. Okumaya, dil öğrenmeye bakıyordu, dirseğindeki uru unutarak. Üzülüyor, kahroluyordum. Avutuyordu beni, gerçekten insanüstü bir mertlik, bir stoacılıkla : «Üzülme be hoca, diyordu. Ben düşünmem, üzmem kendimi ha öldüm ha öleceğim diye. Yaşadığım sürece beni ilgilendiren tek şey, yapabileceğimi yapmaktır.»

Dört hafta, dört gün önce Londra'daki son ışın tedavisinden «artık yapacak bir şey yok, dört bir yanını kanser sarmış» bildirisiyle yurda döndüğü zaman, aynı şeyi söylemişti bana : «Ömrümüzü çabuk eskittik hocam. Ne yapalım. Ama hiç bir şeye aldırış etmiyorum. Bu kısa süre içinde devrim yönünde elimden geleni yapacağım.» Nitekim yaptı da. Cumhuriyet'te Yeni Ortamda çıkan yazıları teype söylüyor, kendisi kadar üstün bir insan olan eşi Hülya onları kâğıda geçiyordu. Bu böyle sürüp gitti, 15 Ağustos 1975 sabahına kadar.

Londra'da dört haftalık bir ömrüm var demişlerdi ona. Biliyordu ömrünün sınırını. Kahırlanmıyordu. Dört haftayı dört gün geçe göçtü Harun dünyamızdan, ölü yüzünde, direnç dolu tatlı bir gülümsemeyle.

Dün (cumartesi), bir ucu Kadıköy Osmanağa Camiinde, bir ucu Karacaahmet'e, binlerce devrimcinin elele, kolkola, zalimlere

işkencecilere lânetler savura savura, oluşturduğu kortejle toprağa vardik bu eşsiz yurt evlâdını, bu yılmaz savaşçıyı.

«Bir devrimci ölür ama, milyonlar var savaşacak» diye sesleri seslere kata kata vardık mezara. Doğruydu. Bir devrimci daha ölmüştü, faşistlerin kurbanı olarak. Ama arkada milyonlarca devrimci vardı, Harun'lar vardı, Türk halkının, ezilmiş halkının yüzünü güldürmeye and içen.

Harun bir devrim gülüydü. Solmuştu.

«Ve derim ki, bir gülün tersine açılmasıdır solması» diyor. E. Cansever.

Harun'un solması, tersine bir açılmaydı, nice Harun'ların, kahraman Harun'ların açılmasını muştulayan.

(20 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

HARUN KARADENİZ VE ÖLDÜRÜCÜ ETKEN

Dr. OSMAN NURİ KOÇTÜRK

«Doğa çok zeki olanları, bir de çok geri kalanları erken öğütüyor...»

Her ölünün ardından bir şeyler söylenir. Yazılır çizilir konuşulur. Harun'un ardından da söyleşeceğiz. Sermet Çağan öldüğünde Doğa'nm çok zeki olanlara tahammülü olmadığını söylemiştim. Bir şeye inanarak ve bir gerçeğe dayanarak etmiştim bu lâfı. Bu lâf yıllarca sonra sanatçı Ali Özoğuz'un ölümü nedeniyle bir daha tekrarlandı.

Geçenlerde Osman Korkut Akol hocayı yitirdik. Yaşamını kimsesiz çocukların hak mücadelesine adayan Akol'un ardından da bir şeyler söylemek gerekiyordu.

«O dolup taştığı insan sevgisiyle birlikte, önce toprak, sonra çiçek, daha sonra yoksul çocukların yanaklarında pembelik, bir genç kızın dudağında gülücük olarak...»
dedik.

Şimdi bembeyaz saçlarımızla. Harun gibi ilerici, devrimci, halkın ve bütün insanlarını aşırı ölçülere göre sevebilen, sevmekle kalmayıp, sevgiyi eyleme dönüştürebilen gencecik, devler kadar güçlü bir ölünün ardından konuşmak gerekiyor, onun ölmüş ve bizim yaşamakta oluşumuz utanç veriyor insana.

Harun tıpkı Sermet ve Ali gibi ayrıldı aramızdan. Ne Doğa, ne de toplum tahammül edemiyor böylelerine. Fakat o ne toprak ne çiçek çocukların yanaklarından pembelik, genç kızların dudağındaki gülücük olmayacak.. Harun binlerce genç adamın kafasında düşünce kolunda güç çıkarcıların kafasına inen yumruk olacak..

Gençler yüzlerce öğretim üyesi tanıyorlar, biz öğreticiler de binlerce öğrenci tanırız. Karşımda oturan ve bizi dinleyenler sınavlarını verir,diplomalarını alır geçer giderler. Zamanı gelir hasta olursunuz, doktorunuz eski öğrencinizdir amma bir çizgi bile bırakmamıştır belleğinizde..

Bir kalp kirizinden sonra tepenize dikilen ve hayatınızı avuç-

ları içinde tutan bu adama karşı gülücüklerinizi kıskanırsınız. Bu öğrencilerin öyleleri oluyor ki, yumruğunun ve düşünün altında ezilmek bile zevk verir insana...

Harun onlardandı... Dev gibi bir dâva adamıydı. Ödün vermeyen, bilen halkının çıkarı söz konusu olunca, hem kendisini hem de başkasını düşünmeden ezip geçen cinsten...

Onu 1967'lerde Barış Şenliği sırasında tanıdım. Daha sonraları tüm yeteneklerinin tanığı olduğum bu devrimci öğrenci, ne toplumun ve ne de Doğa'nın tahammül edemeyeceği kadar güçlü bir insandı... Doğal güçlerle toplumsal gerici güçler işbirliği yaptılar ve yıktılar Harun'cuğu...

İnsan yaşamı öldürücü ve yıpratığı etkenlere yaşatıcı etkenler arasındaki mücadeleden ibarettir. Öldürücü ve yıpratıcı faktörler (Lethal Factor) özellikle belirli sınırları zorlayanları etkileyerek ortaya getirmeye çabalarlar. Buna karşı koyanlar inatla direnenler ise yenik düşerler, sakatlanır, ölürler.

LETHAL FAKTÖR :

Büyük düşünürler, büyük sanatçılar, duygu ve akıllarıyle çağını etkileyenler, tarih boyu, ya Doğa'nın ya da topluma biçim veren sosyal ve siyasal güçlerin gazabına uğramış, sakat olmuş, ya da yitirilmişlerdir. Durum Harun için de böyleydi. İçi beyin dolu koskocaman bir kafası, yüreği ve güçlü kolları ile sıkılmış bir yumruğu olan bu adama Doğa dayanamadı, siyasal güçlerle bütünleşti ve onu yere yıktı.

Beri taraftan akıl, mantık ve vicdanına uymasa da geçerli düzenle uzlaşabilen, egosentrik, Doğadaki tüm yaratıklar gibi kendinden ötesini düşünüp göremeyenler, su kenarlarına dizilmiş kavaklar gibi, her esintiye kavuk sallayarak yaşayıp gidiyorlar. Ne Doğa'nın ne de toplumun kurallarını zorlamayan eleştirmeden benimseyen bu insancıkların nefsini korumak ve neslini sürdürmekten öteye bir kaygusu yok gibidir. Yerler, uyurlar, karıcıklarıyle yatar, çocuk yaparlar. Kendilerinden sonra çocuklarının, yeğenlerinin ve torunlarının rahat yaşaması ve bir bitki gibi varolması ötesinde kayguları olmayan bu kişiler, ne sorguya çekilecek ne de kansere tutulacaklardır.

Doğa'da toplum da, dahilere ve de kurallarını zorlayıp eleştirenlere düşmandırlar.

HARUN HAKKINDA :

Harun hakkında çok şey yazılabilir. Bunu bende başkaları da, zamanı geldikçe severek yapacağız. Yaşıyor olsaydı izin vermeyeceğini iyi bildiğimiz tüm iyi şeyleri şimdi söyleyebiliriz onun ardından.

İnsanüstüne (süper Man) değil de toplum gücüne ve topluma inananlar için kişileri tanrılaştırmak çelişki olur. Gelişen ve ilerleyen toplum atılımlarını gerçekleştirmek için yer yer ve zaman zaman güçlü bireyler yaratırlar. Bu bireyler çevrelerini etkileyerek, kesimleri ve kuşakları yanlarına alarak daha ileri bir aşamayı gerçekleştireceklerdir. Ancak tutucu, gerici atılımlar engelleyici güçler bunu sezer, bütünleşir toplumsal gelişmeyi engellemek için ortak çabalara girerler. Bu filizler kırılır, hırpalanır, yok edilir.

Ancak kırılan her filizin ardından binlerce filiz sürecek, toplum kendini yenileyecektir. Lethal factor hiçbir zaman toplumun gelişmesini önleyemedi. Bilim Doğa'yı insan aklı ve kamu vicdanı toplumu kontrol altına aldı. Harun kısa yaşamı ile topluma güç katmış kuşağına örnek olmuş, koca kafalı koca yürekli bir devrimciydi. Görevini yaptı.

Onun şu günlerde Yeni Ortam Gazetesinde yayınlanan «Eğitim Üretim İçindir» başlıklı yazı dizisi dikkatle okunacak olursa çağını ve toplumunu aşmış bir insan olduğu kolayca anlaşılır. Bir kurumun düzenlediği yarışma için hazırladığı bu incelemenin bir kopyesini üç yıl önce bana vermiş, yarışmayı kazanamamış veya kazandırılmamış olmasının haklı olup olmadığı öğrenmek istemişti.

Aynı gün kolundaki tümörden alınan bir kaç kesiti güvendiğim pit pataloğa inceletip gerçekten kanser olup olmadığını öğrenmemi isteyen Harun, hem Doğa'nın hem de toplumun tahammül edemeyeceği sınırlarda dolanıyordu. Şimdi o, bu sınıra dikilmiş bir nirengi taşıdır. Bir taraftan çağımızın öldürücü etkeni kanser ve bir taraftan toplumun tutucu ve yıpratıcı güçleri

Harun'a saldırdılar.

Doğa güçleri öncellik kazandı. toplumun tutucu güçleri ona yardım ettiler. Kolunu verdi kurtulamadı kanserin elinden. Çünkü hem Doğa'yı ve hem de toplumu rahatsız eden onun kolundaki güç değil kocaman kafasının içindeki beyindi.

Anlayamadılar, anlamak istemediler...

Fakat bizi izleyecek kuşaklar harun'u anlayacak ve hatta onu da aşacaklardır.

Şimdi Anadolu köylerinde binlerce Harun çelik çomak oynuyor. Binlerce sığır güdüyor onların..

Anadolu tükenmez..

(22 Ağustos 1975 Yeni Ortam)

ÇIRPINIRDI KARADENİZ

UĞUR MUMCU

Siyasal olayları ve sosyal oluşumları birer «zabıta vakası» olarak görmeye alışmış bir takım devlet adamları vardır. Bunlar her olayın arkasında hep «ideolojik maksatlı» birkaç kişi, ya da örgüt ararlar.

— Başlarını ezeceksin... Bir ikisini sallandıracaksın... Hepsini atacaksın içeri... gibi kestirme çözüm yollarıyla devlet yönetmeye kalkanlar hemen hemen her ülkede görülmüştür.

Kafa kesmek, adam asmak, içeri adam almak gibi yollarla ülkelerini kalkındırmış bir tek devlet adamına tarih şimdiye kadar tanık olmamıştır. Siyasal olayların toplumu oluşturan ekonomik ilişkilerle açıklanacak nedenleri vardır.

Sınıf çelişkilerini solcular yaratmamışlardır. Solcular kapitalist ilişkilerle belirli sınıflara bölünmüş olanların yerlerini saptayıp bu uzlaşmaz çelişkilere çözüm yolları aramaktadırlar. Yıllarca başları ezilmek istenen solcular toplumu oluşturan nedenleri birer birer saptayıp gözler önüne sermektediler. Bunun içindir ki:

— Milleti dilim-dilim bölen solcular... gibi suç gerekçeleriyle suçlanırlar, yargılanırlar ve mahkûm edilirler. Ne için? Elbette kendi suçlarını örtbas etmek içindir bütün çabaları...

Milleti dilim-dilim bölenler kapitalist ilişkileri sürdürerek devleti yabancı sermayeye, ülkeyi uluslararası faşizmin ahtopot kollarına teslim edenlerdir. İşte bugün solcuların bıkmadan, usanmadan savaştığı Amerikan emperyalizminin gerçek yüzü bütün çirkinliği ile görülmüştür artık.

Nerede şimdi «Dost ve müttefikimiz» Amerika'ya alkış tutup Amerikan emperyalizmine karşı çıkanların kafalarını ezmek isteyenler? Ve acaba hangi kafaları ezmeye çalışıyorlar şimdi?

Bir ülke ancak kendi halkına güvenerek ayakta kalabilir. Bunu yıllar yılı solcular yazdı. Türkiye'nin savunması Amerika'ya bırakılamaz. Bunu solcular kanıtlamaya çalıştı. Amerikan üslerinin de, ikili anlaşmaların da kaldırılmasını isteyenler de solculardı...

Buydu bütün suçları...

Amerika hani o büyük, o dost, o müttefik Amerika. Hani o dünya barışı için emir ve komutalarına girip, Kore'de uğurlarına Anadolu halkının kanlı kefenlerini ve adsız mezar taşlarını armağan ettiğimiz Amerika, Türkiye'yi Yunanistan karşısında silâhsız bırakabilmek için her türlü yola başvuruyorsa, o zaman lütfen devlet yöneticileri ve kafa ezmeye meraklı olanlar ellerini vicdanlarına koyarak düşünsünler...

Yabancı şirketlere karşı çıktı... Ezin kafasını... İkili anlaşmalara karşı çıktı... Ezin kafasını... Amerika üslerinin kaldırılmasını istedi... Ezin kafasını... İkili anlaşmaları eleştirdi... Ezin kafasını... Altıncı Filo'yu protesto etti... Ezin kafasını...

— Bir ikisini sallandırın... Atın içeri... Ezin kafasını...

İşte böyle yönetildi Türkiye... Adam sallandırarak, baş ezerek, adam içeri atarak, devleti kurtarmaya çalışanların, hangi çıkmaz sokaklar karşısında şaşırıp kaldıklarını izliyoruz bugün hep birlikte.

Kafa ezerek hep devleti kurtarmak istemişlerdir. Oysa, halk bir gereksiz kalabalık gibi unutulmuştur bir yerlerde. Devleti kurtarmanın yolunu kafa ezmekte bulmuş olanların bugün Amerikan silâh ambargosunu nasıl yorumladıklarını hem acı ile hem de gülerek izliyoruz.

Şimdiye kadar Amerika'ya sırtını dayayıp kafa ezmek istemişler ve bugün kafaları ezilmek istenenlerin söyledikleri birer birer ortaya çıktıkça da şaşırıp kalmışlardı.

Cumhurbaşkanı'nın Doğu Karadeniz gezisinde «Nusret» mayın gemisi ile, Hopa'dan Trabzon'a giderken bunları düşünüyordum kendi kendime. «Adatepe» ve «Gayret» muhriplerinde pırıl pırıl genç subaylar, gemilerinin teknik özellikleri hakkında bilgiler verirken, benim aklım ister istemez Amerikan silâh ambargosuna takılıp duruyordu.

Gemilerin güvertelerinden Karadeniz'in sularına bakarken soyadını bu denizden almış bir yiğit devrimciyi Harun Karadeniz'i düşünüyordum. Ölümünden üç gün önce görüştüm kendisiyle.

— Giresin'un Bulancak kazasında okudum. Oralara benden selâm söyleyin, demişti.

Düşünüyordum. Harun Karadeniz, Amerikan emperyalizmine

karşı direndiği için kafası ezilmek istenen devrimcilerden biriydi. Önce, sağ kolunu omuzundan keserek yurtseverlik borcunun diyeti olarak fırlattı yöneticilerin suratına sonra da devrimci namusunu bir mezar taşına kazıyarak bu dünyadan göçüp gitti.

Gerçekleri korkmadan haykırmak devletin bağımsızlığını savurmak kafa ezmeyi devlet yönetmeninin tek yolu olarak benimseyenlerin affetmediği büyük suçlar olmuştur hep.

Bir ülke ancak kendi halkına, kendi yurtsever subayına, namuslu aydınına güvenerek kendisini savunabilir. Gemilerden Karadeniz'in dalgalarına bakarken bunlar kafamın içinde dönme dolaplar gibi dönüp durmaktaydı.

Ve İstanbul'da Kadıköy'de kör testere gibi vicdansız insanların ölüme mahkûm ettikleri aslan gibi bir delikanlı ölümle pençeleşiyordu.

Harun Karadeniz'e gerçekleri yüksek sesle haykırmanın cezası ödetilmek istendi. Erken öten horozun başını kesmeye alışmış bir toplumda inanarak ve dövüşerek öldü.

Vakitsiz öttüğü sanılan horozların başlarının kesilmesiyle aydınlıklar önlenebilseydi, insanlık bugünkü aşamasında olamazdı. Hem bu horozların başları bitmez tükenmez ki, kesile kesile...

(22 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

SESLENİŞ

UĞUR MUMCU

Dağ gibi karayağız birer delikanlıydı. Babamız, sırtında yük taşıyarak getirirdi aşımızı, ekmeğimizi. Arabalar şırıl şırıl ışıklarıyla caddelerden geçerken bizler bir mumun ışığında bitirdik kitaplarımızı. Kendimiz gibi yaşayan binlerce yoksulun yüreğini, yüreğimizde yaşayarak, katıldık o büyük kavgaya. Ecelsiz öldürüldük. Dövüldük, vurulduk, asıldık.

Vurulduk ey halkım unutma bizi...

Yoksulluğun bükemediği bileklerimize, çelik kelepçeler takıldı. İşkence hücrelerinde sabahladık kaç kez. İsteseydik, diplomalarımızı, mor binlikler getiren birer senet gibi kullanırdık. Mimardık, mühendistik, doktorduk, avukattık. Yazlık, kışlık katlarımız, arabalarımız olurdu. Yüreğimiz, işçiyle birlikte attı, köylüyle birlikte attı. Yaşamımızın en güzel yıllarını, birer taze çiçek gibi verdik topluma. Bizleri yok etmek istediler hep.

Öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Fidan gibi genç kızlardık. Hayat şakırdayan bir şelale gibi akardı gözbebeklerimizden. Yirmi yaşında, yirmi bir yaşında, yirmi iki yaşında, işkencecilerin acımasız ellerine terkedildik. Direndik küçücük yüreğimizle, direndik genç kızlık gururumuzla. Tükürülesi suratlarına karşı, bahar çiçekleri gibi, taptaze inançlarımızı fırlattık, boş birer eldiven gibi. Utanmadılar insanlıklarından ,utanmadılar erkekliklerinden.

Hücrelere atıldık ey halkım, unutma bizi...

Ölümcül hastaydık. Bağırsaklarımız düğümlenmişti. Hipokrat yemini etmiş doktor kimlikli işkencecilerin elinde, öldürüldük acınmaksızın. Gelinliklerimizin ütüsü bozulmamıştı daha. Cezaevlerine kilitlenmiş kocalarımızın taptaze duygularına, birer mezar taşı gibi savrulduk. Vicdan sustu. Hukuk sustu. İnsanlık sustu.

Göz göre göre öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Kanserdik. Ölüm, hergün bir sinsi yılan gibi, dolaşıyordu derilerimizde. Uydurma davalarla kapattılar hücrelere. Hastaydık. Yurt dışına gitseydik kurtulurduk belki. Birbuçuk yaşındaki kızlarımızı, öksüz bırakmazdık. Önce, kolumuzu, omuz başından kese-

rek, yurtseverlik borcumuzun diyeti olarak fırlattık attık önlerine. Sonra da, otuz iki yaşında, bırakıp gittik bu dünya'yı, ecelsiz.

Öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Giresun'daki yoksul köylüler. Sizin için öldük. Ege deki tütün işçileri sizin için öldük. İstanbul'daki, Ankara'daki işçiler sizin için öldük. Adana'da, paramparça elleriyle, ak pamuk toplayan işçiler, sizin için öldük.

Vurulduk, asıldık, öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Bağımsızlık, Mustafa Kemal'den armağandı bize. Emperyalizmin ahtapot kollarına teslim edilen ülkemizin bağımsızlığı için kan döktük sokaklara. Mezar taşlarımıza basa basa, devleti yönetenler, gizli emirlerle, başlarımızı ezmek, kanlarımızı emmek istediler. Amerikan üsleri kaldırılsın dedik, sokak ortasında sorgusuz-sualsiz vurdular.

Yirmi iki yaşlarındaydık öldürüldüğümüzde ey halkım, unutma bizi...

Yabancı petrol şirketlerine karşı devletimizi savunduk; Komünist dediler. Ülkemiz bağımsız değil dedik; kelepçeyle geldiler üstümüze. Kurtuluş Savaşında, emperyalizme karşı dalgalandırdığımız bayrağımızı, daha da dik tutabilmekti bütün çabamız. Bir kez dinlemediler bizi. Bir kez anlamak istemediler.

Vurulduk ey halkım, unutma bizi...

Henüz çocukluğumuzu bile yaşamamıştık. Bir kadın eline, değmemişti ellerimiz. Bir sevgiliden mektup bile almamıştık daha, Bir gece sabaha karşı, pranga vurulmuş ellerimiz ve ayaklarımızla çıkarıldık idam sehpalarına. Herkes tanıktır ki, korkmadık. İçimiz titremedi hiç. Mezar toprağı gibi taptaze, mezar taşı gibi dimdik boynumuzu uzattık yağlı kementlere.

Asıldık ey halkım, unutma bizi...

Bizi öldürenler, bizi asanlar, bizi sokak ortasında vuranlar, ağabeyimiz, babamız yaşlarındaydılar. Ya bu düzenin kirli çarklarına ortak olmuşlardı; ya da susmuşlardı bütün olup bitenlere. Öfkelerini bir gün bile, karşısındakilere bağırmamış insanların gözleri önünde, öldürüldük. Hukuk adına, özgürlük adına, demokrasi adına, batı uygarlığı adına ,bizleri, bir şafak vakti ipe çektiler.

Korkmadık öldük ey halkım, unutma bizi...

Bir gün mezarlarımızda güller açacak ey halkım unutma bi-

:l... Bir gün sesimiz, hepinizin kulaklarında yankılanacak ey halkım unutma bizi...

Özgürlüğe adanmış bir top çiçek gibiyiz şimdi, hep birlikteyiz ey halkım unutma bizi, unutma bizi, unutma bizi...

(25 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

HARUN KARADENİZ

ALTAN ÖYMEN

«Elimde bir nar çiçeği, Bağdat caddesinde yürüyorum. Depo durağında dolmuştan indim. Feneryoluna doğru ilerliyorum Feneryolundaki kanalizasyon inşaatı vardır. Bağdat caddesinden aşağı doğru çukur açılmış ve çıkan topraklar yolun büyük bir bölümünü kaplamış toprağın üstünde hendeğe döşenecek büzler var. Büzlerden birinin üstünde bir adam oturuyor. Tanıdık gibi bana bakıyor, ama ben çıkaramadım. Adam büzün üstünden kalktı, yan yan bana doğru geliyor. Gözünü benden hiç ayırmadan ilerledi ve tam sol yanımdan geçip gidecekken, iki eliyle birden koluma sarıldı. «Sen Harun değil misin? Gel bakalım gel gel, şöyle gel» dedi...»

O zaman 29 yaşındaki Harun Karadeniz'i 33 yaşındaki ölümüne götüren yolculuk, böyle başladı. Cumhuriyet'in dördüncü sayfasında —artık bir vasiyetname haline gelen yazı serisinde— tertemiz uslûbuyla anlattı bunları. Ve anlatıyor...

«Kaldığımız oda iki buçuk metreye altı metre kadar var yok. Gece gündüz aynı odanın içindeyiz. Bazı geceler yirmi yedi-yirmi sekiz kişi oluyoruz bu kadarcık yerde. Uzanacak bir yer değil, oturacak yer bulunmuyor. Hamsi istifi uyukluyoruz.

Bana öyle geliyor ki, dünyanın en zor işlerinden biri, işkence sırasında insandan çıkan sesleri tarif etmektir. Hiçbir yaratığın sesine benzemiyor bu sesler. Hemen her gece yarısından sonra başlayan bu sesler, yaşantımızın bir parçası oldu. Bazen bir böğürtüyü andırıyor, bazen bir çığlık, bir homurtu, bir uzun nara gibi... Ama hiçbiri değil. İnsan gözünü kapasa ve nerede olduğunu unutsa, kendini cinlerin, perilerin arasında ya da bir kâbus dünyasında zannedebilir...

Nerede, ne zaman biteceği belli olmayan bir bekleyiş içindeyiz. Arada bir birimizin adı çağırılıyor. Adı çağırılan bir başka heyecanlanıyor, çağırılmayan bir başka hüzünleniyor...»

Aylar ve aylar süren bu benzeri «bekleyiş»lerin sonucu şudur :

Harun Karadeniz'in mevcut kanunlara göre de hakkındaki isnatlardan hiçbirinden, suçluluğu saptanamamıştır.

Hastalığının ilerlediğini belirterek tahliyesini isteyen çok sayıda dilekçesine Savcı Yardımcısı Nezzat Çizmeci'nin verdiği cevap ise yasalarda, «Tutuklu sanıkların hastalık sebebiyle tahliyelerini mümkün kılacak» bir husus bulunmadığından ibarettir.

Yasalarda böyle bir şey yokmuş... Peki bir insanı, takipsizlik, ya da beraat kararıyle sonuçlanacağı başından belli suçlamalarla aylar boyu hapiste ve üstelik işkence odalarında tutma hakkı, kime, hangi yasayla verilmiştir?

Sanıkların tutuklanmasını, ancak suçluluk hakkındaki kuvvetli belirtiler bulunması, kaçma şüphesi gibi belirli haller için başvurulacak bir «sonuncu tedbir» olarak gören, sadece işkenceyi değil, —kapsamına daha yumuşak ve dolaylı, yalnız psikolojik etkisi olabilecek davranışlar giren— «eziyet»i de yasaklayan ve insan haysiyetine verdiği değeri her vesileyle belirten Türkiye Cumhuriyeti Anayasasıyla mı??...

O Anayasa ki, 49'uncu maddesiyle ayrıca :

«Devlet herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesi ve tıbbî bakım görmesini, sağlamakla ödevlidir» diyor.

«Tutuklananlar —hele boş yere tutuklananlar— bu maddenin kapsamı dışındadır. Devlet onların tıbbî bakım görmesini, sağlamak şöyle dursun, önlemekle ödevlidir» demiyor.

Savcı Yarbay Nevzat Çizmeci, bugün Harun Karadeniz'in genç ölüsü toprağa verilirken, bu soruların cevabını düşünmelidir.

Sadece o değil.

O dönemin bu çeşit uygulamalarının sorumlusu, İstanbul eski Sıkıyönetim Komutanı ve Adalet Partisinin o günkü ve bugünkü başının tacı Faik Türün de düşünmelidir.

O dönemin baş yöneticilerinden şimdiki şirket idare meclisi üyesi Memduh Tağmaç da... O dönemin Başbakanı Hukuk Profesörü Nihat Erim de... O dönemin parlamentodaki çoğunluk partisi başkanı Süleyman Demirel de... O dönemin etkin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay da... Ve Nevzat Çizmeci'den Cevdet Sunay'a kadar, çeşitli kademelerdeki daha bir çokları da, düşünmelidir.

Harun Karadeniz'i ölüme götüren ve sorumluluk dönemlerinin kuralı haline gelen uygulamaları en azından bilmenin ve bunlara bile bile göz yummanın hesabı?..

Bunlardan hiçbiri, bu hesabı kamuoyuna vermemiştir.

Acaba ayna karşısındayken, kendilerine vermişler midir, bilmiyoruz.

Ve çocuklarına vermişler midir?

O çocuklar ki, her çocuk gibi ileride babalarının adını anarken onur duymak isterler. Hiç değilse yüzleri kızarmasın isterler. Onlara bu olanağı sağladıklarına inanıyorlar mı?

Bunu bilmiyoruz. Ama bildiğimiz şudur :

Önce aslan gibi gövdesinin bir kolunu, sonra halkının mutluluğuna harcadığı 33 yıllık hayatını, Selimiye'yle Maltepe arasında bırakıp giden Harun Karadeniz'in 1,5 yaşındaki kızının, bu bakımdan hiç bir eksiği olmayacaktır.

(17 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

DEVRİMCİNİN ÖLÜMÜ

ALİ SİRMEN

Pablo Neruda «Yaşadığımı itiraf ediyorum» adlı yapıtında İspanyol dilinin en büyük ozanlarından Federico Garcla Lorca'nın 19 Temmuz 1936'da, kurşuna dizilmesi ile ilgili olarak şunları yazıyor :

«Cinayet Granada'da işlendi.

...İspanya iç savaşı benim için bir şairin ölümü ile başlar... Federico Lorca kurşuna dizilmedi, cinayete kurban gitti. Böyle bir insanın günün birinde öldürüleceğini kimse düşünemezdi. İspanya'daki şairler arasında en sevileni, en çok beğenileni, en neşelisi ve o neşesi ile en çok çocuğu andıranıydı. Kim bilebilirdi ki, o topraklarda ,onun topraklarında böylesine inanılmaz bir cinayeti işleyecek bir canavarın yaşayabileceğini.»

Neruda, İspanya iç savaşından sonra uzun yıllar yaşayacak faşizmin bir çok yerde baş kaldırmasına tanık olacak, kalemiyle, yüreğiyle, bilgisiyle bunlara karşı savaş verecektir.

Ve bir gün Neruda kendi yurdunda, faşizmin birden hortladığını, lehine Cumhurbaşkanlığı adaylığından çekildiği yurtsever Başkan Allende'nin de bir eylül sabahı Lorca kadar iğrenç bir cinayete kurban gittiğini görecek, büyük acılar içinde hayata gözlerini yumacaktır.

Faşizm cinayetleri bitmiyor. İspanya'da, İran'da, Yunanistan'da, Türkiye'de sürüyor.

Önceki gün, faşist dönemin en karanlık günlerinde Türkiyede işlenen karanlık bir cinayet sonucunu verdi. Devrimci yurt sever Harun Karadeniz öldü.

Harun Karadeniz ölmedi, öldürüldü. 1968 yılında başgösteren sarkum vücudunu kemirirken, faşizm Harun'u tutukevlerinde süründürüyor, mahkeme önüne çıkarıp çıkarıp bırakıyordu.

Harun'a, şiş kolundaki tümöre rağmen, «Sağlam» raporu veren hapishane doktorları, hiç neden yokken yasal süreden fazla göz altında tutan bazı polisler, asılsız iddialarla mahkeme önüne çıkaranlar, karanlık bir dönemde görevi güya hukuk adına konuşmak olan ama, kendisine ölümcül hastalığı anlatıldığında :

«Ölürse ölsün, biz de ölsün istiyoruz» diye sözde yetkililer yasal hakkı olduğu halde, tedavi görmesi için yurt dışına çıkmasını 13 ay süreyle pasaport vermeyerek engelleyenler, sözün kısası, faşizmin en ucuz ölüm aletleridirler.

Lorca'nın katilleri, büyük ozanı kurşuna dizmişler, bir anda öldürmüşlerdi. Harun'un katilleri, Lorca'nınkilerden de daha hain kişilerdir.

Neydi Harun'un suçu?

Gencecik fidan gibi bir delikanlıyken yurt gerçeklerini görmek, halkının mutluluğunu kendi çıkarlarının üstünde tutmak mı?

Bağımsız, gerçekten demokratik, özgür bir Türkiye istemek bunun için yasaların kendisine tanıdığı sınırlar içinde bir eylemi sürdürmek mi?

Harun, biraderler firmasının emrinde «Büyük Türkiye» vaadleri altında ülkemizin talanına katılsaydı, başına bunlar gelir miydi?

Ülkemizi ABD'ne peşkeş çekenlerle işbirliği yapsaydı, onu hapislere atıp vücudunu sinsice kemiren hastalığın pençesinde erimeye bırakırlar mıydı?

Harun Karadeniz, «Yaşamımdan acı dilimler» adlı yazı dizisinde, «Gençliği ülke sorunlarıyla ilgilenmeyen bir ulusun sonu gelmiş demektir» diyordu. İşte gençliği bilinçlendirmek için yaşamını verdi Harun.

O'nu NATO'ya hayır dediği, ABD'nin dümen suyunda gitmek politikasına karşı çıktığı, 6. Filo'nun İstanbul'a gelişini protesto ettiği, özel okulların devletleştirilmesini istediği, tütün üreticilerinin hakkını aradığı için öldürdüler. İşte büyük suçu oluşturan eylemleri bunlardı. Hep bunlardan sorguya çektiler O'nu.

Harun'u yirminci yüzyılın dördüncü çeyreğine girerken, toteme kurban edilen ilkel kabile gençleri gibi, ABD'ne ve işbirlikçilerine kurban ettiler.

Şimdi o ABD Türkiye'ye Silâh ambargosu uyguluyor. Damgalı satılmışlar bile artık Amerikancılıklarını haykıramaz oldular. Politika hayatına «Amerikan iş çevrelerine yakınlıklarını» kullanarak atılanlar dahi, Amerikan dostluğunu ağızlarına almıyorlar.

Harun'u öldürdüler. Ama işbirlikçi politikalarının iflasını,

Türk halkının bilinçlenmesini önleyemediler.

Harun Karadeniz ile 1969 yılında öğrenci lideri olduğu sıralarda tanışmıştım. Öğrenci olaylarına karışmasını bilinçlenmesini şöyle anlattıydı :

«Ben yoksul bir halk çocuğuyum. Burada bize, ülkemizin çıkarlarına hizmeti öğretmiyorlar. Varlıkların nasıl daha rahat yaşamasını sağlayacağımızı gösteriyorlar. İlk kez o zaman ayıldım...»

O'nu son kez, bu pazartesi evinde gördüm. Bu eski anıyı tazeledik.

— Öyle dedi, biz durup dururken devrimci olmadık. Bizi bu yola ülkemizin koşulları itti.

Son günlerini başından geçenleri yazarak değerlendirdi. Ölümle yarışıyor, yazmak istediklerini bitirmeye çalışıyordu.

Ve cinayet, önceki sabah sonuçlandı. Devrimci Harun Karadeniz öldü .

Ama Harun Pettöffi Şandor'un şiirinde, oğluna daha iyi bir dünya bırakamamanın acısıyla kıvranarak ölen meçhul asker gibi yummadı gözlerini. Daha iyi yarınların geleceğinden emin, o günler için son anına kadar çaba harcayan bir nefer gibi öldü.

Harun öldü. Ama bu iğrenç cinayetlerin katilleri, faşizmin ucuz ölüm alteleri, utanmadan sıkılmadan aramızda dolaşıyorlar.

Onlar, güzel yarınların güneşlerinin suya vuran ışıklarında boğulacaklardır günün birinde.

(17 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

...GELEN DÜŞMAN DEĞİL, BİZİZ!

SADUN TANJU

Kış başlarında Ulucralı köylüler gelirdi, bizim oralara çalışmağa. Odun kırarlardı, toprak bellerlerdi, 10 - 15 kuruş gündeliğe ortalık kararıncaya kadar çalışırlardı. Karınları ağrıyınca «hanım, bir fincan gazyağı var mı?» derlerdi. Çocuk gözlerimizi faltaşı gibi açardık, gazyağını ilâç yerine içtikleri zaman. Öyle yorgundular ve yamadan öyle görünmez haldeydi ki giysileri, gazyağı dulu fincanı dikince ağızlarına, ne zaman ölecekler diye acıyarak beklerdik .

Hiç bir şey de olmazdı. Şöyle bir soluklanıp yine avuçlarına tükürüler, baltaya küreğe kazmaya yapışıp işlerine koyulurlardı.

1930'ların ilk yıllarındaydı bunlar...

HARUN'UN KÖYÜ

«Bizim köy Giresun ilinin Alucra ilçesinin Armutlu köyü. Yaşlıların anlattıklarına göre, köyün kuruluşu üç dört yüzyıl öncelere uzanır. Alucra kasabasına bağlı 80 kadar köy vardır. Tüm bölgede toprak verimsizdir ve hemen bütün köylerin nüfusunun yarıdan fazlası kış aylarında çeşitli şehirlere iş aramaya gider ler. Giresun, Ordu, Samsun »

Harun Karadeniz'in «Olaylı Yıllar ve Gençlik kitabını okurken kendi çocukluğum geliyor gözlerimin önüne. Samsun'un Çarşamba ilçesinde çocukluğumu yaşarken, Cumhuriyetin o yoksul ama gururlu yıllarında anılarıma giren o «gazyağı yutan» baltacılar, hamallar, kürekçiler Harun'un köylüleriymiş meğer...

BÜYÜME YILLARI...

«Ben o yıllar ilkokulda bize öğretilenlerin tamamına biraz da fazlasıyla inanmış coşkulu bir çocuktum. Dünya tarihi hemen hemen Türk tarihinden ibaretti benim için ve 'bir Türk, cihana bedel'di

Böyle büyüyor Harun.

1957 yılı sonbaharında ailecek Samsun'a taşındık. Köyde geçinemiyorduk. Üstelik benim liseye gitmem gerekiyordu. Uzatmayalım, Samsun 19 Mayıs Lisesine kaydoldum.»

Harun 1957'de başlamış o liseye. Ben 1938'de giderdim. Kocaman çorak bir bahçesi vardı lisenin ve kimyacı Vasfi beyin dersinde arkadaşlardan biri tabanca ile güvercin vurmuştu sınıfta.

«İlk siyasi tartışmalar bu lisede başladı. Felsefede en büyük adam Aristo idi. Yakın zamanların en büyük düşünürü de Durkheime.»

(Ne tuhaf, bize de bunları öğretmişlerdi.)

«Kapitalizm demek tek kelimeyle demokrasi demekti ve dünyanın en gelişmiş, en güzel rejimiydi. Sosyalizm herkesin buzdolabi olmasını isteyen bir aldatmaca ,komünizm ise herkesin aynı marka buzdolabı olmasını isteyen başka ve büyük bir aldatmacaydı.»

(Oh, oh, demek bizim lise aynı standardı muhafaza ediyor.)

«1962-1963 ders yılında İstanbul Teknik Üniversite İnşaat Fakültesine girdim.»

DALGALI TOPLUM

Bir motor kopuyor Bayramoğlu burnundan, Koy'da plaja doğru inanılmaz bir hızla yaklaşıyor. Ürküyorum birden. Çocuklar var, gençler var denizde, bir dalarsa içlerine bu çılgın, kaç kişinin yaşamını söndürür kim bilir? Geliyor motor, önce korkutarak sonra şaka yapar gibi dümen kırıp kıvrılarak, denizdekilere dil çıkarırcasına **«Böööö!»** diyerek, ve uzaklaşıyor. Gidişi de gelişi gibi fırtına. Kaç mil yapar bu acaba? O akşam bir dostun evinde **Ertuğrul Soysal «60 mil»** diyor dişlerini gıcırdatarak. **«Bir yakalasak bu şımarıkları bizim buralarda ,pişman edeceğiz yarım milyon liralık türbo-jet'le saatte 150 liralık benzin yakarak zenginlik gösterisi yapmağa »**

Ve ekliyor: **«Sormalı bu çocukların altına böyle kaçak getirilmiş motorları veren ana-babalara, ne iş yapıyor ve kaç lira vergi ödüyorsun devlete ki, bu şımarıklığa hak kazanmıyorsun?»**

Tanınmış bir sanayıcıdır**Ertuğrul Soysal.** Onun öfkesini seyrederken, 5 yıl içinde, o lise öğrencisi Harun'dan sosyalist bilinci uyanmış ve gelişmiş bir üniversite son sınıf öğrencisi yaratan siyasal ve sosyal dalgalanışımızı düşünüyorum.

İNSAN OLMAK VE ACI ÇEKMEK

«Gençliği ülke sorunlarıyla ilgilenmiyen bir ulusun sonu gelmiş demektir. Gençliğin ülke sorunlarıyla ilgilenmesi, kurulu düzeni etkilemekte ve bu düzenden aşırı kâr sağlayanlar «gençlik siyaset yapıyor» diye feryadı basmaktadır. Egemen sınıfın isteğine kalırsa onlar bizi yönetecekler, emperyalist devletlerle ömrümüz boyunca acısını çekeceğimiz ikili anlaşmalar yapacaklar ve kaderimizi onlara bağlıyacaklar, fakat biz kadere boyun eğeceğiz, bu ikili anlaşmalara karşı çıkmıyacağız. Doğu Anadolu'yu mayın tarlası yapacaklar, yurdun 101 yerine Amerikan üssü kuracaklar, kısaca bir Doğu-Batı savaşında onlar Türkiye'yi bir nükleer hedef haline getirecekler fakat biz buna karşı çıkmayacağız »

Düşünüyorum. Lise'den ülkenin ve dünyanın hiç bir gerçeğini öğrenemeden çıkmış bu çocuğun beş yıl içinde önce Teknik Üniversite'deki yönetmelik uygulama keyfiliğine karşı çıkarak, sonra **bu keyfiliğin her yerde her şeyde var oluşunu** sezip direnişe yönelerek; kalkınmanın, daha uygar ve insanca bir toplumsal yaşamın özlemi içinde konuları tartışmaya başlayıp iktidarla çatışmaya ve **yıldırıcı güçlerin örsünde dövülerek** çelikleşmeye, şekillenmeye, gerçek kişiliğini almaya yönelişi... Ve bu yüzden acı çekmeğe başlayışı, cezalara uğrayışı...

SOSYALİST ÇİZGİYE DOĞRU

«1960 sonrasında biz, hürriyet olursa kalkınırız sanıyorduk. 1964-1965 yıllarına kadar gördük ki, kalkınma soyut bir hürriyet sorunu değil, ekonomik bir sorundur. Ekonomik sorunların üzerine yürüdük. Hangi ekonomik sorunu incelediysek bir takım çıkar grupları ve sömürü olayıyla karşılaştık. Sömürüye karşı aldığımız tavır ise bizi önce anti-emperyalist sonra anti-kapitalist ve daha sonra da sosyalist bir çizgiye doğal olarak getirdi.»

Yanî tam kişiliğini buldu, aydınlandı, ışıdı, bir özoğul, bir çağdaş vatandaş oldu Harun ve peşini bırakmadılar çocuğun.

«Elimde bir nar çiçeği Bağdat Caddesinde yürüyorum. Depo durağında dolmuştan indim, Feneryoluna doğru ilerliyorum. Feneryolunda kanalizasyon inşaatı var. Bağdat Caddesinden aşağı

doğru çukur açılmış ve çıkan topraklar yolun büyük bir bölümünü kaplamış. Toprakların üzerinde hendeğe döşenecek büzler var. Büzlerden birinin üzerinde bir adam oturuyor. Tanıdık gibi bana bakıyor ama ben çıkaramadım. Adam büzün üstünden kalktı, yan yan bana doğru ilerlerledi ve tam sol yanımdan geçip gidecekken iki eliyle birden koluma sarıldı. Sen Harun değil misin, gel bakalım, gel gel şöyle gel, dedi.»

ÖLÜME GİDİŞ

Bacağında bir yazlık pantalon, sırtında kısa kollu bir gömlek, ayağında sandalet ve elinde beş tomurcuklu bir nar çiçeği, Harunu aldı polisler ve çıkardılar ölüm yolculuğuna... 12 Mart günleriydi. Pek çok devrimciyle beraber zindandan zindana taşındı, ruhu ve bedeni ezilip yok edilmek istendi.

Üstelik Harun, kanserdi.

«Dört ayı aşkın bir süredir tamamen hayali ve asılsız bir iddia ile beni tutuklatan savcılığınız, tıp biliminin raporları karşısında sorumludur. Sağlığımda belirmiş ve belirecek her türlü kötü gelişmeden sorumlu olanlara karşı her türlü kanuni yoldan hakkımı arıyacağım. Hastalık nedeniyle kanser için olmuyorsa, pek merak ediyorum, hangi hastalık için söz konusudur?

Tahliyemi talep ederim.»

Tahliye etmediler Harun'u. Önceleri bir nohut cesameti'ndeki ur hızla büyüdü kanunsuzluğun acımasız ortamında. Kolunu kestikleri zaman, kanser ciğere atlamıştı bile.

VE ÖLÜM

Harun evvelki gün sabaha karşı öldü.

Gerlde bıraktığı genç bir kadın ve küçük bir yavruya acılar ve özlemler içinde bakarak, gözleri açık.

«Sanığın tahliye konusundaki dilekçesi okundu. Dava dosyası tetkik olundu. Gereği görüşüldü. Talebinin reddine 353 sayılı kanunun 75'inci maddesi gereğince oy birliği ile karar verildi.»

Yani sen öldürdün Harun'u 353 sayılı kanunun 75'inci maddesi!

Sen ki, kanunsun, nasıl yedirdin yüreğini kurda kuşa?

.....

Yavrucuğum, bari ölümden sonra yaşa.

(18 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

AŞAĞILIK İŞLER

TURHAN TEMUÇİN

Harun Karadeniz çok genç öldürüldü. 33 yaşında idi. Yani benim küçük kardeşim olabilecek bir yaşta. Ama bu küçük kardeşten çok büyük şeyler öğrendik. Yiğitliği, dürüstlüğü, sapmamayı ve ölüme meydan okumayı Harun Karadeniz'ce tanıdık.

Harun'un dirisinden ödleri kopanlar aradan şu kadar gün geçtikten sonra, bu korkularının hıncını ölüsünden almak istiyorlar. Harun'u yaşarken savunamadık ve O'nu cellatlarının elinden çekip alamadık. Ama ölümünden sonrası anısına yapılacak aşağılık sataşmalara, alçakça saldırılara sonuna kadar karşı koymak namus borcumuzdur. Çünkü Harun Karadeniz kendisi için hiç bir şey istemedi, kendisinin esenliği için hiç uğraşmadı. Benim için, benim çocuklarım için, hepimiz için savaştı. Ve O bir başka devrimci gencin dediği gibi «bir kez şerefi ile öldü, onu öldürenler ise her gün şerefsizlikleri ile ölecekler».

Harun kanserdi. Mutlaka ölecekti. Hepimizin mutlaka öleceği gibi. Ama Harun'un cellatları bu «mutlaka ölümü» çabuklaştırabilmek için ne yapabilirlerse, ne becerebilirlerse onu yaptılar ve Harun'u beklenen süresinden önce öldürmeği başardılar. Bunu kanıtlıyalım :

Harun'un hastalığının uzmanı olarak diyoruz ki, her kanserlinin tedavi edilmediği zaman yaşayacağı bir süre vardır, tedavi edildiği zaman da yaşayacağı bir süre vardır. Bu iki süre arasında ise bazan bir seneden on seneye kadar, bazan da beş aydan birkaç beş aya kadar değişen marj vardır. Bu marja «sürvi» denir. Yapılan tedavi ile uzatılan ömür anlamına gelir bu. Ve bugün dünyanın her yerinde kanser tedavisinden amaç ömrü belirli süre uzatabilmektir. Ne var ki ömrün uzayan bir süresinde kanserin kesin tedavisi de gerçekleşirse, hastanın hayatı da kurtulur. İşte Harun'a tanınmayan hak budur. Hastalığı çok erken teşhis edilmesine karşın, Harun'a zamanında tedavi olanakları sağlanmamış, tutukluluk hali devam ettirilmiş, pasaport verilmemiş ve hastalığın tedaviye duyarlı olduğu süre ustalıkla geçiştirilmiştir. İş işten geçtikten sonra, hastalık metastas yapıp hiç bir tedavi şansı kalmadığı zaman ise :

— Buyur git, tedavi ol denilmiştir .

Bunu diyenler, bu sözü ederken Harun'un artık kurtulamayacağını da çok iyi biliyorlardı. Yani Harun'un hayatını düğümlemişlerdi.

Şimdi bu gerçekler oratada iken, hiç sıkılmadan, hiç utanmadan ve yüreklerde hiç insan hayatına saygı duymadan :

— O kanserdi, kanserden nasılsa ölecekti, diyorlar.

Ve ondan sonra da bize saldırıyorlar. Neden Harun'u savunuyormuşuz ve neden Harun'un yazılarını yayınlamışız diye. Harun'un öleceğini onbeş gün önceden bildiğimiz için, para kazanmak için yazıları yayınlanmış.

Sağ kafaların insanları kapitalist bir ekonomi içinde değerlendiriş mantığıdır bu. Para para para.

Harun'un yazılarının neden yayınladığını bilebilseler bu düşüncelerinden ötürü oturup ağlardı bu çağ ve insanlık dışı kafalar.

12 Mart döneminden Harun aklanarak çıkmıştır. Ve anlaşılmıştır ki, hiç bir suçu olmadığı halde tutuklanmıştır. Hastalığı sürekli hastalık olduğu halde tahliye edilmemiştir. Tahliye edilmiş, pasaport verilmemiştir ve ince ince Harun'un ölümü hazırlanmıştır.

Tedavi edilse idi, Harun gene ölecek miydi? Elbette ölecekti, ama işte o zaman gerçek ölüm nedeni kanser olacaktı, ivedileştirilmiş bir ölüm olmayacaktı bu.

Şimdi biz Harun'un genç ölüsünün bekçisiyiz. Harun adı üzerinde aşağılık işler çevirmek isteyenleri tek bırakmayacağız.

(31 Ağustos 1975 Yeni Ortam)

HARUN ARKADAŞIN DİRENCİNDE

ŞÜKRAN KURDAKUL

46'dan, 51'den, 72'den
Fışkıran sevgi dalları gibiydi
Özgürlüğü bilincinde büyüyen.
Duyduk Harun arkadaşın direncinde
Ölümün bile üstesinden geldi.

Kuştu, en gencimizin göğsünde ürperen
Kilitlendikçe üreyen sevgi.
Kitaptı, fabrikada, tarlada, mahpushanede

Okuduk Harun arkadaşın direncinde
Ey adını beraberliğimizden alan öğreti.

Dalgalanır bunca ses evrende
46'dan, 51'den, 72'den
Koşup gelen ellerin güzelliği
Ölümsüzlüğü ölümünde yaratır gibi
Yürüdük Harun arkadaşın direncinde.

(23 Ağustos 1975 Cumhuriyet)

BİR ÖLÜM DAHA

HÜSEYİN ERDEM

— Harun Karadeniz İçin —

Bir beyaz atlıyım geçer giderim
Akı karadan seçer giderim
Budanıyor gençliğimin dalları
Yüreğimde bir vurgun
Budanıyorum
Koparıyorlar çiçekli dallarımı
Ölüm bizim için tozlu yol olur»
Turnam allı turnam
Bir gün daha yaşamak
Sevdalanmak yarına,
Akan suya
Uçan kuşa
Bir gün daha yaşamak
Ölüm bizim için tozlu yol olur»
Turnam allı turnam
Ne mavi üstüne ak bulutlar
Ne yanık bir ağıt
Bir kanadı kırık kuş döner durur
«Ölüm bizim için tozlu yol olur»
Turnam allı turnam
Nice gençliklerdir yeşeren
bir tek tohumdan
El ele, birlikte söylenen
Türküler, türküler
Harun'lu türküler
Bizim türkülerimiz.

(15 Ağustos 1975 Yeni Ufuklar)

Belgeler

Harun Karadeniz'e ait sağlık raporlarıyla, mahkeme kararlarının asıllarını temiz olarak sağlamak çok güç olduğundan okunabilmesi için belgeyi karşı sayfaya aynen dizdirmeyi uygun gördük. Ayrıca bazı mahkeme kararlarını fotokopi olarak da temin edemediğimiz için sadece dizilmiş metinle yetindik. — yay.

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
İKİNCİ CERRAHİ KLİNİĞİ
Prof. Halit ZİYA KONURALP

PATOLOJİK ANATOMİ RAPORU

Pat. Prot. No. 20/969

Kl. Prot. No. Pa:129 1/56811

Dr. Oral VOLKAN

Gönderildiği gün : 7.1.1969

Memleketi (Adresi) : Alucra
İşi : Talebe

Hastanın adı : Harun KARADENİZ

Yaşı :27 Cinsi : Erkek

Klinik teşhisi Kolda Sarkom

Kliniğe gönderilenler : Sağ ön kol arka yüzede dirsoge 6 cm. mesafede tümöral kitle ile Sağ aksiller ganglion.

1-Büyük parça : Tümör dokusu
2-Cild : Tümör bölgesi cildi.
3-Kemik : Tümörün ulvar kemiğe olan infiltrasyonu.
4-Ganglion : Sağ aksiller bölgeden

Cerrahi tedavi : Total ekstirpasyon.

Radyolojik tedavi :

Makroskopik bulgu : 1- 2.5x0.5x0.2 cm. eb'adında sert bir parça ASİT.
2- 5x1.5 c, eb'adında gayri muntazam bir cilt parçası.
3- 5x3x3 cm. eb'adında fibröz, kısmen adalı kası larda sert parça.
4- 4x2.5x1.5 cm. eb'adında yağlı fibröz bir parça içinde 0.5 cm. çapında müteaddit lenf bezleri görülmektedir.

Mikroskopik bulgu 1-Büyük parçadan yapılan kuplarda habis tümöral bir gelişme görülmektedir. Tümör hücreleri vakuolize nüveli parlak asidofil siteplazmalı hücre sınırları aşikar olmayan polimorf hücrelerden müteşekkil olup yer yer füziform sahalara tesadüf edilmektedir. Bu gelişme arasında müteaddit nüveli dev hücrelrine rastlanmaktadır. Bu gelişme büyük yuvalar teşkil etmektedir. Tümöral gelişme çevresinde adale hüzmeleri bağ ve yağ dokusu mevcuttur. 2- Bilt parçasında patolojik bir bulguya tesadüf edilmemiştir. 3- Asitte kemiği vardır 4- Lenf bezlerinde lenf stazı ve reticulum hücre proliferasyonu mevcuttur.

E P İ K R İ Z : Vak'ada tandonlardan veya sinovidlerdon çıkmış sarkomatöz habis tümör bahis konusu olabilir.

Patolojik anatomi teşhisi : SARKOMATÖZ HABİS TÜMÖR

Patolog
Dr. Mehmettin İŞLİ

Aslı gibidir

1 — *Harun Karadeniz'de tümör teşhisine ilişkin İ. Ü. Tıp Fakültesi İkinci Cerrahi Kürsüsü tarafından verilen Patolojik Anatomi raporu (7/1/1969).*

Pat. Prot. No. 20/969
Kli. Prot. No. Pl : 129 1/56811
Dr. Oral VOLKAN

Memleketi (Adresi) : Aluçra
İşi : Talebe

Gönderildiği gün : 7. 1. 1969.
Hastanın adı : Harun KARADENİZ
Yaşı : 27 Cinsi : Erkek
Klinik teşhisi : Kolda Sarkom
Klinikte görülenler : Sağ ön kol arka yüzede dirseğe 6 cm. mesafede tümöral kitle ile Sağ aksiller gönglion.

1 — Büyük parça : Tümör dokusu
2 — Cild : Tümör bölgesi cildi.
3 — Kemik : Tümörün ulvar kemiğe olan infiltrasyonu.
4 — Ganglion : Sağ aksiller bölgeden

Cerrahi tedavi : Total ekstirpasyon.
Radyolojik tedavi :
Makroskopik bulgu :

1 — 2.5 x 0.5 x 0.2 cm. eb'adında sert bir parça ASİT.
2 — 5 x 1.5 c, Eb'adında gayri muntazam bir cilt parçası.
3 — 5 x 3 x 3 cm. eb'adında fibröz, kısmen adali kısımlarda sert parça,
4 — 4 x 2.5 x 1.5 cm. eb'adında yağlı fibröz bir parça içinde 0.5 cm. çapında müteaddit lenf bezleri görülmektedir.

Mikroskopik bulgu : 1 — Büyük parçadan yapılan kuplarda habis tümöral bir gelişme görülmektedir. Tümör hücreleri vakuolize nüveli parlakasidofil sitoplazmalı hücre sınırları aşikar olmayan polimorf hücrelerden müteşekkil olup yer yer füziform sahalara tesadüf edilmektedir. Bu gelişme arasında müteaddit nüveli dev hücrelerine raslanmaktadır. Bu gelişme büyük yuvalar teşkil etmektedir. Tüm oral gelişme çevresinde adale huzmeleri bağ ve yağ dokusu mevcuttur. 2 — Cilt parçasında patolojik bir bulguya tesadüf edilmemiştir. 3 — Asitte kemiği vardır. 4 — Lenf bezlerinde lenf stazı ve reticulum hücre proliferasyonu mevcuttur.

EPİKRİZ : Vak'ada tandonlardan veya sinovidlerden çıkmış sarkomatöz habis tümör bahis konusu olabilir.

Patolojik anatomi teşhisi : SARKOMATÖZ HABİS TÜMÖR.

ASLI GİBİDİR.

Patolog
Dr. Necmettin İŞLİ

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
İKİNCİ CERRAHİ KLİNİĞİ
Prof. Habil ZİYA KONURALP

PATOLOJİK ANATOMİ RAPORU

Pat. Prot. No. 640/969

Kl. Prot. No. .....

Gönderildiği gün : 6.6.1969

Memleketi (Adresi) : Alukra
İşi : Talebe

Hastanın adı : Harun KARADENİZ

Yaşı : 27 Cinsi : Erkek

Klinik teşhisi : Sağ kolda sinovidal sarkom

Klinikte görülenler : İki adet parça ayrı iki tümöral kitleden alındı.

Cerrahi tedavi : Tümörün ekstirpasyonu.

Radyolojik tedavi :

Makroskopik bulgu : 4.5x1x0.5 0.5x0.3x0.2 cm. ebatlarında fibröz iki parça.

Mikroskopik bulgu : Yapılan kesitlerde hiperkrom nüveli umumiyetle füziforme şekillerdeki polimorf hücrelerinden müteşekkil bir muhteva tesadüf edilmektedir. Bu muhteva çevresinde adale huzmeleri ve bağ dokusu demetleri mevcuttur.

Patolojik anatomi teşhisi : FÜZİFORM HÜCRELİ SARKOMATÖZ HABİS TÜMÖR.

Aslı gibidir

Patolog
Dr. Kocmat:in İŞLİ

2 — *Harun Karadeniz'de tümör teşhisine ilişkin İ. Ü. Tıp Fakültesi İkinci Cerrahi Kürsüsü tarafından verilen Patolojik Anatomi raporu (6/6/1969).*

Pat. Prot. No. 640/969
Kli. Prot. No.

Memleketi (Adresi) : Aluçra
İşi : Talebe

Gönderildiği gün : 6. 6. 1969

Hastanın adı : Harun KARADENİZ

Yaşı : 27 Cinsi : Erkek

Klinik teşhisi : Sağ kolda sinovidal sarkom
Klinikte görülenler : İki adet parça ayrı iki tümöral kitleden alındı.

Cerrahi tedavi : Tümörün ekstirpasyonu.
Radyolojik tedavi :

Makroskopik bulgu : 1.5 x 1 x 0.5 0.5 x 0.3 x 0.2 cm. eb'atlarında fibröz iki parça.

Mikroskopik bulgu : Yapılan kuplarda hiperkrom nüveli umumiyetle füziform şekillerdeki poliform hücrelerinden müteşekkil bir mihraka tesadüf edilmektedir. Bu mihrak çevresinde adale huzmeleri ve bağ dokusu demetleri mevcuttur.

Patolojik anatomi teşhisi : FÜZİFORM HÜCRELİ SARKOMATÖZ HABİS TÜMÖR.

ASLI GİBİDİR.

Patolog
Dr Necmettin İŞLİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
Çapa Radyoterapi Enstitüsü
ve Kliniği

Protokol No. : 12534
Hastanın adı :
Tarih : 1/VIII/1969

No : 1286

Bay Harun Karadeniz 20/VI/1969 da Polikliniğimizde muayene edilerek ,defalarca operasyon ve residiv yapmış yumuşak kısım sarcoması teşhisiyle 20/VI/1969 dan 30/VII/1969 a kadar Cobalt-60 cihazı ile 5400 rad tümör dozu verilerek tedavi edildi.

Hernekadar eksizyon yerindeki küçük şüpheli kitle kaybolmuşsada üç biopsi raporunda değişik şekilde histolojik enterpretasyon bulunması vak'anın daha fazla etüd edilmesini icap ettirmektedir. Bu tetkikin İngiltere v.s. gibi dış memleketlerde yapılmasında fayda mülahaza edilmektedir.

Bu rapor istegi üzerine kendisine verilmiştir.

İst.Tıp Fak.Radyoterapi Kürsü Prof.Y.
Doç.Dr.Nijad Bilge

3 — *Teşhis edilen tümörün tetkikinin yurt dışında yapılmasında fayda görüldüğüne ilişkin Doç. Dr. Nijad Bilge'nin raporu.*

Protokol No. 12534

Hastanın adı :

Tarih 1/VIII/1969

No : 1286

Bay Harun Karadeniz 20/VI/ 1969 da Polikliniğimizde muayene edilerek, defalarca operasyon ve residiv yapmış yumuşak kısım sarcoması teşhisiyle 20/VI/1969'dan 30/VII/ 1969'a kadar Cobalt - 60 cihazı ile 5400 rad tümör dozu verilerek tedavi edildi.

Hernekadar eksizyon yerindeki küçük şüpheli kitle kaybolmuşsa da üç biopsi raporunda değişik şekilde histolojik enterpretasyon bulunması vak'anın daha fazla etüd edilmesini icap ettirmektedir. Bu tetkikin İngiltere v.s. gibi dış memleketlerde yapılmasından fayda mülahaza edilmektedir.

Bu rapor isteği üzerine kendisine verilmiştir.

İst. Tıp Fak. Radyoterapi Kürsü Prof. Y.

Doç. Dr. Nijad Bilge

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
İKİNCİ CERRAHİ KLİNİĞİ
56812

İstanbul, 5 / 8 / 196 9

13/XI/1968 tarihinde Polikliniğimize müracaat eden Harun Karadeniz'in sağ ön kol dış yan yüz 1/3 üst kısmında bulunan ceviz cesametindeki sert, kısmen mobil tümöral kitle total olarak çıkarılmış ve yapılan histopatolojik tetkikte " Habis Tümör " tespit edilmiştir. Bu tümöre ait 1396/1968 No.lu patoloji raporunda yazılı epikrizinde " Tümörün Sinovyolerden çıktığı tahmin edilmektedir " denmektedir.

Bilahare hasta 2/I/1969 tarihinde Kliniğimize yatırılmış ve yapılan lokal residiv ve sağ aksiller bölgede lenfadenopati ile yapılan aksiller ganglion biopsisi ve lokal total extirpasyon materyalinin histopatolojik tetkikin epikrizinde lokal tümörün " Tendonlerden veya Sinoviolerden çıkmış sarkomatöz habis tümör bahis konusu olabilir " ve lenf bezlerinde lenf atazi ve retikulum hücre proliferasyonu mevcuttur denmektedir. (Pat.Prot.No.20/1969). Hasta 10/I/1969 tarihinde sebeb ile çıkarılmıştır.

18/4/969 tarihinde yapılan lokal ekzisyon biopsisinde "yabancı Cisim Granülasyon Dokusu ve Kronik İltihab " tespit edilmiştir. (Pat.Prot.No. 404/1969).

Son defa 6/6/1969 tarihinde tekrar lokal residiv gösteren tümör total ve geniş olarak bir kerre daha çıkarılmış ve histopatolojik tetkikte " Fusiform Hücreli Sarkomatöz Habis Tümör " tespit edilmiştir. (Pat.Prot.No.640/1969).

Bu dört patolojik anatomi raporunun çeşitliliği muvacehesinde Harun Karadeniz'in bu cins tümörlerle meşgul olan Avrupa'daki bir Cerrahi Kliniğinde tetkikinin luzumlu olduğunu kanısında bulunduğunu bildirir rapordur.

Dr.

İkinci Cerrahi Kliniği Profesörü.
Dr. Halit Ziya Konuralp

4 — *Aynı şekilde tetkikin yurt dışında yapılması gerektiğine ilişkin Prof. Dr. Halit Ziya Konuralp'in raporu.*

İstanbul, 5/8/1969

13/XI/1968 tarihinde Polikliniğimize müracaat eden Harun Karadeniz'in sağ ön kol dış yan yüz 1/3 üst kısmında bulunan ceviz cesametindeki sert, kısmen mobil tümöral kitle total olarak çıkarılmış ve yapılan histopatolojik tetkikte «Habis Tümör» tespit edilmiştir. Bu tümöre ait 1396/1968 No.lu patoloji raporunda yazılı epikrizinde «Tümörün Sinoviolardan çıktığı tahmin edilmektedir» denmektedir.

Bilahare hasta 2/I/1969 tarihinde Kliniğimize yatırılmış ve yapılan lokal residiv ve sağ aksiller bölgede lenfadenopati ile yapılan aksiller gangilion biopsisi ve lokal total extirpasyon materyalinin histopatolojik tetkikin epikrizinde lokal tümörün «Tendonlardan veya Sinoviolardan çıkmış sarkomatöz habis tümör bahis konusu olabilir» ve lenf bezlerinde lenf stazı ve reticulum hücre proliferasyonu mevcuttur denmektedir. (Pat. Prot. No. 20/1969). Hasta 10/I/1969 tarihinde selah ile çıkarılmıştır.

18/4/969 tarihinde yapılan lokal eksizyon biopsisinde «Yabancı Cisim Granüllasyon Dokusu ve Kronik İltihab» tespit edilmiştir. (Pat. Prot. No. 404/1969).

Son defa 6/6/1969 tarihinde tekrar lokal residiv gösteren tümör total ve geniş olarak bir kerre daha çıkarılmış ve histopatolojik tetkikte «Fusiform Hücreli Sarkomatöz Habis Tümör» tespit edilmiştir. (Pat. Prot. No. 640/1969).

Bu dört patalojik anatomi raporunun çeşitliliği muvacehesinde Harun Karadeniz'in bu cins tümörlerle meşgul olan Avrupa'daki bir Cerrahi Kliniğinde tetkikinin lüzumlu olduğu kanısında bulunduğumu bildirir rapordur.

İkinci Cerrahi Kürsü Profesörü

Dr. Halit Ziya Konuralp

27 Ağustos 1969

Türkiye Cumhuriyeti 22 17 C. No.

BEYOĞLU ONBİRİNCİ

NOTERİ

FETHİ SEZAYİ TÜRKMEN

Karaköy, Eski Çiçekçik Sokak
Çeçeyan Han No. 17
Tel. 4421 86
4407 16

Harç pulları dairedeki nüshasına yapıştırıldı.

Rapor No 1492

T.C.
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
Beyazıt Devlet HASTANESİ Başhekimliği
Sağlık Kurulu

Fotoğraf üzeri resmi mühür

Adı, soyadı : Burun Karaosmanoğlu
İşi : Berice Gitmek için
Muayene tarihi : 6/8/969
Rapor tarihi : 6/8/969
Yaşı : 27 Boy.165 kilo 84

Daha Hastalıkları : Sağ ön kol arka yüzde Amiliyat nettikleri var. Solun burun ve radiyo cerahatten hasıl olan Renk değişikliği? varsır. Eski üniversite Patolojik muayene raporları çeşitlidir.

(Sarcom ?)

Netice : Yukarıda yazılı hastalığa sebebiyle yurt içinde mevcut tetkik ve tedavilerden yeterli sonuç alınmadığından teşkilat ve teçhizatı daha mükemmel olan Londra Kliniklerinden birinde tetkik ve tedavisinin gerektiğini bildirir sağlık kurulu Raporu oy birliği ile verildi iki ay müddetle

Sağlık Kurulu Başkanı — Asıl üye Hast.Mütehassısı
Hastabiti
Opr.Dr.Ziya Akçor — Dr.Asım İstanbullu
2205 imza — 3375 imza

İkinci Hast.Mütehassısı — Asıl B.Hast.Mütehassısı
Opr.Dr.Ziya Akçor 2205 — Dr.Ahmet Şükrü Onen 6259
imza — imza
Akıl ve Sinir Hast.Mütehassısı — Göz Hast.Mütehassısı
Dr.Fettah Sedirlian 4287 — Dr.Muhtar Tarhan 5799
imza — imza

Rapor No : 1492

T. C.
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
Haydarpaşa NUMUNE Hastanesi
Sağlık Kurulu

Fotoğraf üzeri resmi mühür

Adı, soyadı : Harun Karadeniz
İşi : Harice gitmek için
Müracaat tarihi : 6/8/969
Rapor tarihi : 6/8/969
Yaş : 27 Boy : 1.85 Kilo : 84

Dış Hastalıkları : Sağ ön kol arka yüzde Ameliyat netbeleri var. Solda ödem ve radiyoterapiden hasıl olma Renk değişikliği vardır. Ekli Üniversite Patolojik anatomi raporları çeşitlidir.
(Sarcom?)

Netice : Yukarıda yazılı hastalığı sebebile yurt içinde yapılan tetkik ve tedavilerden yeterli sonuç alınamadığından teşkilat ve teçhizatı daha müteakil olan Londra Kliniklerinden birinde tetkik ve tedavisinin gerektiğini bildirir sağlık kurulu Raporu oy birliği ile verildi, iki ay müddetle.

Sağlık Kurulu Başkanı
Baştabibi
Opr. Dr. Ziya Akçor
2285 imza

Dahili Hast. Mütehassısı
Dr. Asım İstanbullu
3375 imza

Harici Hast. Mütehassısı
Opr. Dr. Ziya Akçor 2285
imza

K. B. B. Hast. Mütehassısı
Dr. Ahmet Şükrü Esen 6259
imza

Akıl ve Sinir Hast. Müteh.
Dr. Fettah Demirhan 4387
imza

Göz. Hast. Mütehassısı
Dr. Ertuğrul Tarhan 3799
imza

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No.
C. No.

T. C.

BEYOĞLU ONBİRİNCİ

NOTERİ

FETHİ SEZAYİ TÜRKMEN

Karaköy, Eski Gümrük Sokak
Çeçeyan Han No. 17
Tel. 44 71 86
44 07 16

-2-

Karar No. 388-Tedavisinin yurt dışında İngiltere'de yapılmasınotıbbi zaruret bulunduğuna karar verildi. 19.8.1969

1- Muhtemel tedavi süresi 2 aydır.

resmi mühür imza

Dr. Ertuğrul Gökçe
Tedavi Kurumları Genel
Müdürlüğü Sağlık ve Sosyal
Yardım Bakanlığı

:::

Bu suret nüshası tarafımızdan ibraz edilen ve bir örneği dosyada muhafaza kılınan aslına tamamen uygun olduğunu tasdik ederim.

Cebe.

BEYOĞLU ONBİRİNCİ NOTERİ
FETHİ SEZAYİ TÜRKMEN

Harç pulları dairedeki nüshaya yapıştırıldı.

5.— *Harun Karadeniz'in yurt dışında tedavisinin gerekli olduğuna ilişkin Haydarpaşa Numune Hastanesi Sağlık Kurulu tarafından verilen rapor (6/8/1969).*

Karar No. 388 — Tedavisinin yurd dışında İngiltere'de yapılmasına tıbbi zaruret bulunduğuna karar verildi.
19. 8. 1969.

1 — Muhtemel tedavi süresi 2 aydır.

resmî mühür imza
Dr. Ertuğrul Gökçe
Tedavi Kurumları Genel
Müdürlüğü Sağlık ve Sosyal
Yardım Bakanlığı

Bu suret alakalısı tarafından ibraz edilen ve bir örneği dairede alıkonulan aslına mutabık olduğunu tasdik ederim.
Beyoğlu Onbirinci Noteri

Fethi Sezayi TÜRKMEN

T. C.
KADIKÖY 1. NOTERİ
SAFDER AKTUG

Y. [illegible] 1969

№45939

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUG
Pazaryolu Alkoçlu İş
Hanı No. 101 - 105
☎ 36 39 71 - 36 44 61

R.G.Gilbert,
H.E. Gavin,
R.G.Benson,
J.A Williams,
K.A. Anderson,

Montague House
60 Church Street,
Leatherhead,
Surrey

25. eylül.1969

Bay Harun Karadeniz

Bu kısa yakın zamanda Londrada, Royal Marsden hastanesinde bir uzman tarafından muayene edildiği, şimdi Türkiye'ye dönüyor, bu nedenle tekrar şikayeti olursa, Londrada tedavisini sağlamaktan memnunluk duyacağınızı bildiririz.

İşbu belgenin İngilizce'den türkçeye tercümesi dairemizin yeminli tercümanı tarafından yapılmış olup aslına ve daire dosyasında mevcut bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1 Noteri

Safder Aktuğ

ad/C3A

T. C. İSTANBUL CEMİL ADATEK

Mart ve Ocak ayı Pazarları dairedeki işlem yapılmaz.

6 — *Harun Karadeniz'in Londra'da Royal Marsden Hastanesinde muayene edildiğine ilişkin rapor.*

R. G. Gilbert,
H. M. Gavio,
R. G. Benson,
J. A. Willams,
K. A. Anderson,

Montague House
60 Church Street,
Leatherhead,
Surrey
23. eylül. 1969

Bay Harun Karadeniz

Bu hasta yakın zamanda Londra'da, Royal Marsden hastanesinde bir uzmanı tarafından muayene edildi; şimdi Türkiye'ye dönüyor. Sonradan tekrar şikâyeti olursa, Londra'da tedavisini sağlamaktan memnunluk duyacağımızı bildiririz.

İşbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi dairemizin yeminli tercümanı tarafından yapılmış olup aslına ve daire dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1. Noteri
SAFDER AKTUĞ

T. C.
Kadıköy 1. Noteri
Sâfder Aktuğ
Altıoğlu İş Hanı Kat 1
Tel, 364461-363971

13 Temmuz 1972

SURET N29783

Rapor no: 1260

Adı, Soyadı : Harun Karadeniz
İşi : Tedavi için harice gidecek
Müracaat tarihi : 16.6.1972
Rapor tarihi : 26.6.1972
Yaş : 30 Boy: 1.85 Kilo: 88

tasdikli fotoğ
rafı mevcut.

12 Ekim 1973

T.C.
SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI
HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ
SAĞLIK KURULU

MUAYENE RAPORU

Dış hastalıkları : Sağ dirsekte biopsi ile tesbit edilmiş ve müteaddit defalar ameliyatolmuş (Sarkom) dan müşteki.

Röntgen : Elde mevcut grafilerde: Toraksta ve sağ dirsek kemiklerinde osseuse patolojik seçilmiyor. Kiş sahaları normal.

Laboratuar : Sedimentation : 1.4.5 mm.
Mucoprotoin : % 43 mgr.
Segment : 64 Eo % 4 %
Lenfo = 31 Mono 1

Netice - : Sağ dirsekten dört defa ameliyat olmasına ve şua tedavisi yapılmasına rağmen gene nükseden sarkom dolayısiyle yurd içinde yapılan tedavilerden yeteri kadar istifade etmediği anlaşıldığından bir defa da Londra'da tetkik ve tedavisi uygun olacağından iki ay süre ile ve bir refakatle yurt dışına çıkması luzumunu bildirir sağlık kurulu raporu oybirliği ile verildi.

Sağlık Kurulu Başkanı
Başatabibi
Dr.Hauf Ateş
4829
resmi mühür ve imza

Dahili Hast. Mütehassısı
Dr. Necdi Öner
3248
imza

Harici Hast. Mütehassısı
Opr.Dr.Hüsnü Öztürk
5887
imza

K.B.B. Hast. Mütehassısı
Dr.Ahmet Şükrü Ecen
6259
imza

Akıl ve Sinir Hast. Müteh.
Dr.fettah Demirhan
4387 imza

Göz Hast. Mütehassısı
Dr.Hana Ergun
imza

7 — Harun Karadeniz'in Londra kliniklerinden birinde tedavisi gerektiğine ilişkin Haydarpaşa Numüne Hastanesi Sağlık Kurulu tarafından verilen rapor (26/6/1972).

Rapor No : 1260
tasdikli fotoğrafı
mevcut

Adı, Soyadı : Harun Karadeniz
İşi : Tedavi için harice gidecek
Müracaat tarihi : 16. 6. 1972
Rapor tarihi : 26. 6. 1972
Yaş : 30 Boy 1.85 Kilo : 88

T. C.
SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI
HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ
SAĞLIK KURULU

MUAYENE RAPORU

Dış hastalıkları : Sağ dirsekto Biopsi ile tesbit edilmiş ve mütteaddit defalar ameliyat olmuş (Sarkom) dan müşteki.

Röntgen : Elde mevcut grafilerde : Toraksta ve sağ dirsek kemiklerinde osseuse patolojik seçilmiyor. Rie sahaları normal.

Laboratuar : Sedimentation : 1. 4. 5 mm.
Mucoprotein : % 43 mgr.
Segment : 64 Eo = 4 %
Lenfo = 31 Mono I

Netice Sağ dirsekten dört defa ameliyat olmasına ve şua tedavisi yapılmasına rağmen gene mükseden sarkomu dolayısiyle yurd içinde yapılan tedavilerden yeteri kadar istifade etmediği anlaşıldığından bir defa da Londra'da tetkik ve tedavisi uygun olacağından iki ay süre ile ve bir refakatle yurt dışına çıkması luzumunu bildirir, sağlık kurulu raporu oybirliği ile verildi.

Sağlık Kurulu Başkanı
Baştabibi
Dr. Rauf Ateş
4829
resmi mühür ve imza

Dahili Hast. Mütehassısı
Dr. Mecdi Üner
3248 imza

Harici Hast. Mütehassısı
Opr. Dr. Hüsnü Öztürk
5887 imza

K. B. B. Hast. Mütehassısı
Dr. Ahmet Şükrü Esen
6259 imza

Akıl ve Sinir Hast. Mütteh.
Dr. Fettah Demirhan
4387 imza

Göz Hast. Mütehassısı
Dr. Rana Ergun
6434 imza

1. Noter
Rapor No: 3905

T.C.
SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI
HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ
SAĞLIK KURULU

21 Aralık 1973

MUAYENE RAPORU

ADI Ve SOYADI : HARUN KARADENİZ
İŞİ : TEDAVİ AÇİSİ HAMİCE GİDECEK
MÜRACAAT TARİHİ : 21/12/1973
RAPOR TARİHİ : 21/12/1973
YAŞ : 31
BOY : 1.85
KİLO : 88

DIŞ HASTALIKLARI : Sağ Dirsekte Biopsi ile tespit edilmiş vesikaddit defalar nekrotizan olmuş (Sarkom) den şüphesi.
MÜŞTEREN : Elde mevcut grafilerde : Torakota ve sağ Dirsek tekniklerinde Osteolüno patolojik açıklık görülüyor. Kan sonuçları normal.
LÂBORATUAR : Sedimentation : 1-4-5 Mm. Lökosit : 7.600
Hemoglobin : % 43 mgr.
Segment : 64 Eo 4 %
Lenfo = 31 Mono 1

Netice : Sağ Dirsekten Dört defa ameliyat olmasına ve gua tedavisi yapılmasına rağmen yine mükrobden Sarkom doloyısile Yurt içinde yapılan tedavilerden yeterli kadar istifade etmediği anlaşıldığından bir defa da Londra'da tetkik ve tedavisi uygun olacağından iki ay süre ile ve bir refakatle Yurt dışına çıkması lüzumunu bildirir Sağlık kurulu Raporu Oybirliği ile verildi.

Sağlık Kurulu Başkanı
Batabibi
Dr.Rauf Ateş
4029
Resmi Mühür İmza

Dahili Hst.Mütehassısı
Dr. Müfid Ekdal
6021
İmza

Harici Hast. Mütehassısı
Doç.Opr.Dr.Hüsnü Öndor / 10050
İmza

K.B.B. Hast. Mütehassısı
Dr. Ahmet Şükrü Esen
6259
İmza

Akıl ve Sinir. Hast.Müteh
Dr. Fettah Demirhan
4307
İmza

Göz Hast. Mütehassısı
Dr. Nejat Arcan
6034

İşbu sureti aslıyla aynıdır. Aslından ibraz edilen örneğine uygun olduğu tasdik olunur.
Noter Sekreteri
Noter Vekili
CEMİL AKSİYİK

8 — Harun Karadeniz'in yurt içindeki tedavilerinden yeterli kadar istifade edemediği, bu nedenle tekrar Londra'da tedavinin gerekli olduğuna ilişkin Haydarpaşa Numune Hastanesi tarafından verilen rapor (21/12/1973).

Rapor No : 3806

T. C.
SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI
HAYDAŞPAŞA NUMUNE HASTANESİ
SAĞLIK KURULU

MUAYENE RAPORU

ADI VE SOYADI : HARUN KARADENİZ
İŞİ : TEDAVİ İÇİN HARİCE GİDECEK
MÜRACAAT TARİHİ : 21/12/1973
RAPOR TARİHİ : 21/12/1973
YAŞ :31
BOY : 1.85
KİLO : 88

DIŞ HASTALIKLARI : Sağ dirsekte Biopsi ile tesbit edilmiş ve mütcaddit defalar ameliyat olmuş (Sarkom) dan müştekî.

RÖNTGEN : Elde mevcut grafilerde : Toraksta ve sağ Dirsek kemiklerinde Osseuse patolojik seçilmiyor Rle sahaları normal.

LABORATUAR : Sedimentation : 1 - 4 - 5 - mm.
Lökosit : 7.600
Mucoprotein : % 43 mgr.
Segment : 64 Eo = 4%
Lenfo = 31
Mono 1

NETİCE : Sağ Dirsekten Dört defa ameliyat olmasına ve şua tedavisi yapılmasına rağmen gene nükseden Saromu dolayısile Yurt içinde yapılan tedavilerden yeteri kadar istifade etmediği anlaşıldığından bir defa da Londra'da tetkik ve tedavisi uygun olacağından iki ay süre ile ve bir refakatle Yurt dışına çıkması lüzumunu bildirir Sağlık Kurulu Raporu Oybirliği ile verildi.

Sağlık Kurulu Başkanı Baştabibi Dr. Rauf Ateş 4829 Resmi mühür, imza	Dahili Hst. Mütehassısı Dr. Müfid Ekdal 6021 imza
K. B. B. Hast. Mütehassısı Dr. Ahmet Şükrü Esen 6259 imza	Akıl ve Sinir. Hast. Mütch. Dr. Fettah Demirhan 4387 imza
Harici Hast. Mütehassısı Doç. Opr. Hüsnü Önder 10858 imza	Göz Hast. Mütehassısı Dr. Rana Ergun 6434 imza

İşbu suret dairesine alakalısı tarafından ibraz edilen aslına ve daire dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Noter Selâhiyetini Haiz
Noter Vekili
CEMİL ARŞİTEK
KADIKÖY I NOTERİ
SAFDER AKTUG

T[illegible]Cumhuriyeti

Y. Noteri
RAKTUĞ

Y. Noteri Eylül 1975

Tarih : ___ : ___

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUĞ
Pazaryolu Altınoğlu
İş Hanı No. 101 - 105
Tel.: 363971
373971
364461

V459

Royal Marsden Hastanesi
Londra ve Surrey

Fulham Road
Londra S.W.3 6 yy
sayı : 224 21.ocak.1974

İlgili makama:

Bay Harun Karadeniz'e
ilişkin
Tıbbi Rapor

Bu hasta, hastanemizde ilk kez eylül 1969 da muayene edildi. Bize başvurduğu da kolundaki lezyon çıkarılmış ve hemen ardından radyoterapi uygulanmıştır. O tarihte hastalığın lokal olarak tekrarının herhangi bir belirtisi yoktu; patolojilerin sız tarafından yapılan histolojik kesitlerde kesin bir habaset belirtisine rastlanmıdı, Yukarıdaki tarihle aralık 1973 arasındaki dönemde kendisini görmedik.

Hikayesinde, dirseğindeki şişliğin 1971 değerlerinde tekrar belirdiğini, bunun 1973 ün ilk aylarına kadar yavaş yava- büyüdüğünü, bu tarihte ağrımaya başladığını, buruny [illegible]elmeden üç ayı aşkın bir süre içinde de bütün kolun şiştiğini ve dirsek hareketinin ağrı nedeniyle sınırlandığını ifade etti.

Genel sağlık durumu iyi idi. Kilo kaybı ölçürük yada yaygınlaşa düşündürecek herhangi bir belirti yoktu

Muayene sonucunca kendisini sağlıklı buldu. Lenfadenopathi veya anemisi, kordivanküler veya solunum anomalisi yoktu, radyografiler temizdi ve tüm akciğer tonoları göğüste herhangi bir metastazı göstermiyordu.

Sağ kolda: Olecranon üzerinde komşulukla devamlılık gösteren flüktüan bir tümör vardı. Dirsek hareketi Ar 300 ile sınırlıydı ve tüm dirsek hareketleri ağrılıydı. Koltuk altlarında lenf nodülleri yoktu.

Sağ dirsek radyografisinde ulnak kortekside korunmuş ile birlikte bir yumuşak doku kitlesi görüldü. Görünümü bir fibrosarkom düşündürüyordu.

Kan testleri, hemozlobin, lökosit ve karaciğer fonksiyon testleri normaldi.

29.Aralık.1973 te lokal anestezi ile yapılan dirsek biopsisinde,

Histolojik olarak, belirgin özellikleri olmayan

Harç pulu bedeli
Noterliğimizce tahsil edilmiştir.

Royal Marsden Hastanesi -
Londra ve Surrey
Fulham Road
Londra S. W. 3 6 yy
Sayı : 224 21, Ocak. 1974
İlgili makama :

Bay Harun Karadeniz'e
İlişkin
Tıbbi Rapor

Bu hasta hastanemizde ilk kez eylül 1969'da muayene edildi. Bize başvurduğunda kolundaki lezyon çıkarılmış ve hemen ardından radyoteropi uygulanmıştır. O tarihte hastalığın lokal olarak tekrarının herhangi bir belirtisi yoktu; patologlarımız tarafından yapılan histolojik kesitlerde kesin bir habaset belirtisine rastlanmadı. Yukarıdaki tarihle aralık 1973 arasındaki dönemde kendisini görmedik.

Hikâyesinde dirseğindeki şişliğin 1971 dolaylarında tekrar belirdiğini, bunun 1973'ün ilk aylarına kadar yavaş yavaş büyüdüğünü, bu tarihte ağrımaya başladığını, buraya gelmeden üç ayı aşkın bir süre içinde de bütün kolun şiştiğini ve dirsek hareketinin ağrı nedeniyle sınırlandığını ifade etti.

Genel sağlık durumu iyi idi. Kilo kaybı öksürük ya da yayılmayı düşündürecek herhangi bir belirti yoktu.

Muayene sonucunda kendisini sağlıklı bulduk. Lenfadenopahsi veya anemisi, kordivasküler veya solunum anomalisi yoktu, radyografiler temizdi ve tüm akciğer tomoları göğüste herhangi bir metastazı göstermiyordu.

Sağ kolda : Alecranon üzerinde kemikle devamlılık gösteren flüktüan bir tümör vardı. Dirsek hareketi 30° ile sınırlıydı ve tüm dirsek hareketleri ağrılıydı. Koltuk altlarında lenf nodölleri yoktu.

Sağ dirsek radyografisinde ulnak korteksinde erizymkı ile birlikte bir yumuşak doku kitlesi görüldü. Görünüşü bir fibroserkom düşündürüyordu.

Kan testleri, hemozlobin, lökasit ve karaciğer fonksiyon testleri normaldi.

20 Aralık 1973'te lokal anestezi ile yapılan dirsek biopsisinde,

Türkiye Cumhuriyeti

5 Eylül 1975

KADIKÖY 1. NOTERİ
SAFDER AKTUĞ

Y. No. 45948

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUĞ
Pazaryolu Altıoğlu
İş Hanı No. 101 - 105
363971
Tel.: 373971
364461

- 2 -

bir sarkom görüldü.

Teşhis indifferansiye sarkom.

Hastalığın herhangi bir yayılma belirtisine rastlanmadığından ve sağlıklı bir kişi olduğundan asıl koluna ampüte etmenin dışında yapacak bir şey yok gibi görünüyordu. İki cerrahın önerisiyle- Bay Y.D. Griffiths, M.S., F.R.C.S. ve Bay J.A. Mc Kinna, F.R.C.S. - bu ameliyat 3 ocak 1974 te gerçekleştirildi. Dört parmak uzunluğunda bir ampütasyon güdüğü kalacak şekilde üst kol kesildi. Bu ameliyattan komplikasyon göstermeden iyileşti.

Sarkomun türünü kesin tayini için tümörün histolojik raporu halen beklenmektedir.

YORUM :

Bu genç hastanın sağ kolu indifferansiye sarkom nedeniyle kesildi.

Bu sarkom tahminen 1969 da lokal olarak çıkarılan sarkomun bir nüksüdür.

Bu tümörün tedavisi çeşitli nedenlerle geciktirilmiştir.Bizler için bugün bu bahis tümörün seyri sırasında daha erken cerrahi müdahale yoluna gidilseydi ampütasyon gerekesiz olur mu du olmazmıydı kesin olarak söylemek mümkün değildir. Daha fazla geçikme hastalığın mutlak suretle yayılmasına ve hastanın bundan ötürü ölmesine neden olacaktı.

Hastalığın bu evresinde yayılma belirtileri gözlenmedi. Prognozun iyi olabileceği ümidindeyiz.

A.G. Nash, F.R.C.S.

113376

-Şbu raporun İngilizcedon Türkçeye tercümesi dairemiz tercümanı tarafından yapılmış olup, aslına ve dosyasında saklı örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

KADIKÖY 1. NOTERİ
SAFDER AKTUĞ

Harç pulu bedeli Noterliğimizce tahsil edilmiştir.

9 — *Londra'da Royal Marsden Hastanesi tarafından verilen ve tedavinin geciktirilmiş olduğunu belirten rapor.*

Histolojik olarak, belirgin özellikleri olmayan bir serkom görüldü.

Teşhis indifferansiye serkom.

Hastalığın herhangi bir yayılma belirtisine rastlanmadığından ve sağlıklı bir kişi olduğundan sağ koluna anpüte etmenin dışında yapacak bir şey yok gibi görünüyordu. İki cerrahın önerisiyle — Bay Y. D. Griffiths, M. S., F. R. C. S. ve Bay J. A. Mc Kinna, F. R. C. S. — bu ameliyat 3 ocak 1974'te gerçekleştirildi. Dört parmak uzunluğunda bir ampütasyon güdüğü kalacak şekilde üst kol kesildi. Bu ameliyattan koniplikasyon göstermeden iyileşti.

Sarkomun türünün kesin tayini için tümörün histolojik raporu halen beklenmektedir.

YORUM:

Bu genç hastanın sağ kolu indifferansiye sarkom nedeniyle kesildi.

Bu sarkom tahminen 1969'da lokal olarak çıkarılan sarkomun bir nüksüdür.

Bu tümörün tedavisi çeşitli nedenlerle geciktirilmiştir. Bizler için bugün bu habis tümörün seyri sırasında daha erken cerrahi müdahele yoluna gidilseydi ampütasyon gereksiz olur muydu olmaz mıydı, kesin olarak söylemek mümkün değildir. Daha fazla gecikme hastalığın mutlak surette yayılmasına ve hastanın bundan ötürü ölmesine neden olacaktı.

Hastalığın bu evresinde yayılma belirtilerine rastlanmadı. Prognozun iyi olabileceği ümidindeyiz.

A. G. Nash, F. R. C. S.

113376

İşbu raporun İngilizceden Türkçeye tercümesi dairemiz tercümanı tarafından yapılmış olup, aslına ve dosyasında saklı örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

KADIKÖY 1. NOTERLİĞİ
SAFDER AKTUĞ

Tü[redacted]e Cumhuriyeti

[redacted]DIKÖY [illegible]NOTERİ
[redacted]FDER AKTUĞ

Y. No. : _____

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUĞ
Pazaryolu Altınoğlu
İş Hanı No. 101 - 105
363971
Tel.: 373971
364461

Royal Marsden Hastanesi
Londra ve Surrey
Fulham Road
Londra : SW3 6 JJ
Sayı 281

19.şubat.1975

REF: SW 113376

İlgili Makama

Bay Karadeniz'e Londra'da Bay Griffitha tarafından sağ koltuk altında bulunan bir kitlenin oksisyonu yapılmıştır. Bon kendisine bir kür post- operatif radyoterapi uygulad[illegible]m; oldukça iyi kaldırdı.

Bay Griffitha ile, önümüzdeki aylar içinde mümkün olabildiğil sürece günde iki kez 50 mg endovena alabilmesini uygun olduğu kanaatindayız. Kendisine bu tabletlerden bir miktar vermiş bulunuyorum, fakat hen bağlanmadan hemde ilacı kullandığı süre içinde her iki haftadı bir bir kan sayımı kontrolünü öneririm. Lokositler 3500/ mm3 altına düşerse Endoxana'ya kan sayımı düzelinceye dek kesmelidir.

Kendisine, Endoxana ya bağlanmadan önce [illegible] prof. Konuralp ile ilişki kurmasını rica ettim.

P.P. R.L. Morgan, M.B.,D.M.R.T.,F.F.R.

cc: Prof. H.Ziya Konuralp
Capa
Cerrahi Kliniği şefi,
İstanbul

İşbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi dairemizin emin[illegible]li tercümanı tarafından yapılmış olup aslına uygun olduğu dairemiz dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğu tasdik olunur.

Kadıköy 1. Noteri
[illegible]

rd/C-A

Harç pulu bedeli Noterliğimizce tahsil edilmiştir.

10 — *Royal Marsden Hastanesi tarafından verilen ve tedavinin uygulanış biçimini anlatan rapor.*

Royal Marsden Hastanesi
Londra ve Surrey
Fulham Road
Londra SW 3 6 JJ
Sayı 281
19. Şubat. 1975

RLM : SW 113376

İlgili Makama

Bay Karadeniz'e Londra'da Bay Griffiths tarafından sağ koltuk altında bulunan bir kitlenin eksizyonu yapılmıştır. Ben kendisine bir kür post - operatif radyoterapi uyguladım; oldukça iyi kaldırdı.

Bay Griffiths ile, önümüzdeki aylar içinde mümkün olabildiği sürece günde iki kez 50 mg. endovana almasının uygun olduğu kanısındayız. Kendisine bu tabletlerden bir miktar vermiş bulunuyorum, fakat hem başlangıçta hem de ilacı kullandığı süre içinde her iki haftada bir bir kan sayımı kontrolünü öneririm. Lokositleri 3500/mm³ altına düşerse Endoxana'yı kan sayımı düzelinceye dek kesmelidir.
dir.

Kendisine, Endoxana'ya başlamadan önce Prof. Konuralp ile ilişki kurmasını rica ettim.

P. P. R. L. Morgan, M. B., D. M. R. T., F. F. R.

cc : Prof. H. Ziya Konuralp
Çapa
Cerrahi Kliniği şefi,
İstanbul

İşbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi dairemizin yeminli tercümanı tarafından yapılmış olup, aslına ve daire dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1. Noteri
Safder Aktuğ
Noter Selâhiyetini Haiz
Noter Vekili
Cemil Arşitek

T. C.
KADIKÖY 1. NOTERİ
SAFDER AKTUĞ

№ 45357
Tarih: ...

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUĞ
Posteryolu Altmeşhu İş
Hanı No. 101 - 105
☎ 362171 - 364161

Bay John D.Griffitha'den
149, Harley Street, LUIN aD

14.temmuz.1975

TIBBI RAPOR

Bay HARUN KARADENİZ

Bu hasta 1963'te sağ dirseğin alt kısmında kemiğin üzerinde ufak bir sertlik fark etmiştir. 1966'da Hastaneye başvurmuş ve kendisine bunun önemsiz olduğu söylenmiş. 1968 te lezyon büyüdüğünden yeniden hastaneye başvurmuş. Biopsi çıkarılmış ve habis olduğu anlaşılmış. 1969 da koltuk altından bir bez çıkarılmış fakat habis bulunmamış, kemik küreti edildi ve habis hücrelere rastlandı. Radyoterapiye tabi tutuldu ve preparatlar bana yollanarak fikrim soruldu.

Bu hastayı 10.6.1969'da muayene ettim. Sağ dirsekte inspeksiyon alanında kesin bir patolojik bulgu yoktur. Radioterapiyi takiben bir indürasyon alanı oluştu. Her iki aksillada ve supraklaviküler bölgede ele gelen lenf nodülü yoktu. Karaciğer yahut dalak palpabl değildi.

Kanımca bu hasta dikkatli bir gözlem altında tutulmalıydı. Yeniden bir şişlik oluşmasa halinde beklemeden ampütasyona gitme düşüncesiyle derhal biopsi yapılmalıydı.

Bu hastayı 2.ocak.1974'te tekrar gördüğümde sağ dirseğinde nükseetmiş bir tümör vardı. Preparatlara yeniden bakıldı ve biopsi sonucu indifferansiye sarkosu olduğu görüldü. Bay Alan Mckinna(Royal Marsden Hastanesinin danışman operatörü) ve tarafından sağ kolun ampütasyonu önerildi.

Humerusun orta yerinden amputasyon yapıldı. Sağ kolaj kapandı ve iyi bir ampütasyon güdüğü kaldı. Bundan sonra Roshanptan Hastanesinde kendisine protez takıldı.

8.temmuz.1974'te kendisini gördüğümde bu protezi fonksiyonel olarak rahat kullanabiliyordu. Lezyonun histolojisi habis fibriz hişhosfoda(Fibroxanthosarcoma gösteriyordu, Metastaz veya herhangi bir yayılma söz konusu değildi. Bu tümör lokal olarak hafasat göstermekte iseede yayıldığı ender görülmemektedir.

Kanımca önümüzdeki beş yıl içinde her altı ayda bir göğüs radyografisi çekilmesi gerekmekte, 6 ay sonra kendisini tekrar görmek istedim.

Noter Sağlığı Hizmetleri Müdürlüğü
Noter Vekili
CEMİL KARADUMAN

...ları ve Dünya Fuarları
...ürkiyeden kabul
yapılmaktadır.

Bay John D. Griffiths'den

149, Harley Street, LUIN a D

14. Temmuz. 1975

TIBBİ RAPOR
Bay HARUN KARADENİZ

Bu hasta 1963'te sağ dirseğin alt kısmında kemiğin üzerinde ufak bir sertlik fark etmiştir. 1966'da Hastaneye başvurmuş ve kendisine bunun önemsiz olduğu söylenmiş. 1968'de Lozym büyüdüğünden yeniden hastaneye başvurmuş. Şişlik çıkarılmış ve Habis olduğu anlaşılmış.
1969'da koltuk altından bir bez çıkarılmış, fakat habis bulunmamış, kemik kürete edildi ve habis hücrelere rastlandı. Radyoteropiye tabi tutuldu ve preparatlar bana yollanarak fikrim soruldu.

Bu hastayı 10. 6. 1969'da muayene ettim. Sağ dirsekte insizyon alanında kesin bir patolojik bulgu yoktur. Radiotropiyi takiben bir indürasyon alanı oluştu. Her iki aksillada ve supraklarikiüler bölgede ele gelen lenf nodülü yoktu. Karaciğer yahut dalak palpabl değildi.

Kanımca bu hasta dikkatli bir gözlem altında tutulmalıydı. Yeniden bir şişlik oluşmak halinde bekletmeden ampütasyona gitme düşüncesiyle derhal biopsi yapılmalıydı.

Bu hastayı 2. Ocak. 1974'te tekrar gördüğümde sağ dirseğinde nüksetmiş bir tümör vardı. Preparatlara yeniden bakıldı ve biopsi sonucu indifferansiye sarkosu olduğu görüldü. Bay Alan Mckimma (Royal Marsden Hastanesinin danışman operatörü) ve tarafından sağ kolun ampütlisyonu önerildi.

Humerusun orta yerinden ampütasyon yapıldı. Yara kolay kapandı ve iyi bir anpütasyon güdüğü kaldı. Bundan sonra Roshanptan Hastanesinde kendisine protez takıldı.

8. Temmuz. 1974'te kendisini gördüğümde bu protezi fonksiyonsel olarak rahat kullanabiliyordu. Lezyonun histolojisi habis fibriz hishositoma (Fibroxanthosarcom) gösteriyordu. Metastaz veya herhangi bir yayılma söz konusu değildi. Bu Tümör lokal olarak habaset göstermekte ise de yayıldığı sık görülmemektedir.

Kanımca önümüzdeki beş yıl içinde her altı ayda bir göğüs radyografisi çekilmesi gerekmekte, 6 ay sonra kendisini tekrar görmek istedim.

16. 12. 1974'te hasta Royal Marsden hastanesine sağ koltuk altında oluşan lenf nodülü kitlesi nedeniyle yattı :

T. C.
KADIKÖY 1. NOTERİ
SAFDER AKTUĞ

Yev. No. 15957
Tevsik

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUĞ
Paşaryolu Altıoğlu İş Hanı No. 101 - 105
☎ 363571 - 364461

Eylül 1975

- 2 -

16.12.1974 te Hanta Royal Marsden hastanesine sağ koltuk altında oluşan lenf nodülü kitlesi nedeniyle yattı: 17.16.74 te biopsi yapıldı; vaki nodbe tamamen eksize edildi. Ve derin olarak göğüs duvarına yapışmış bulunan nodüllerden müteakkil bir kitle alındı. Histolojik olarak habis fibröz hiehasitoma metastazi görüldü.

Hasta 3.1.1975 te tekrar görüldü ve radioterapi kürüne alındı. Genel durumu iyi idi fakat koltuk altını media duvarında, yani göğüs kafesinin yan kısmında hala bir kitle vardı. Radioterapiye devam edildi. Fakat supraklaviküler bölgede küçük, sert bir nodül oluştu.

Hastanın kesilen kolunda bu sırada ağrı ve ödem ayrıca da yutma güçlüğü oldu, 23.6.1975 te sağ kasıkta muhtemelen, radyosy onun ve ameliyatın sonucu oluşan hafif bir şişmenin kendisi farkına vardı. Sağ supraküler fossada (çukurda) sertleşme vardı.

25.6.975 te sağ kasıkta şişlik devam ederken, göğüs duvarının alt kısmında da şişme başladı.

Tedaviye devam edildi; 11.7.75do görüldüğünde durum aşikar olarakkötüye gidiyordu. Göğüs radyografisinde sağ plevra boşluğunda az miktarda mayi ile birlikte diafremanın yükseldiği ve sağ akciğerin alt lobunun kollaps olduğu görüldü. Şimdi artık batının sol yanında ve göğüs kafesi içerisinde yaygın tek bir infiltrasyon durumu var. Kendisine palyatif olarak 5- Fluorouracil verildi.

Y.D. Griffiths, M.S. FRCS

Hastaya önümüzdeki altı hafta içinde haftada 1 gm 5-Fluorouracil verilmesini öneririm.

Ağbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi daremiz yeminlitercümanı tarafından yapılmış olup aslına ve dairemiz dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1. Noterliği

ad/C-A

Mühür ve Damga Pulları dairemizden satın yapıştırılmıştır.

11 — *Dr. John D. Griffiths tarafından verilen ve Harun Karadeniz'in başından beri dikkatli bir gözlem altında tutulması, şişlik görüldüğü anda bekletmeden müdahele edilmesi gerektiğine ilişkin rapor.*

17. 16. 74'te biopsi yapıldı; vaki nedbe tamamen eksize edildi. Ve derin olarak göğüs duvarına yapışmış bulunan nodüllerden müteşekkil bir kitle alındı. Histolojik olarak habis fibröz hishasitoma metastazı görüldü.

Hasta 3. 1. 1975'te tekrar görüldü ve radioterapi kürüne alındı, Genel durumu iyi idi, fakat koltuk altının media duvarında, yani göğüs kafesinin yan kısmında hâlâ bir kitle vardı. Radioterapiye devam edildi. Fakat supraklaviküler bölgede küçük, sert bir nodül oluştu.

Hastanın kesilen kolunda bu sırada ağrı ve ödem ayrıca da yutma güçlüğü oldu, 23. 6. 1975'te sağ kasıkta muhtemelen, radyosyonun ve ameliyatın sonucu oluşan hafif bir şişmenin kendisi farkına vardı. Sağ süprakürüler fossada (çukurda) sertleşme vardı.

25. 6. 975'te sağ kasıkta şişlik devam ederken, göğüs duvarının alt kısmında da şişme başladı.

Tedaviye devam edildi; 11. 7. 75'de görüldüğünde durumu aşikar olarak kötüye gidiyordu. Göğüs radyografisinde sağ plevra boşluğunda az miktarda mayi ile birlikte diafragmının yükseldiği ve sağ akciğerin altlobunun kollaps olduğu görüldü. Şimdi artık batının sol yanında ve göğüs kafesi içersinde yaygın tam bir infiltrasyon durumu var. Kendisine palyatif olarak 5 — Fluorouracil verildi.

Y. D. Griffiths, M. S. FRCS.

Hastaya önümüzdeki altı hafta içinde haftada 1 gm. 5 — Fluorouracil verilmesini önerirrim.

İşbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi dairemiz yeminli tercümanı tarafından yapılmış olup, aslına ve daire dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1. Noteri
Safder Aktuğ
Noter Selâhiyetini Haiz.
Noter Vekili
Cemil Arşitek

T. C.
KADIKÖY 1. NOTERİ
SAFDER AKTUĞ

Y. No.: 5 Eylül 197
Tarih:

T. C.
Kadıköy 1. Noterliği
SAFDER AKTUĞ
Fahrettin Altaylığa İş
Hanı No. 101 - 105
☎ 36 39 71 - 36 44 61

Bay John D. Griffiths 'den
149, Harley Street, Wim 2 de

14. temmuz.1975

Bay HARUN KARADENİZ'e İLİŞKİN

Bu hastaya verdiğim Tıbbi Rapora ilaveten, kanımca prognozu son derece kötü olupüç aydan fazla bir süre yaşaması olanaksız görülmektedir.

Eğer hasta 1969 ile 1974 yılları arasında kontrol altında bulunmuşsaydı, hastalık daha etkin bir biçimde tedavi edilebilirdi. Bu süre içinde lezyona Radikal cerrahi daha kolay uygulanabilirdi. Ve hastalığın tekrarı ihtimali daha zayıf olurdu. Tümörün habis olduğu başlangıç tarihi olan 1963 ten beri bilinmekle birlikte on yıl sonrasına dek metastaz görülmemesi, herhangi lokal bir nüksün klinik olarak belirginlik kazandığı anda lokal ekzisyonun yada ampütesyonunun prognozu uzatmak bakımından etkili olabileceğine delalet eder.

Y.D.Griffiths M.C.
F.R.C.S.

İşbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi dairemizin yeminli tercümanı tarafından yapılmış olup aslına uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1. Noteri
Safder Aktuğ

ad/C-A

Noter Sekreterinin
Noter Vekili
CELİL ARSLAN

ÖZERKÇİ NOTERLİĞİ

Mors ve Damga Pulları
Elverdiği ölçüde
yapıştırılmıştır.

12 — *Dr. John D. Griffiths tarafından verilen ve Harun Karadeniz'in üç aydan fazla yaşamasının olanaksız olduğunu belirten rapor.*

Bay John D. Griffiths'den

149, Harley Strcet, Wın 2 de

14. Temmuz. 1975

BAY HARUN KARADENİZ'e İLİŞKİN

Bu hastaya verdiğim Tıbbi Rapora ilaveten, kanımca prognozu son derece kötü olup üç aydan fazla bir süre yaşaması olanaksız görülmektedir.

Eğer hasta 1969 ile 1974 yılları arasında kontrol altında bulunsaydı, hastalık daha etkin bir biçimde tedavi edilebilirdi. Bu süre içinde lezyona Radikal cerrahi daha kolay uygulanabilirdi. Ve hastalığın tekrarı ihtimali daha zayıf olurdu. Tümörün habis olduğu başlangıç tarihi olan 1963'ten beri bilinmekle birlikte on yıl sonrasına dek metastaz görülmemesi, herhangi lokal bir nüksün klinik olarak belirginlik kazandığı anda lokal eksizyonun ya da ampütesyonunun prognozu uzatmak bakımından etkili olabileceğine delalet eder.

Y. D. Griffiths M. S.
F. R. C. S.

İşbu belgenin İngilizce'den Türkçe'ye tercümesi dairemizin yeminli tercümanı tarafından yapılmış olup aslına ve daire dosyasında saklı bulunan örneğine uygun olduğunu tasdik ederim.

Kadıköy 1. Noteri
Safder Aktuğ

Noter Selâhiyetini Haiz
Noter Vekili
Cemil Arşitek

Sayı : 1971/103 — 284 N. Ç. 14. 9. 1971

As. Ceza Ve Tutukevi Komutanlığına,

Kartal Maltepe

İlgi — 14. 9. 1971 tarih ve 3921/1642 — 71 sayılı yazı

İlgi yazıya bağlı olarak gelen Harun Karadeniz'e ait dilekçe ile adı geçenin (kanser hastalığından muzdarip olduğu bu hastalığın tutukevindeki şartlar itibariyle arttığını ve tedavisinin mutlaka Londra'da yapılması zarureti karşısında tahliye olunmasını) talep etmekte olduğu görülmüştür.

Bu dilekçesindeki tahliye talebinin 353 sayılı kanunun 75. maddesindeki (tutukluluk halinin kaldırılması) veya (tutukluluk halinin kaldırılmasına dair talebin reddi üzerine itiraz) hallerinden herhangi birini kapsamadığı ve askeri savcılıktan böyle bir talepte bulunduğu neticesine varıldığından dilekçenin herhangi bir As. Mahkemeye gönderilmesine tevessül olunamamış keza 10. 9. 1971 tarihli tutukluluk halinin devamına dair As. Savcılık kararı serahatı karşısında res'en tahliyesine tevessül sebebi de görülememiştir.

Tutuklu bir şahsın yurt dışında tedaviye gönderilmesini mümkün kılan bir hüküm bulunmadığına göre dilekçe sahibinin, rahatsızlığını tesbit ve gerekirse yatırılarak tedaviye tabi tutulması için hastaneye sevki tabiidir.

Bu itibarla adı geçenin sıhhi durumu neyi gerektiriyorsa, mevzuat dahilinde kendisine gerekli yardımın yapılmasını keza dilekçesi karşılığı olarak, yukarıdaki hususların kendisine bildirilmesini arzederim.

Nevzat Çizmeci

Hk. Yarb. Yard. As. Savcı

1645/71 ve 14. 9. 1971

13 — *Harun Karadeniz'in hastalığını gerekçe göstererek yapmış olduğu tahliye istemine karşılık As. Savcı'nın tutukevi komutanlığına yazdığı yazı.*

16.9.1971

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına
İ s t a n b u l

Konu : 353 Sayılı Kanunun 75. maddesi uyarınca tutukluluk halinin kanser hastalığı sebebiyle kaldırılması Hk.

Dilekçi : Ceren Karadeniz- Sıkıyönetim tutukevinde tutuklu.
-altepe/ İstanbul

11 Haziran 1971 günü gözaltına alındım ve 24 Haziran günü de tutuklanarak Maltepe Sıkıyönetim tutukevine gönderildim. O günden bu yana tutuklu olarak beklemekteyim. Savcılığınızca son olarak gönderilen bir yazıda tutukluluk halimin 5 Ekim 1971 gününe kadar uzatıldığı bildirilmektedir.

İddianamenin mahteviyatına ve tabiatıyla suçumun mahiyetini bilmiyorum. Buna rağmen tutukluluk halim aşağıda bildirdiğim sebeplerden dolayı uzatılmamalıdır.

Kanser hastalığından muzdaribim. Tedavim Türkiye'deki kliniklerde mümkün olmamaktadır. Bunu T.C. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Bayındırpaşa Numune Hastanesi Sağlık Kurulunun 6.8.1969 tarih ve 1492 sayılı raporu ile tevsik edebilirim.

Sözü geçen rapor uyarınca Temmuz 1969 tarihinde İngiltere'ye gittim. İki ay süre ile tedavi edildim ve tıbbi müşahede altında tutuldum, kordönüşümden itibaren de İ.Ü. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. Cerrahi Kliniğinde sürekli tedavi ve müşahede altına alındım. Bu durumu ise sözü geçen kliniğin 30.3.1971 tarih ve 56811 sayılı yazısıyla tevsik edebilirim.

İngiltere'de tedavimi yapan Royal Marsden Hospital'den yapılan İskoçlar ve gene tedavimi yapan kanser uzmanı K. A. Anderson -geri verildiğinde ibraz edeceğim- yazılarında hastalığın nüksetmesi ve "kanserin yürümesi" halinde derhal İngiltteredeki kliniklere başvurmam ve mutlaka müdahale edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Aksi takdirde kanser hastalığı kesinlikle "öldürücü" bir nitelik kazanacak ve tedavisi mümkün olmayacaktır.

Türkiye'de tedavimi yapan ve beni sürekli müşahede altında tutan 2. Cerrahi Kliniğinin 30.3.1971 tarih ve 56811 sayılı raporu ise hastalığın nüksettiğini, "kanserin yürüdüğünü" tevsik etmektedir.

16. 9. 1971

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına

İstanbul

Özü : 353 Sayılı Kanunun 75. maddesi uyarınca tutukluluk halinin *kanser hastalığı* sebebiyle kaldırılması Hk.

Dilekçi : Harun Karadeniz. Sıkıyönetim tutukevinde tutuklu.

Maltepe/İstanbul

11 Haziran 1971 günü gözaltına alındım ve 24 Haziran günü de tutuklanarak Maltepe Sıkıyönetim tutukevine gönderildim. O günden bu yana tutuklu olarak beklemekteyim. Savcılığınızca son olarak gönderilen bir yazıda tutukluluk halimin 5 Ekim 1971 gününe kadar uzatıldığı bildirilmektedir.

İddianamenin muhteviyatını ve tabiatıyla suçumun mahiyetini bilmiyorum. Buna rağmen tutukluluk halim aşağıda bilginiz eunduğum sebeplerden dolayı uzatılmamalıdır.

Kanser Hastalığından muzdaribim. Tedavim Türkiye'deki kliniklerde mümkün olmamaktadır. Bunu T. C. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Haydarpaşa Numune Hastanesi Sağlık Kurulunun 6. 8. 1969 tarih ve 1492 sayılı raporu ile tevsik edebilirim.

Sözü geçen rapor uyarınca Temmuz 1969 tarihinde İngiltere'ye gittim. İki ay süre ile tedavi edildim ve tıbbi müşahade altında tutuldum. Yurda dönüşümden itibaren de T.C. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. Cerrahi Kliniğinde sürekli tedavi ve müşahade altına alındım. Bu durumu ise sözü geçen kliniğin 30.3.1971 tarih ve 56811 sayılı yazısıyla tevsik edebilirim.

Gerekli operasyonun yapılması için yol hazırlıklarına başlad ım esnalarda savcılığınızın talebi üzerine Bakırköy Otuz Ağırceza mahkemesince tutuklandım. Uçanrulğuma olan inancım, bana, kısa süre sonra tahliye edileceğim düşüncesiyle şimdiye kadar bu kabil bir başvurmaya gerek duymamıştır.

Fe var ki gerek tutukevinde yapılan sert'arının - hastalığın özel liğinden dolayı- olumsuzluğu gerek son günlerde konunun ilerlediğini gösteren emarelerin artması ve gerekse hastalığın tehlikeli bir safhaya büründüğünü gösterir raporun tanzimından bu yana 162 gün geçmiş olması sağlığım için "ölümle sonuçlanması muhtemel, vahim bir durum" yaratmıştır.

Sonuç ve talep : Yukarıda açıkladığım gerekçelerden dolayı TAHLİYE i talep ediyorum. Bu bakımdan savcılığınızca 353 sayılı kanunun 75. maddesi uyarınca dilekçemin ilgili mahkemeye gönderilmesini saygı ve hürmetlerimize arz ederim,

Saygılarımla. 16.9.1971.

Harun Karadeniz

Not : Dilekçemde sözü geçen bütün rapor ve belgeleri istendiği takdirde savcılığınıza ya da ilgili mahkemeye ibraz etmeye hazırım.

14 — *Harun Karadeniz'in 16/9/1971 tarihinde hastalığını gerekçe göstererek yapmış olduğu tahliye istemi.*

İngiltere'de tedavimi yapan Royal Marsden Hospital'den yapılan ikazlar ve gene tedavimi yapan kanser uzmanı K. A.

Anderson -gerektiğinde ibraz edebileceğim- yazısında hastalığın nüksetmesi ve «*kanserin yürümesi*» halinde derhal İngiltere'deki kliniklere başvurmam ve mutlaka müdahale edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Aksi takdirde kanser hastalığı kesinlikle «*öldürücü*» bir nitelik kazanacak ve tedavisi mümkün olmayacaktır.

Türkiye'de tedavimi yapan ve beni sürekli müşahade altında tutan 2. Cerrahi Kliniğinin 30. 3. 1971 tarih ve 56811 sayılı raporu ise hastalığın nüksettiğini, «*kanserin yürüdüğünü*» tevsik etmektedir.

Gerekli operasyonun yapılması için yol hazırlıklarına başladığım sıralarda savcılığınızın talebi üzerine Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince tutuklandım. Suçsuzluğuma olan inancım, bana, kısa süre sonra tahliye edileceğim düşüncesiyle şimdiye kadar bu kabil bir başvurmaya gerek duyurmamıştır.

Ne var ki, gerek tutukevinde yaşama şartlarının -hastalığın özelliğinden dolayı- elverişsizliği, gerek son günlerde kanserin ilerlediğini gösteren emarelerin artması ve gerekse hastalığın tehlikeli bir seyre büründüğünü gösterir raporun tanziminden bu yana 162 gün geçmiş olması sağlığım için «*ölümle sonuçlanması muhtemel, vahim bir durum*» yaratmıştır.

Sonuç ve talep : Yukarıda açıkladığım gerekçelerden dolayı *TAHLİYEMİ* talep ediyorum. Bu bakımdan savcılığınızca *353 sayılı kanunun 75. maddesi uyarınca dilekçemin ilgili mahkemeye gönderilmesini* emir ve müsaadelerinize arz ederim.

Saygılarımla. 16. 9. 1971. Harun Karadeniz

Not : Dilekçemde sözü geçen bütün rapor ve belgeleri istendiği takdirde savcılığınıza ya da ilgili mahkemeye ibraz etmeye hazırım.

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SAYI : 1971/103-284-436 M.Ç. 16/ 9 / 1971

KONU : H.KARADENİZ .

2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ KIDEMLİ HÂKİMLİĞİNE

ŞELİMİZE

İLGİ : As.Cezaevi K.16.9.1971 tarih ve 3921-1653-71 sayılı yazısı.

T.C.K.nun 141 nci maddesine muhalefet suçundan sanık Harun KARADENİZ'in İlgi yazıyla gelen 16.9.1971 tarihli dilekçesiyle " Kanser hastalığının İngiltere'de tedavisi için tahliyesini" talep ettiği görülmektedir.

Daha evvel bu yolda yaptığı müphem müracaatına verilen cevap itibariyle de,adı geçenin tedavisi için tahliyesi mümkün olmayıp,gerekiyorsa Askeri Cezaevi yoluyla bir Hastaneye sevki mümkün bulunmaktadır.

Bu gerekçeyle tutukluluk halinin devamı icabettiği mütalâa olunan,sanığa ait dilekçe ve dosya eklidir.

Düzenlenecek karardan 2 nüsha ile birlikte dosyanın iadesini arz ederim.

EKİ : Dosya

Revzat ÇİZMECİ
Hâkim Yarbay
Yrd.Askeri Savcı

15 — *As. Savcı'nın bu tahliye istemi hakkındaki görüşü.*

T. C.

SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SAYI : 1971/103 — 284 — 436 N. Ç.

16/9/1971

KONU : H. KARADENİZ.

2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ KIDEMLİ HÂKİMLİĞİNE

SELİMİYE

İLGİ : As. Cezaevi K. 16. 9. 1971 tarih ve 3921 — 1653 — 71 sayılı yazısı.

T. C. K.'nun 141'nci maddesine muhalefet suçundan sanık Harun KARADENİZ'in İlgi yazıyle gelen 16. 9. 1971 tarihli dilekçesiyle «Kanser hastalığının İngiltere'de tedavisi için tahliyesini» talep ettiği görülmektedir.

Daha evvel bu yolda yaptığı müphem müracaatına verilen cevap itibariyle de, adı geçenin tedavisi için tahliyesi mümkün olmayıp, gerekiyorsa Askeri Cezaevi yoluyla bir Hastaneye sevki mümkün bulunmaktadır.

Bu gerekçeyle tutukluluk halinin devamı icabettiği mütalâa olunan, sanığa ait dilekçe ve dosya eklidir.

Düzenlenecek karardan 2 nüsha ile birlikte dosyanın iadesini arz ederim.

EKİ : Dosya

Nevzat ÇİZMECİ

Hâkim Yarbay
Yrd. Askeri Savcı

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

Selimiye - İstanbul

17.9.1971

KAYIT NO : 971-69
KARAR NO : 971-50

K A R A R

Türk milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye yetkili Sıkıyönetim K. lığı 2 Nolu As. Mahkemesi, 353 sayılı kanunun 2. maddesi uyarınca :

BAŞKAN : Top.Alb.Orhan BAKİOĞLU ..... (942-190)
ÜYE : Hâkim Kd.Bnb.Ferruh ÇENEDEM ..... (954-B-2)
ÜYE : Hâkim Kd.Ysb.Hamdi ÖNCÜLOĞLU ..... (457) den

müteşekkil Mahkeme heyeti, tutanakta Sivil Me. Yavuz YALAZ ..... hazır oldukları halde, T.C.K.nun 141.maddesine muhalefet suçundan tutuklanmasına karar verilen sanık Harun KARADENİZ'in tutukluluk halinin kaldırılmasına mütedair 16.9.1971 tarihli dilekçesine müteakiben sanığa ait dava dosyasının Askeri Savcılığın bu husuata yazılı mütalaasını da ihtiva eden 16.9.1971 gün 971-103-284-436 N.Ç.sayılı yazılarıyla mahkemeye gönderildiği anlaşılmakla Mahkeme özel salonunda 17.9.1971 günü saat 11.30 da açık olarak toplanıldı.

Sanığın 16.9.1971 tarihli tahliye istemine müteallik iki sahifeden ibaret dilekçesi, bu istem hakkında Askeri Savcılığın 16.9.1971 tarihli yazısındaki yazılı mütalaası ve dava dosyası yeniden okunup tetkik olundu.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Sanık hakkındaki tutuklama kararında gösterilen tutuklama sebeplerinde bir değişiklik görülmediğinden sanığın tevkif müzekkeresinin geri alınmasına mütedair talebinin 353 sayılı kanunun 75.maddesi uyarınca REDDİNE, dava dosyasının adli kovuşturmaya devam olunmak üzere As. Savcılığa iadesine oy birliğiyle karar verilip açıklandı. 17.9.1971

BAŞKAN ÜYE ÜYE

16 — *2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi tarafından tahliye isteminin reddine ilişkin karar.*

Selimiye - İstanbul

17.9.1971

T. C.

SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

KAYIT NO : 971 — 69

KARAR NO : 971 — 50

K A R A R

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye yetkili Sıkıyönetim K.lığı 2 Nolu As. Mahkemesi, 353 sayılı kanunun 2 maddesi uyarınca,

BAŞKAN : Top. Alb. Orhan BAKİOĞLU (942 - 190)
ÜYE : Hâkim Kd. Bnb. Ferruh ŞENERDEM (954-B-2)

ÜYE : Hâkim Kd. Yzb. Hamdi ÖNCÜOĞLU (457) den müteşekkil Mahkeme heyeti, tutanakta Sivil Me. Yavuz YALAZ hazır oldukları halde, T. C. K.'nun 141. maddesine muhalefet suçundan tutuklanmasına karar verilen sanık Harun KARADENİZ'in tutukluluk halinin kaldırılmasına mütedair 16.9.1971 tarihli dilekçesine müsteniden sanığa ait dava dosyasının Askeri Savcılığın bu hususta yazılı mütalaasını da ihtiva eden 16. 9. 1971 gün 971 - 103 - 284 - 436 N. Ç. sayılı yazılarıyla mahkemeye gönderildiği anlaşılmakla Mahkeme özel salonunda 17.9.1971 günü saat 11.30'da açık olarak toplanıldı.

Sanığın 16. 9. 1971 tarihli tahliye istemine müteallik iki sahifeden ibaret dilekçesi, bu istem hakkında Askeri Savcılığın 16. 9. 1971 tarihli yazısındaki yazılı mütalaası ve dava dosyası yeniden okunup tetkik olundu.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Sanık hakkındaki tutuklama kararında gösterilen tutuklama sebeplerinde bir değişiklik görülmediğinden sanığın tevkif müzekkeresinin geri alınmasına mütedair talebinin 353 sayılı kanunun 75. maddesi uyarınca *REDDİNE,* dava dosyasının adli kovuşturmaya devam olunmak üzere As. Savcılığa iadesine oy birliğiyle karar verilip açıklandı. 17. 9. 1971

BAŞKAN *ÜYE* *ÜYE* *Z. K.*

T. C.
SIKI YÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI İSTANBUL

22/9/1971 Selimiye

Sayı : 1971/ 103 — 284 — 436 N. Ç.
Konu : Harun Karadeniz

Askeri Ceza ve Tutuk evi Komutanlığına,

Kartal — Maltepe

İlgi : a — İstanbul SKYK 12. 5. 971 tarih; 1971/273 — 30 Ad. Müş. sayılı emri
b — As. Ceza ve tutukevi komutanlığı 14. 9. 1971 tarih; 3921/1467 — 71 s. yazı
c — 14. 9. 1971 tarih; 1971/103 — 284 N. Ç. sayılı yazımız
d — As. Ceza ve tutukevi K. 16.9.971 tarih; 971/ 3921 — 1653 — 71 sayılı yazısı
e — 16. 9. 1971 tarih; 1971/103 — 284 N. Ç. sayılı yazımız
f — 2 numaralı Askeri Mah. K. Hakimliğinin 17.9.1971 tarih; 71/69 sayılı yazısına bağlı, aynı tarih ve 71/69 — 50 sayılı kararı.

İlgi (a) daki soruşturma emrinde bahsi geçen sanıklardan olup TCK 141. maddesine muhalefet suçundan tutuklu bulunan Harun KARADENİZ'in müteaddit kereler, tutukluluk halinin kaldırılması ve itiraz şeklindeki talepleri reddedilmiş iken, ilgi (b) yazıya bağlı dilekçesiyle, Londra'da tedavisini gerektiren kansere muzdarip olduğunu beyanla (Tahliye) istediği görülmüş, talebinin (Tutukluluk halinin kaldırılması) veya (Tutukluluk halinin kaldırılmasına dair talep üzerine vaki redde itiraz) hallerinden hangisini kapsadığı anlaşılamadığından, ilgi (c) yazı ile As. Cezaevi idaresinden, (adı geçenin rahatsızlığının tesbiti, gerekiyorsa hastahaneye sevk ve ya-

tırılarak tedavisi, mevzuat dahilinde kendisine sıhhi yardım yapılması istenmişti.

Sanık, ilgi (d) yazıya bağlı dilekçesiyle, hastalık halinden bahsederek (Tutukluluk halinin kaldırılmasını) isteğince keyfiyeti, ilgi (a) yazı ile 2 numaralı As. Mah. gönderilmiş, ilgi, (f) yazı ekinde gelen kararla talebi reddedilmişti.

Bu reddin tebliğ edildiği sanık 22. 9. 1971 tarihinde gelmiş dilekçesine, hastalığını belirten raporların tarih ve numaralarını dercederek tedavi için mutlak surette İngiltere'ye gitmesi gerektiğini, ifadeyle tahliyesini istemektedir.

Sanığın (itirazı) 3 Nolu As. Mah.'ye, intikal ettirilmekle beraber hali hazır sıhhi durumunun tayin ve tesbiti, tedavisinin Türkiye dahilinde mümkün olup olmadığı, bilhassa İngiltere'ye bu maksatla gidişinde fayda ve zaruret bulunup bulunmadığı icabediyorsa, tedavi altında tutulması bakımından bir askeri hastahaneye sevki yönünden gereğinin takdirlerinize arzederim.

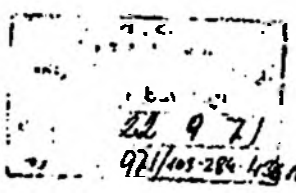
DAĞITIM :
Gereği :
İstanbul Sı. Yö. K.

Bilgi :
As. Ceza ve
Tutukevi K.

Personel
Kendisine Tebliğ 22. 9

Nevzat ÇİZMECİ
Hâkim Yarbay
Yrd. Askeri Savcı

17 — *As. Savcılığın Harun Karadeniz'in tedavisinin «Türkiye dahilinde mümkün olup, olmadığının» tesbiti için bir askeri hastaneye sevk edilmesine ilişkin tutukevi komutanlığına yazdığı yazı.*

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına
İ s t a n b u l

Özü : Tutukluluk halinin kaldırılması talebinin reddeden 2 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesinin kararına itirazım hk.

Dilekçi: Harun Karadeniz. Sıkıyönetim Tutukevinde tutuklu. Maltepe/ İstanbul.

TCK'nun 141. maddesine muhalefet suçundan tutuklanmış bulunmaktayım. Tutukluluk halimin kaldırılması talebi ile Askeri Savcılığa 14.9.1971 tarih ve 3921-1642 sayılı dilekçemizle başvurduk. Dilekçemiz ilişikte bilgilerinize sunulmuştur.

Askeri savcılık bu yazımıza 1971/103-284 M.Ç. sayılı ve 14.9.1971 tarihli yazısıyle cevap vermiş ve dilekçemizi "tutukluluk halinin kaldırılması" veya " tutukluluk halimin kaldırılmasına dair talebin reddi üzerine itiraz" hallerinden herhangi birini kapsamadığı biçiminde yorumlamış ve sonuç olarak talebimizi reddetmiştir. Savcılığın bu yazısının bir sureti de ilişiktedir.

Bunun üzerine gene bir kopyasını ilişikte sunduğumuz 16.9.1971 tarihli ikinci bir dilekçe ile Askeri savcılığa yeniden başvurulmuş ve tutukluluk halimizin kaldırılmasına ilişkin talebimizin bir askeri mahkemece görüşülerek karara bağlanmasını istemiştik.

Bu isteğimiz üzerine durumu görüşen Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesi 17.9.1971 tarih ve 971/69 sayılı 971/50 sayılı kararı ile talebimizin "...tutuklama sebeplerinde herhangi bir değişiklik olmadığı" gerekçesiyle reddine karar vermiştir.

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına,
İstanbul

Özü Tutukluluk halinin kaldırılması talebini reddeden 2 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesinin kararına itirazım hk.

Dilekçi : Harun Karadeniz. Sıkıyönetim Tutukevinde tutuklu. Maltepe/İstanbul.

TCK'nun 141. maddesine muhalefet suçundan tutuklanmış bulunmaktayım. Tutukluluk halimin kaldırılması talebi ile Askeri Savcılığa 14. 9. 1971 tarih ve 3921 — 1642 sayılı dilekçemizle başvurduk. Dilekçemiz ilişikte bilgilerinize sunulmuştur.

Askeri savcılık bu yazımıza 1971/103 — 284 N. Ç. sayılı ve 14. 9. 1971 tarihli yazısıyla cevap vermiş ve dilekçemizin «tutukluluk halinin kaldırılması» veya «tutukluluk halinin kaldırılmasına dair talebin reddi üzerine itiraz» hallerinden herhangi birini kapsamadığı biçiminde yorumlamış ve sonuç olarak talebimizi reddetmiştir. Savcılığın bu yazısının bir sureti de ilişiktedir.

Bunun üzerine gene bir kopyasını ilişikte sunduğumuz 16. 9. 1971 tarihli ikinci bir dilekçe ile Askeri savcılığa yeniden başvurulmuş ve tutukluluk halimizin kaldırılmasına ilişkin talebimizin bir askeri mahkemece görüşülerek karara bağlanmasını istemiştik.

Bu isteğimiz üzerine durumu görüşen Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesi 17. 9. 1971 tarih ve 971/69 kayıt, 971/50 sayılı kararı ile talebimizin «...tutuklama sebeplerinde herhangi bir değişiklik olmadığı» gerekçesiyle reddine karar vermiştir.

2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin bu kararına aşağıda sıraladığımız gerekçelerle itiraz ediyoruz :

Dilekçelerimizin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere kanser hastalığına duzdarilim. Bu hastalığın öldürücü niteliği üzerine herhangi bir açıklamada bulunmayı gereksiz görüyorum. Bu husus bütün insanlarca bilinen bir gerçektir. Tedavi edilmediğim takdirde doğacak sonuçlar ve tedavimin mutlaka Londra'da yapılması zorunluluğu resmi raporlarla tevsik edilmiş ve ilişikte sunduğumuz iki dilekçemizde bütün ayrıntılarıyle açıklanmıştır.

Askeri Mahkeme bunu rağmen talebimizi reddetmiştir.Red gerekçesi olarak "...tutuklama kararında gösterilen tutuklama sebeplerinde bir değişiklik görülmediği ..." hususu öne sürülmüştür.

2 No'lu Askeri mahkemenin bu kararına yöneltecegimiz itiraz başlıca iki noktada yoğunlaşacaktır:

1 - 353 Sayılı kanunun 71 maddesinde belirtilen tutuklanmayı gerektiren hallerin hiçbiri benim için varit değildir. Bu hususta yapılacak titiz bir inceleme tutukluluk halimin kaldırılması için yeterli sebebi mahkemenize verecektir.

Kaçmam şüphesini uyandıracak bir durum sözkonusu olamaz. Tahliye edildiğim takdirde kaçacağım tek yer "kanser ameliyatı olmak üzere ameliyat masasına uzanmak" olacaktır. Açıkça ve samimi - yetle belirteyim ki böyleni bir kaçma yerine uzun süre tutuklu kalmayı tercih ederdim. İşte var ki tıp bilimi bu konuda emredici bir açıklık getirmektedir.

Delilleri yok etmem ve değiştirmem de sözkonu edilmemelidir. Çünkü hakkımda tutukluluk kararı alınmasına yol açan soruşturma iki yıl önceki hareketlerimle ilgilidir. İki yıllık süre içinde yoketmeye tevessül etmediğim delilleri şimdi yok etmem düşünülemez. Kaldı ki tutuklanmamdan bu yana 100 günü aşkın bir süre geçmiştir. Bu süre içinde tahkikatı yürüten makamca delillerin toplanmış ve değerlendirilmiş olması gerekir.

Gene 353 sayılı kanunda belirtilen tutukluğu gerektiren hallerden askeri disiplini bozmam da düşünülemez. Askeri bir şahıs değilim ve isnat edilen suçun askeri disiplinle uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur.

Son olarak iki yıldan bu yana hiç bir eylemo katılmadım ya da bizatihi bir eylem düzenleyicisi olarak faaliyet göstermedim

2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin bu kararına aşağıda sıraladığımız gerekçelerle itiraz ediyoruz :

Dilekçelerimizin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere *kanser hastalığı*ndan muzdaribim. Bu hastalığın öldürücü niteliği üzerine herhangi bir açıklamada bulunmayı gereksiz görüyorum. Bu husus bütün insanlarca bilinen bir gerçektir. Tedavi edilmediğim takdirde doğacak sonuçlar ve tedavimin mutlaka Londra'da yapılması zorunluluğu resmi raporlarla tevsik edilmiş ve ilişikte sunduğumuz iki dilekçemizde bütün ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

Askeri Mahkeme buna rağmen talebimizi reddetmiştir. Red gerekçesi olarak «...tutuklama kararında gösterilen tutuklama sebeplerinde bir değişiklik görülmediği ...» hususu öne sürülmüştür.

2 No'lu Askeri mahkemenin bu kararına yönelteceğimiz itiraz başlıca iki noktada yoğunlaşacaktır :

1 — 353 Sayılı kanunun 71 maddesinde belirtilen tutuklanmayı gerektiren hallerin hiçbiri benim için varit değildir. Bu hususta yapılacak titiz bir inceleme tutukluluk halimin kaldırılması için yeterli sebebi mahkemenize verecektir.

Kaçmam şüphesini uyandıracak bir durum sözkonusu olamaz. Tahliye edildiğim takdirde kaçacağım tek yer «*kanser ameliyatı olmak üzere ameliyat masasına uzanmak*» olacaktır. Açıkça ve samimiyetle belirteyim ki böylesi bir kaçma yerine uzun süre tutuklu kalmayı tercih ederdim. Ne var ki tıp bilimi bu konuda emredici bir açıklık getirmektedir.

Delilleri yok etmem ve değiştirmem de sözkonu edilmemelidir. Çünkü hakkımda tutukluluk kararı alınmasına yol açan soruşturma iki yıl önceki hareketlerimle ilgilidir. İki yıllık süre içinde yoketmeye tevessül etmediğim delilleri şimdi yok etmem düşünülemez. Kaldı ki tutuklanmamdan bu yana 100 günü aşkın bir süre geçmiştir. Bu süre içinde tahkikatı yürüten makamca delillerin toplanmış ve değerlendirilmiş olması gerekir.

Gene 353 sayılı kanunda belirtilen tutukluğu gerektiren hallerden askeri disiplini bozmam da düşünülemez. Askeri bir şahıs değilim ve isnat edilen suçun askeri disiplinle uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur.

Binanaleyh asayişi bozucu nitelikte bir eylemim de söz konusu değildir.

Aldı ki belirli bir ikametgâha sahip olma zorunluluğu şartı benim için aranmamalıdır. Çünkü tahliye edildiğim takdirde bulunacağım tek yer tedavi edildiğim hastahane olacaktır.

İtirazımın bu bölümünde sıraladığım gerekçeler açıkça göstermektedir ki 353 Sayılı kanunun 71 maddesinde belirtilen tutukluluğu gerektiren hallerin tümü de benim için ya varit değildir ya da varit olmaktan çıkmıştır. Bu durumda tutukluluğumun devam etmesi "mağduriyet" kelimesi ile açıklanamayacak bir sonuç doğuracaktır. Kanımca "ölüm" mağduriyet kelimesi ile açıklanamaz.

2 İtirazımın ikinci yönü özel durumumla ilgilidir ve kanımca esas yön de budur: 1. Bölümde açıkladığım gerekçeler varit olsa idi bile gene de tutukluluk halimin kaldırılması gerekir. Çünkü :

1.Ü Tıp Fakültesi 2. Cerrahi kliniğinde 1968 ve 1969 yıllarında dört defa ameliyat edildim. Bu ameliyatlara ilişkin raporlarda hastalığım "kanser" olduğu belirtilmiş ve fakat kanserin cinsi ve tedavi şekli hakkında bir karara varılamamıştır. Bunun üzerine aynı kliniğin verdiği bir raporla "... bu dört patolojik anatomi raporunun çeşitliliği muvacehesinde Harun Karadeniz'in bu cins tümörlerle meşgul olan Avrupa'daki bir cerrahi kliniğinde tetkikinin lüzumlu olduğu kanaatinde bulunduğumu bildirir rapordur..." denmiştir. (Bu paragrafta sözü geçen raporların sayı ve tarihleri dilekçenin sonunda sırasıyla bilgilerinize sunulmuştur)

Bilahare duyulan gerek üzerine yurtdışına gitmeden Çapa Radyoterapi enstitü ve kliniğinde Cobalt-60 tedavisine tabi tutulmam lüzumu hasıl olmuş ve bu klinikte yapılan tedaviden sonra gene istenen sonuç alınamadığı için "...İngiltere Vs. gibi dış memleketlerde tedavi edilmesi..." şeklinde bir rapor verilmiştir. (Bu raporun da sayı ve tarihi dilekçe sonunda belirtilmiştir.)

Bunun üzerine Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlığına başvurdum: Bakanlığın emri üzerine Haydarpaşa Numune Hastanesinin Sağlık Kurulu tarafından muayene edildim ve kurul "... Londra

Son olarak iki yıldan bu yana hiç bir eyleme katılmadım ya sa bizatihi bir eylem düzenleyicisi olarak faaliyet göstermedim. Binanaleyh asayişi bozucu nitelikte bir eylemim de sözkonusu değildir.

Kaldı ki belirli bir ikametgaha sahip olma zorunluluğu şartı benim için aranmamalıdır. Çünkü tahliye edildiğim takdirde bulunacağım tek yer tedavi edildiğim hastahane olacaktır.

İtirazımın bu bölümünde sıraladığım gerekçeler açıkça göstermektedir ki, 353 Sayılı kanunun 71 maddesinde belirtilen tutukluluğu gerektiren hallerin tümü de benim için ya varit değildir ya da varit olmaktan çıkmıştır. Bu durumda tutukluluğum devam etmesi «mağduriyet» kelimesi ile açıklanamayacak bir sonuç doğuracaktır. Kanımca «ölüm» mağduriyet kelimesi ile açıklanamaz.

2 - - İtirazımın ikinci yönü özel durumumla ilgilidir ve kanımca esas yön de budur. 1. Bölümde açıkladığım gerekçeler varit olsa idi bile gene de tutukluluk halimin kaldırılması gerekir. Çünkü :

İ. Ü. Tıp Fakütesi 2. Cerrahi kliniğinde 1968 ve 1969 yıllarında dört defa ameliyat edildim. Bu ameliyatlara ilişkin raporlarda hastalığın «kanser» olduğu belirtilmiş ve fakat kanserin cinsi ve tedavi şekli hakkında bir karara varılamamıştır. Bunun üzerine aynı kliniğin verdiği bir raporla «... bu dört patalojik anatomi raporunun çeşitliliği muvacehesinde Harun Karadeniz'in bu cins tümörlerle meşgul olan Avrupa'daki bir cerrahi kliniğin de tetkikinin lüzumlu olduğu kanısında bulunduğumu bildirir rapordur...» denmiştir. (Bu paragrafta sözü geçen raporların sayı ve tarihleri dilekçenin sonunda sırasıyla bilgilerinize sunulmuştur).

Bilahare duyulan gerek üzerine yurt dışına gitmeden Çapa Radyoterapi enstitü ve kliniğinde Cobalt — 60 tedavisine tabi tutulmam lüzumu hasıl olmuş ve bu klinikte yapılan tedaviden sonra gene istenen sonuç alınamadığı için «... İngiltere v.s. gibi dış memleketlerde tedavi edilmesi...» şeklinde bir rapor verilmiştir. (Bu raporun da sayı ve tarihi dilekçe sonunda belirtilmiştir.)

Bunun üzerine Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlığına başvurdum. Bakanlığın emri üzerine Haydarpaşa Numune Hastanesinin Sağlık Kurulu tarafından muayene edildim ve ku-

Kliniklerinden birinde tetkik ve tedavisinin gerektiğine kararına varmış ve bu durumu sayı ve tarihini ihtiva eden bir rapor la tevsik etmiştir. Bu rapor Sağlık Ve Sosyal Yardım Bakanlığa tarafından onaylanmıştır.

Resmi devlet raporlarıyla da tedavinin Yurtdışında yapılması gerektiği açıkça belirtilince Londra'ya gittim ve Royal Marsden Hospital Kliniklerinde tedavi altına alındım. Yapılan tetkikler sonunda hastalığımın Kanser olduğu ve kanserin Lipo-Sarcoma türünden olduğu tesbit edilmiştir. Bu konuda Royal Marsden Hospital görevli uzmandoktor John D. Griffith'in raporlarıyla tevsik edilmiştir.(Bu raporların da sayı ve tarihleri ilişiktedir)

İngiltere'de yapılan tedavi ve teşhislerden sonra müdavi hekim K.A. Anderson'un bir yazısında kanserin ilerlemesi ve nük - setmesi halinde acilen ve mutlaka Londra Kliniklerinde tedavi edilmem zorunluluğundan sarahatle sözedilmiştir.

Yurda döndükten sonra 2. Cerrahi kliniğinde sürekli müşahede altına alındım. Bu arada askerlik işlemlerim için başvurdum. Haydarpaşa 1000 yataklı askeri hastanedeki sağlık kurulu tarafından muayene edildim ve kanser teşhisi bu kurul tarafından da yapılarak askere alınmamam kararı verildi.

Bu sıralarda sürekli müşahede altında tutulduğum 2. Cerrahi Kliniğinde yapılan müşahedelerden 30.3.1971 günkü müşahedede tanzim edilen raporla (rapor no: 56811) KANSERİN NÜKSETTİĞİ VE TÜMÖRÜN BÜYÜDÜĞÜ tevsik edilmiştir. Bu rapor tanzim edildiği sırada bir nohut cesametinde diye tavsif edilen tümör bu günlerde nohut büyüklüğünde ikinci derece halinde büyümüştür.

Hastalığın nüksettiği ve tümörün büyüdüğü teşhisi yapılır yapılmaz Londraya gitmek üzere hazırlıklara girişttim ve fakat benden asılsız bir suç isnadı ile tutuklandım ve tutukevine konduk.

Tümör büyümesine tutukevinde de devam etmiş ve tutukevi şartlarında bu büyümenin hızla da çoğalmıştır.

İngiltere'de yapılan teşhislerde kanser tümörünün koldan koltukaltına oradan da göğüse sıçrayacağı belirtilmiştir. Bu durum da ise tedavi imkanı yoktur. Dünya tıp otoriteleri bu konuda hemfikirdirler. Yani hastalığımın bu şekildeki seyrine müdahele edilmem ise ölüm kaçınılmazdır.

Bu hususları öne sürerek başvurduğum mahkeme kararında hastalığın üzerinde durulmayarak tahliye talebim reddedilmiştir.

rul «... Londra Kliniklerinden birinde tetkik ve tedavisinin gerektiği» kararına varmış ve bu durumu sayı ve tarihini ilişikte sunduğumuz bir raporla tevsik etmiştir. . Bu rapor Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından onaylanmıştır.

Resmi devlet raporlarıyla da tedavimin Yurtdışında yapılması gerektiği açıkça belirtilince Londra'ya gittim ve Royal Marsden Hospital Kliniklerinde tedavi altına alındım. Yapılan tetkikler sonunda hastalığımın Kanser olduğu ve kanserin Lipo - Sarcoma türünden olduğu tesbit edilmiştir. Bu da gerek Royal Marsden Hospital gerekse uzman doktor John D. Griffith'in raporlarıyla tevsik edilmiştir. (Bu raporların da sayı ve tarihleri ilişiktedir.)

İngiltere'de yapılan tedavi ve teşhislerden sonra müdavi hekim K. A. Anderson'un bir yazısında kanserin ilerlemesi ve nüksetmesi halinde acilen ve mutlaka Londra Kliniklerinde tedavi edilmem zorunluluğundan sarahatle söz edilmiştir.

Yurda döndükten sonra 2. Cerrahi kliniğinde sürekli müşahede altına alındım. Bu arada askerlik işlemlerim için başvurdum. Haydarpaşa 1000 yataklı askeri hastanesi sağlık kurulu tarafından muayene edildim ve kanser teşhisi bu kurul tarafından da yapılarak «askere alınmama kararı» verildi.

Bu sıralarda sürekli müşahede altında tutulduğum 2. Cerrahi Kliniğinde yapılan müşahedelerden 30. 3. 1971 günkü müşahedede tanzim edilen raporla (rapor no : 56811) *KANSERİN NÜKSETTİĞİ VE TÜMÖRÜN BÜYÜDÜĞÜ tevsik edilmiştir. Bu rapor tanzim edildiği sırada bir nohut cesametinde diye tavsif edilen tümör bu günlerde nohut büyüklüğünde ikinci bir parça halinde büyümüştür.*

Hastalığın nüksettiği ve tümörün büyüdüğü teşhisi yapılır yapılmaz Londraya gitmek üzere hazırlıklara giriştim ve fakat bence asılsız bir suç isnadı ile tutuklandım ve tutukevine kondum.

Tümör büyümesine tutukevinde de devam etmiş ve tutukevi şartlarında bu büyümenin hızı da çoğalmıştır.

İngiltere'de yapılan teşhislerde kanser tümörünün koldan koltukaltına oradan da göğüse sıçrayacağı belirtilmiştir. Bu durumda ise tedavi imkanı yoktur. Dünya tıp otoriteleri bu konuda hemfikirdirler. Yani hastalığımın bu şekilde seyrine müdahele edilmez ise *ölüm kaçınılmazdır.*

Bu kararı yersiz ve mesnetsiz bulmaktayım. Tahliye talebime ilişkin dilekçemde gerekçe olarak belirtilen husus 353 sayılı kanunun hükümleri değil, nöbetçi kanser hastalığı'dır.

Bu durumda tutukluluk kararı cezalandırılacak sanığın gözönünde bulundurulması gerektiğine göre 353 sayılı kanun bundan gözönüne alınacak hususları belirtmiştir. Ama 353 sayılı kanun benim tutukluluk halimin devam ettirilmesi ile direkt olarak ölüme mahkum edilmiş olmama ilişkin herhangi bir açıklık getirmemiştir.

Tutukluluğumun devamı belki bazı hukuki kurallara uygundur ama kesinlikle inanıyorum ki hiç bir hukuki kural bir insanın yargılanmadan ölüme mahkum edilmesini haklı kılamaz. Ölüme gidebilecek bir durum olup olmadığının tesbiti ise kanımca hukuk otoritelerince değil tıp bilimi tarafından yapılabilir.

Buna rağmen tutukluluk halim devam ettirilirse ölümümden kimin ve hangi makamın sorumlu olacağı tartışma kabul etmeyecek kadar açıktır.

Tutuklanmamdan bu yana 100'e yakın gün geçmiştir. Bu güne kadar hakkımda iddianame tanzim edilmemiş ve yargıç karşısına çıkarılmamışımdır. Ve tutukevi şartlarında gittikçe büyüyen kanser tümörü ve askeri savcılığın birbiri ardına gelen "tutukluluk halimin uzatılmasına ilişkin" yazıları beni bu başvurmaya zorunlu kılmıştır.

Sonuç ve talep :Yukarıda uzun uzun açıkladığım gerekçelerden dolayı, 2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin hakkımda aldığı tahliye talebimin reddine ilişkin kararına itiraz ediyorum. Durumum görüşülerek hakkımda TAHLİYE KARARI alınmasını talep ederim.

Saygılarımla.

Harun Karadeniz

Raporların tarih sayı ve nolları

1 - 2. Cerrahi kliniğinin 13.11.1968 tarih 1396/968, Pol:8639 sayı
2 - " " " 7.1.1969 tarih 20/969, 1/56811 sayılı
3 - " " " 18.4.1969 tarih 404/1969 sayılı raporu
4 - " " " 6.6.1969 " 640/969 sayılı raporu
5 - " " " 5.8.1969 " 56811 sayılı raporu
6 - Çapa R.terapi kliniğinin 1.8.1969 tarih 1286 sayılı raporu
7 - Haydarpaşa Hast. Sağlık Kur.'nun 6.8.969 tarih 1492 sayılı rapor
8 - Royal Marsden Hospital'in 30.09.969 tarih 27 nolu raporu
9 - Dr. John D. Griffiths'in 17 Th September 1969 tarihli raporu
10- Dr R.A.Anderson'un 23.rd September 1969 tarihli raporu

18 — *Harun Karadeniz'in tutukluluk halinin kaldırılması istemini reddeden 2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi kararına itiraz dilekçesi.*

Bu hususları öne sürerek başvurduğum mahkeme kararında hastalığın üzerinde durulmayarak tahliye talebim reddedilmiştir.

Bu kararı yersiz ve mesnetsiz bulmaktayım. Tahliye talebime ilişkin dilekçemde sarahatle belirtilen husus 353 sayılı kanunun hükümleri değil, *nükseden kanser hastalığı*'dır.

Bu durumda tutukluluk kararı cezalandırılacak şahsın gözönünde bulundurulması maksadına matuftur ve 353 sayılı kanun bunda gözönüne alınacak hususları belirtmiştir. Ama 353 sayılı kanun benim tutukluluk halimin devam ettirilmesi ile direkt olarak ölüme mahkum edilmiş olmama ilişkin herhangi bir açıklık getirmemiştir.

Tutukluğumun devamı belki bazı hukuki kurallara uygundur, ama kesinlikle inanıyorum ki, *hiç bir hukuki kural bir insanın yargılanmadan ölüme mahkûm edilmesini haklı kılamaz.* Ölüme gidebilecek bir durum olup olmadığının tesbiti ise kanımca hukuk otoritelerince değil tıp bilimi tarafından yapılabilir.

Buna rağmen tutukluluk halim devam ettirilirse ölümümden kimin ve hangi makamın sorumlu olacağı tartışma kabul etmeyecek kadar açıktır.

Tutuklanmamdan bu yana 100'ü aşkın gün geçmiştir. Bu güne kadar hakkımda iddianame tanzim edilmemiş ve yargıç karşısına çıkarılmamışımdır. Ve tutukevi şartlarında gittikçe büyüyen kanser tümörü ve askeri savcılığın birbiri ardına gelen «tutukluluk halimin uzatılmasına ilişkin» yazıları beni bu başvurmaya zorunlu kılmıştır.

Sonuç ve talep : Yukarıda uzun uzun açıkladığım gerekçelerden dolayı, 2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin hakkımda aldığı tahliye talebinin reddine ilişkin kararına itiraz ediyorum. Durumun görüşülerek hakkımda TAHLİYE KARARI alınmasını talep ederim.

Saygılarımla. Harun Karadeniz

SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

İSTANBUL

18.11.1972

KAYIT NO : 972- 3115
ESAS NO : 971- 32
KARAR NO : 973-

KARAR

Türk Milleti adına yargılama yapıp-hüküm vermeye yetkili Sıkıyönetim K. Mğı 3 No'lu Ask. Mahkemesi, 353 sayılı Kanunun 2 Maddesi uyarınca :

BAŞKAN	Top.K.Alb.Turgut Bozkurt	(961-73)
ÜYE	Yük.Yarcy Coşkun Ündar	(953-B-31)
ÜYE	Hük.Mü.Yzb.Muzaffer Kostak	(955-3) dan

müteşekkil Mahkeme heyeti, Tutanakta Sv.Komuv Ismail Furdur hazır oldukları halde T.C.K.nun 141/1, 141/5, 296, 312 nci maddelerine ihlal suçundan sanık Vadi Alkılıç ve arkadaşlarının yurt dışına çıkmak için İstanbul Emniyet Müdürlüğünde pasaport talebinde bulunacaklara İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına bildirilmiş Sıkıyönetim Komutanlığınca gerekir görülenlerin yurt dışına çıkmalarının 5682 sayılı pasaport kanunun 22. maddesi gereğince önlenmesi hususundaki karar verilmesi İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına 15.11.971 tarihli yazı ile durumu intikal ettirip aynı talebin Ag.Savcılıkça da benimsenerek gerekli kararın alınması için durum Ag.Savcılığınca 15.11.1971 tarih 1971/43-361 S.Ç. sayılı yazıyla tebliği ile mahkemeniz intikal ettirilmiş olmakla bu hususa bir karar vermek üzere 18.11.1971 günü saat 13,30 da duruşmaya müteahhiden toplanıldı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının ve Ag.Savcılığına yazılarında sıkıyönetim yazılarını okundu : Yazıların tebellüğ ettiği mahkemenin 971/32 esas numarasıyla dava dosyasını incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanıklara iknat olunan suçun vasfına göre sanıkların yurt dışına çıkmalarının sakıncalı görüldüğünden talebe uygun olarak sanık Vadi Alkılıç MUSTAFA ÇETİN, HARUN KARADENİZ, SABAHATTİN EYÜPOĞLU, VEDAT DÜRİOL, [illegible], MATİLDA ÖNÇÜL, NAZİLE KÖKÇÜOĞLU, RAHİM ZAKARİOĞ, VAHİT TÜLİS, TANER KUTLAY, İHSAN SAİT[illegible], OSMAN ÇİÇEK ZALÇIN, İLHAN ÜNDEŞ, ERDİL BORAYAP, [illegible], [illegible], KINALIOĞLU, SÜLEYMAN BALKAN, BAĞDELANA RÜSTEM ve İBRAHİM ÇİFTÇİ[illegible] hakkında [illegible] ripteki [illegible] değişikliklerine kadar 5682 sayılı pasaport kanunun 22. [illegible] gereğince YURT DIŞINA ÇIKMALARININ MEN EDİLMESİNE, diğer sanıklar [illegible] İLHAN BAYIR başka suçlardan tutuklu bulunmalarına, sanıklar ERKİN [illegible], HARUN KARADENİZ, TAHİR CİLİZOĞLU AYDIN ERGİN ve DİNÇER [illegible] hakkında [illegible] ve temin ettiği kaçak maddesinin ağır cezayı ihtiva etmesinden bahisle [illegible] sanıklar hakkında ekdilik bir karar alınmasına mahal bulunmamına, Kanunun 141 üncü maddesi gereği yeniden üzere İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına gönderilmek üzere Ag.Savcılığına tevdiine oy birliği ile karar verildi. 18.11.19[illegible]

BAŞKAN ÜYE ÜYE TK.

İmza : Ag.Mah.Yzb.

19 — *3 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin; sakıncalı görüldüğü nedeniyle, Harun Karadeniz ve arkadaşlarının yurt dışına çıkmalarının «men edilmesine» ilişkin kararı.*

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ
SELİMİYE — İSTANBUL
18.11.1971

KAYIT NO : 973 — 3115
ESAS NO : 971 — 32
KARAR NO : 973 —

K A R A R

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye yetkili Sıkıyönetim K.'lığı 3 No'lu As. Mahkemesi, 353 sayılı Kanunun 2 Maddesi uyarınca :

BAŞKAN : Top. Kd. Alb. Turgut Bozkurt (941 - 73)
ÜYE : Hâk. Yarbay Coşkun Dündar (953 - B - 31)
ÜYE : Hâk. Kd. Bnb. Muzaffer Bostancı (955 - 3) den müteşekkil Mahkeme heyeti, Tutanakta Sv. Memur Gönül Burdur hazır oldukları halde T. C. K.'nun 141/1, 141/5, 296, 312'nci maddelerini ihlâl suçundan sanık Şadi Alkılıç ve arkadaşlarının yurt dışına çıkmak için İstanbul Emniyet Müdürlüğünde pasaport talebinde bulunacakları İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığında mezkûr şahısların yurt dışına çıkmalarının 5682 sayılı pasaport kanununun 22. maddesi gereğince önlenmesi hususunda bir karar verilmesi için İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına 13.11.1971 tarihli yazı ile durumu intikal ettirip aynı talebin As. Savcılıkça da benimsenerek gerekli kararın alınması için durum As. Savcılığın 15. 11. 1971 tarih 1971/436 — 261 N. Ç. sayılı yazılı talebi ile mahkememize intikal ettirilmiş olmakla bu hususta bir karar vermek üzere 18. 11. 1971 günü saat 13,30'da duruşmasız olarak toplanıldı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının ve As. Savcılığın yukarıda zikredilen yazıları okundu. Yazıların tanzim ettiği mahkememiz 971/32 esas numaralı dava dosyası incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Sanıklara isnat olunan suçun temas ettiği kanun maddeleri muhtevasına ve dava safahatına göre sanıkların yurt dışına çıkmaları sakıncalı görüldüğünden talebe uygun olarak sanık ŞADİ ALKİLIÇ, MUSTAFA ÇETİN ÖZEK, *HARUN KARADENİZ*, SABAHATTİN EYÜPOĞLU, VEDAT GÜNYOL, *AZRA ERHAT*, MATİLDA GÖKÇELİ, MASİS KÜRKÇÜGİL, RAGIP ZARAKOLU, VAHİT TÜLİS, TANER KUTLAY, OSMAN SAFFET AROLAT, OSMAN ŞİAR YALÇIN, IŞITAN GÜNDÜZ, ERDÖL BORATAP, AHMET NİHAT SARGIN, *FATMA HÜLYA KINALIOĞLU*, SÜLEYMAN BALKAN, MAGDELANA RUFER ve İBRAHİM CİHAN ŞENOĞUZ'un haklarındaki dava sonuçlanıncaya kadar 5682 sayılı pasaport kanununun 22. maddesi gereğince YURT DIŞINA GİTMELERİNİN MEN EDİLMESİNE diğer sanıklardan NECMİ DEMİR ve İLKAY DEMİR başka suçlardan tutuklu bulunmalarına, sanıklar SEÇKİN SELVİ, ZEYNEP SAĞNAK, TANJU CILIZOĞLU, AYDIN ENGİN ve DİNÇER YÜCESAN'a isnat olunan suçun nev'i ve temas ettiği kanun maddesinin ağır cezayı ihtiva etmemesi sebepleriyle bu sanıklar hakkında şimdilik bir karar alınmasına mahal bulunmamasına, karardan ikişer suretin gereği yapılmak üzere İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına gönderilmek üzere As. Savcılığa tevdiine oy birliği ile karar verildi. 18. 11. 1971

BAŞKAN ÜYE ÜYE

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

SELİMİYE — İSTANBUL

23. 9. 1971

Kayıt No. 971 — 3105
Esas No. 971 —
Karar No. 971 — 34

K A R A R

Türk milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeğe yetkili 3 numaralı Sıkıyönetim Mah. 353 sayılı K. 2. mad. uyarınca :

Başkan P. Kd. Albay Vecdi Müftüoğlu (946 — 90)
Üye Hakim Yrb. Akdemir Akınut (469)
Üye » Kdm. Bln. Muzaffer Bostancı (955 — S)

den müteşekkil mahkeme heyeti tutanakta Sv. Mc. Nail Kalınç hazır oldukları halde T. C. K. 141. mad. muhalefet suçundan sanık Harun Karadeniz hakkındaki tutuklama kararının kaldırılmasını talep ettiğinden ve bu talep üzerine Sıkıyönetim 2. No'lu Mah. talebinin reddine karar verildiğinden bu defa mezkur mahkemenin kararına itirazda bulunmuş ve itiraz dilekçesi As. Savcılığına 22.9.971 gün ve 971/103 — 284 — 436 N. Ç. sayılı talebiyle dosyasıyla birlikte mahkememize gönderilmiş bulunduğundan bu hususta karar iddihazı için 23.9.971 günü saat 3.30'da mahsus mahalde toplanıldı.

As. Savcılığının talepnamesi sanığın beş sayfadan ibaret 22.9.971 tarihi verilmiş olduğu kayıt şerhinden anlaşılan itiraz dilekçesi ve ekleri ile dosya tetkik olundu. Sanığın ağır kanser hastalığına müptela olduğundan ve tedavi edilmesi gerektiğinden bahisle 2. No. As. Mah. verilen talebin reddine karara itirazda bulunduğu görüldü.

CEREĞI DÜŞÜNÜLDÜ

Sanık Harun Karadeniz hakkındaki tutuklama kararının geri alınması makamıyla As. Savcılığa talepte bulunulmuş ve talebin intikal ettirildiği 2. No'lu As. Mah. 17. 9. 1971 tarih ve 971/69 — 30 sayılı kararla tutuklama müzekkeresinin geri alınması yolundaki talebinin reddine karar verilmiş ve sanık tarafından iki defa bu karara itirazda bulunulmuş ise de Sıkı Yönetim 2. No'lu As. Mah. mezkûr kararında kanuna aykırı bir cihet görülmemiştir.

Her ne kadar sanık tahliye isteğine hastalığını sebep göstermekte ise bu husus infaza taallûk eden bir konu olup infaz makamları olan Sıkı Yönetim Kumandanlığı askeri savcılığıyla ilgili bulunmaktadır.

Bu itibarla sanığın Sıkı Yönetim 2 no'lu As. Mah. zikri geçen kararına ya da itirazının reddine 353 sayılı kanunun 75/3 maddesi gereğince oybirliğiyle karar verildi. 23.9.971.

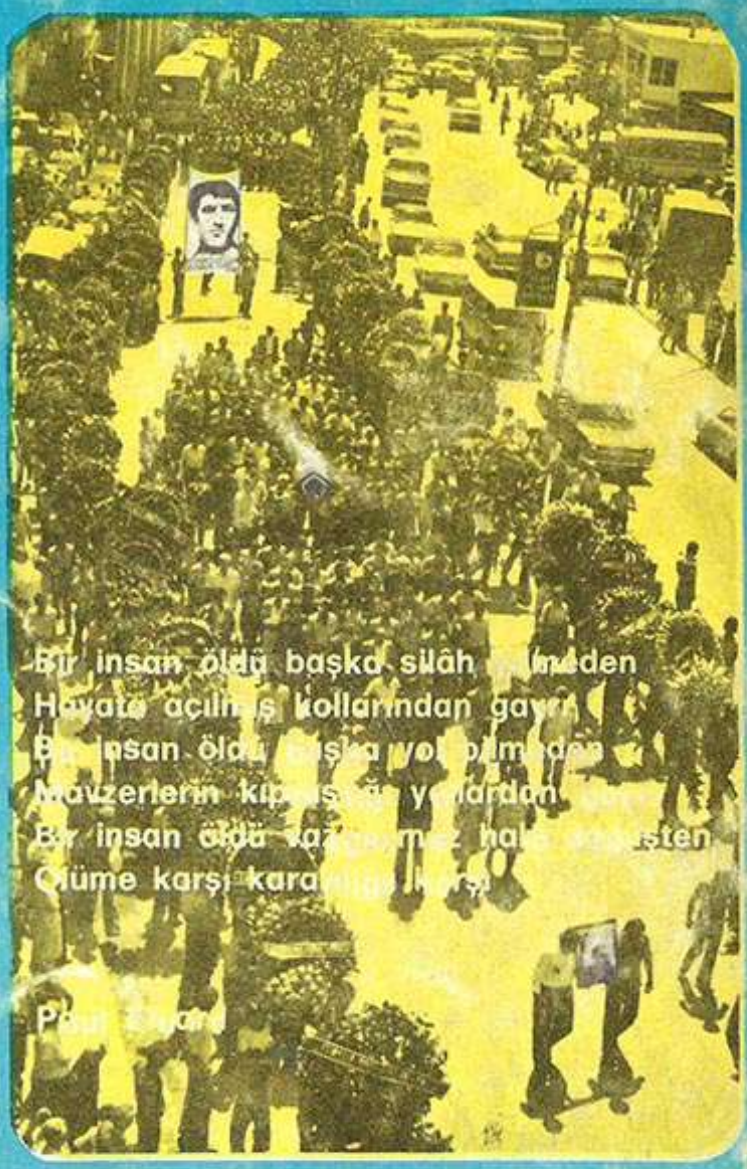
Başkan	Üye	Üye
İmza	İmza	İmza

20 — *Harun Karadeniz'in itirazına karşılık 3 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin aldığı red ve hastalığın «infaza taallûk eden bir konu» olduğunu belirten kararı.*

HARUN KARADENİZ 1942-1975

1942 yılında Giresun'un Aluçra ilçesinin Armutlu köyünde doğan Karadeniz, İTÜ İnşaat Fakültesi öğrencisiyken, katıldığı anti - emperyalist eylemlerin yanısıra, işçiler ve köylüler arasında da çalışmalarını sürdürdü. 12 Mart faşist döneminde birkaç kez tutuklanan Harun Karadeniz, yakalandığı hastalıktan bilinçli engellemeler sonucunda kurtulamayarak 1975 Ağustos'unda devrimci mücadeleye veda etti.

YAŞAMIMDAN ACI DİLİMLER

20 Lira